

Piv 1399

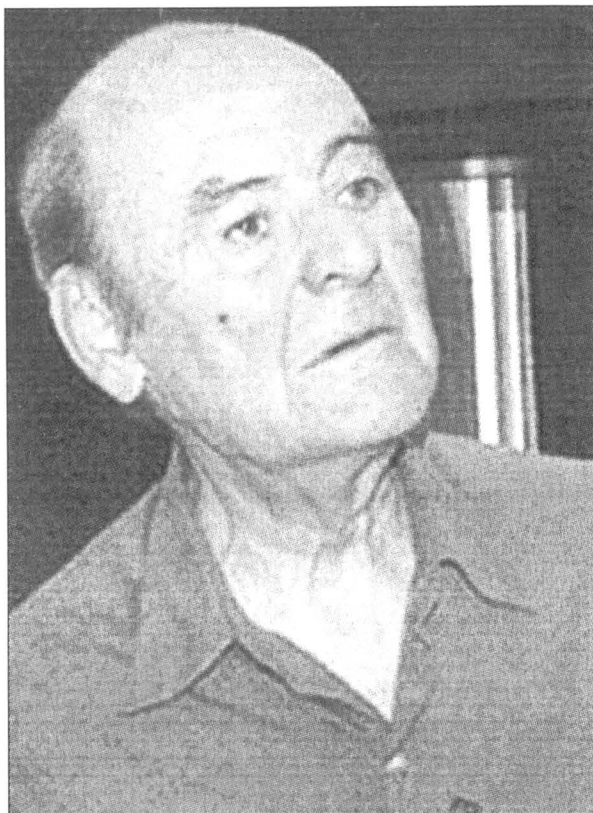

Biblioteca Bucureștilor

1
Ianuarie
2008

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

MIRCEA HORIA SIMIONESCU

— 80 de ani —

„... Eu văd literatura unei comunități, în cazul nostru a unei națiuni, ca o vastă, aristocrată construcție de arhitectură, în spațiul căreia se adăpostesc sufragerii, saloane, dormitoare, biblioteci, iatacuri, camere de biliard, cabinete vânătorești și de întâlniri tainice, dar și bucătării, debarale, ateliere, alte anexe. Vremea serioșilor s-a stins demult, distribuția funcțiilor – ca-n medicină specialitățile – s-a destins, scriitorii nu ocupă decât o parte redusă, cât mai precis destinată unui număr mic de ocupațiuni. Declară că îi interesează pe toți omul și destinul lui, dar n-au nici priceperea, nici timpul investigării întregului. Se limitează la un sector elocvent cercetării lui, caută să fie complet și definitiv, profund și edificat într-un singur modul, pe care îl crede reprezentativ, îndestul de ilustrativ. Scriitorul universal a murit înainte de a ni se face cunoscut...”

Sumar

Răsfoiri

N. DAVIDESCU – Bibliofilia / Editura românească 2

Ovidiana – 2000

G. CĂLINESCU – Ovidiu, poetul 3

Bucureștii de altădată

G. I. IONNESCU-GION – Patriarhi, mitropoliți, episcopi greci la București (I) 5

Arhive bucureștene

Georgeta FILITTI – Ilie Moscovici (I) 10

Patrimoniul 13

Istoria cărții

CERVANTES – *Don Quijote de la Mancha* 14

Autografe contemporane

Ion POP – Către Inocențiu 16

Meridian biblioteconomic

Gabriela TOMA – EBLIDA – Educație pentru viitor 18

Dumitru BĂLĂEȚ – Cyberdemocrația și bibliotecile publice 19

Statistica Bibliotecilor din Danemarca pe anul 2006 20

Asociația Bibliotecilor Publice din Olanda 22

Biblioteca Centrală din Viena 23

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Permanența Eminescu / Egiptul Antic / Eveniment editorial 26

Orizonturi

Călin L. CERNĂIANU – [Destinul lui Eminescu] 27

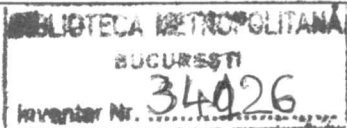
Ion CONSTANTIN – Congresul Spiritualității Românești 33

Catalog 36

Repere

Gabriela TOMA – „Revista româno-americană”, „Hyperion”, „Dacoromania” 38

Calendar 39

Răsfoiri

N. DAVIDESCU

Bibliofilia

Ziarele au adus știrea că Olanda s-a oferit să cumpere muzeului din Lipsa biblia lui Gutenberg pe prețul de 10 milioane (zece) de mărci. Lucrul acesta, în aparență ciudat, exagerat în tot cazul, nu este de fapt decât un rezultat firesc al unei adânci culturi. Bibliofilia nu este o manie decât în ochii oamenilor lipsiți de o tradiție culturală; aceștia doar mai pot rămâne indiferenți la condițiile tehnice ale cărții pe care o cetesc, la înfățișarea sau la vechimea ei. Un om cultivat cu adevărat, pentru care cetitul e o necesitate organică din cele mai profunde, întreținută și sporită prin metodică concentrare a mai multor generații, știe să cetească într-un volum o mulțime de amănunte, dincolo de text, pe care i le dă rând pe rând data apariției cărții, numele editorului, o floare aruncată undeva pe copertă, o ilustrație sau numai floarea specifică a literii. Între un cetitor cu o complexă tradiție culturală și între echivalentul lui de dată recentă există aceeași deosebire de predispoziție sufletească care ar exista între un Werther de pildă, ca amant și bețivul chefliu de o noapte ca amfitrion de femei de uliță. Faptul că acesta din urmă ar putea aduce în sprinjinul său celebra butadă a lui Voltaire că „edițiile prime și rare au avantajul că au toate greșelile de tipar și prostiile care au fost ulterior îndepărtate” nu schimbă situația. Mai întâi un singur Voltaire a existat în această omenire și, pentru această unică și supremă calitate, i se iartă o mulțime de lucruri pe care nimeni nu le mai poate scuza ca celebrul curtezan al lui Friederich al II-lea.

O carte rămâne, înainte chiar de a se relativiza prin conținutul ei, o ființă de sine stătătoare, fizică, organică. E, în această privință, ca și omul. Poate cineva foarte bine să fie declarat drept frumos sau urât, drept tânăr sau bătrân, drept antipatic sau fermecător, fără ca în prealabil să i se cerceteze și interiorul; mai mult însă decât un om, o carte poate fi interesantă, iubită, căutată și peste conținutul ei, numai pentru partea ei pur formală, sau istorică; patima acestui lucru e un echivalent intelectual al patimii pentru o femeie pe care o poți iubi indiferent dacă răspunde sau nu dogmaticii estetice a frumosului omenesc. Pentru acesta sunt însă necesare doar calitățile sufletești ale amantului căruia i se cere în prealabil o capacitate oarecare de iubire. Nu toată lumea, în definitiv, știe să iubească. Cartea, la rândul ei, e femeia care se cere iubită pentru un motiv sau altul. Trebuie însă educată capacitatea de a pricepe o carte, de a plasa pe cine știe ce nimic în aparență sugestie proprie, vis, idee; și aceasta e toată arta nobilă a bibliofiliei.

lipse de gust în arta tipăritului...

Cele câteva cărți, foarte puține, care s-au tipărit la noi în chip occidental au fost făcute în afară de concursul editorilor, pe socoteala autorilor. Și e un lucru curios ca tocmai acele volume, în aparență puse la carantină, au sfârșit prin a face, cel puțin la vremea apariției lor, o vogă oarecare. Ele s-au imprimat în mintea cititorilor cu mai multă putere pentru că au adus cu ele, cu conținutul lor, și un decor susceptibil de a fi din nou revăzut. Scumpețea prea mare a tiparului însă a tăiat autorilor această resursă de a corija din când în când, fie și pe socoteala lor proprie, lipsa de inteligență profesională a editorilor și de a întreține, astfel, în public, măcar cu sporadice apariții, gustul unei demne tipărituri...

Această chestiune pur tehnică în aparență, este deci și o problemă culturală. Nu putem trece cu vederea primejdia care amenință din această parte cultura noastră de azi.

Editorii, care de obicei sunt cu totul străini de acest negoț, într-un sens cultural, nu concep o editură decât în cadrul unui maximum de beneficiu scos cu minimum de cheltuieli și de riscuri. Îndeobște acești oameni, unii dintre ei foarte de ispravă chiar, sunt lipsiți de acel simț de răspundere profesională, pe care îl dă aiurea, în străinătate, o îndelungată tradiție a unei întreprinderi care, începând cu câteva generații în urmă cu modeste mijloace, a progresat treptat, din tată în fiu, datorită unor neconținute și succesive îmbunătățiri.

O editură mare în străinătate are o tradiție câteodată și seculară, iar cele care nu au își creează una, în cadrul cărora toate publicațiile evoluează ritmic, se mișcă cu puteri de ființă vie într-o inteligență luptă de adaptare la mediu, și apar în fața publicului cu cochetăria adecvată a unei femei inteligente.

Lucrul acesta e necesar și la noi. Recunoaștem, e drept, că întâmpină greutăți și inconveniente temeinice. Trebuia făcut neapărat însă acest sacrificiu cerut editorilor, pentru a adăuga și ei astfel ceva la efortul cerut scriitorilor de tot felul pentru reeducarea publicului cititor...

Din N. Davidescu, *Aspecte și direcții literare*, Vol. II, Cultura Națională, 1924

Ovidiana – 2000

Ovidiu, poetul

G. CĂLINESCU

Amores, unele din elegiile care au atras lui Ovidiu faima de poet ușuratic, contribuind la nenorocirea și la jalnica lui moarte, sunt opera unui poet erotic de talent și a unui Petrarca al antichității. Sublimitatea stă în faptul că Ovidiu cunoaște, măcar teoretic, ideea divinității femeii și a eternității dragostei.

Primește pe acela care îți va închina ani lungi;

Primește pe acela care știe să te iubească cu credință pură.

(*Accipe, per longos tibi qui deseroiat annos;*

Accipe, qui pura noscit amare fide.)

Ovidiu credea, ca și Horațiu, în incoruptibilitatea operei sale poetice și oferea iubitelor imortalitatea:

Darul meu este de a nemuri prin cîntece

Femeile care au binemeritat; aceea pe care am ales-o devine ilustră prin arta mea.

Sfîșia-se-vor vestmintele, sfărîma-se-vor pietrele prețioase și aurul,

Faima pe care o vor hărăzi cîntecele va fi veșnică.

[*Carmina quam tribuent, fama perennis erit*].

Era un poet care credea în seriozitatea dragostei juvenile și a cărui ambiție era de a deveni un mentor al tinerilor:

Vreau să mă citească fecioara care nu rămîne rece în fața logodnicului

Și adolescentul atins de fiorul necunoscut al iubirii;

Iar tînărul săgetat de același arc ca și mine

Să recunoască semnele dragostei sale

Și uimit să zică: Instruit de cine A descris acest poet întîmplarea mea?

Conștient de puterea sa, poetul făgăduia privilegiul nemuririi uneia singure. Erau multe femei care voise să aibă un nume prin el

Et multae per me nomen habere volunt

dar cum două fluvii nu pot curge într-o albie, nimeni în afară de Corinna nu avea să fie cîntată în versurile lui.

Tu singură vei da impuls geniului meu [*Ingenio causas tu dabis una meo*]...

*Până vei fi fericit număra-vei
amici o mulțime,
Cum se vor întuneca vremile – singur
rămâi!*

Ovidius, Tristia
Traducere de Mihai Eminescu

antiteza angelic-demonic. Probabil acest aspect demoniac cît și faptul de a fi vorbit despre originea lumii, de a fi afirmat permanența spiritului, de a fi atins ușor tema vanității acestei văi a

Arta de a iubi (Ars amatoria, ars amandi) e o hristoitie spirituală de dragoste sănătoasă a unui păgîn care vede în femeie „un animal grațios”, însă nu în înțelesul pneumatologic pe care Dante îl dădea acestei expresii. În el nu e nici o depravațiune, nimic turbure și secret ca în cutare culegere de Paul Verlaine, „*imprimé sous le manteau*”. Manualul poate fi interpretat pe ici pe colo ca o subtilă satiră a moravurilor vremii, totuși fără acrimă, căci Ovidiu dă toate semnele unui om care se simte bine în secolul lui. Preceptele erau destinate îndeosebi tinerilor săraci, eventual poeți, care aveau nevoie de eforturi particulare spre a intra în grațiile femeilor...

Ambiția lui Ovidiu era de a face o operă adîncă. Sarcina eminentă serioasă pentru un poet era atunci să trateze despre *natura rerum* ca Lucrețiu, pe care ovidiu îl admira nespun și să demonstreze originea mitică și divină a lui August. E ceea ce Ovidiu a încercat în *Metamorphoses*, care sunt de fapt o istorie fabuloasă a universului, luînd-o *ab ovo*. Filosof, Ovidiu nu era, deși nu i se poate tăgădui un anume entuziasm pentru problemele imense pe care i le ridică viața fenomenală. Facultatea lui dominantă este imaginația, adesea magnifică sau numai magnificentă, cu tendința spre colosal și fastuos...

Ca și Virgil, ca și Horațiu, Ovid exaltă vîrsta de aur, *aurea aetas* a lui Saturn, cînd omul observa credința și dreptatea *sponte sua, sine lege*. Pe poet îl apăsau, ca pe mulți, prea multe legi ale lui August, controlul excesiv al vieții morale. Omul e născut bun și pașnic, vrajba este efectul unei căderi...

Metamorphoses au un pronunțat caracter medieval, constînd într-un sentiment de insecuritate față de demoni și vrăjitori. Afară de aceasta, procedeul contrastelor (grațios – monstruos, gingaș și feroce, miniatural și enorm) sunt dintre acelea care plac omului din era creștină, obișnuit cu

plîngerii, l-au mîntuit în vîrsta medie...

Ovidiu a mai încercat o operă severă și națională *Fasti* care nu e decît un calendar roman versificat și e catalogat printre poemele etiologice, de fapt didactice, în care se dau cauzele faptelor descrise...

Ovidiu nu terminase *Fasti* și nu dăduse ultimul lustru *Metamorfozelor* cînd se abăt看 asupra lui acea nenorocire, aproape unică în lumea marilor poeți. În anul 8 al erei noastre, August îl relegă la Tomis, cetate mercantilă greacă de pe coasta Mării Negre, pe locul actualei Constanța. Născut la 20 martie 43 î.e.n., în anul cînd cei doi consuli Hirtius și Pansa căzură în bătălia de la Mutina, poetul avea aproape 52 de ani...

Pe la sfîrșitul lui noiembrie anul 8 e.n., cînd ziua se îngîna cu noaptea, după ce mai contemplă o dată cerul cu luna și stele și Capitoliul în apropierea căruia locuia, poetul porni. Luă cu el sclavi, deși nu avu calmul să-i aleagă. Fata lui era în Lybia, îl îmbrățișară numai doi prieteni și soția care leșină. În decembrie poetul naviga pe Adriatică. Pe marea Ionică îl întîmpină furtuna. Corabia de brad pîrîie, vîntul face să șuiere frînghiile, pilotul nu-și ascunde spaima. Poetul pretinde a scrie unele din elegii pe mare, clătinat de valuri. Însă e puțin probabil că le-a putut da la copiat pe corabie. Într-adevăr, parte din *Tristitia* constituie un jurnal de bord. Ele sînt niște compoziții scrise de fapt cu multă atenție artistică și cu un relativ calm. Profitînd de condiția sa, Ovidiu încearcă să inaugureze un gen patetic, concurînd aproape cu tragedia. Sînt în elegiile lui accente admirabile, din păcate poetul latin nu cunoaște ingenuitatea lirică și nici arta peisajului, și în mijlocul furtunii pare a o descrie din imaginație. Procedeele lui sînt hyperbola, exemplul și sentințele. Străbatînd pe jos isthmul Corint, poetul se îmbarcă pe o altă corabie cu pînze și cu rame, care salta elegant pe valuri. Debarcat pe insula Samothrake, Ovidiu are gustul de a pune, folosînd o a treia corabie, piciorul pe coasta thracică și a străbate țara Bistonienilor. În fine iese prin Bosforul trac în pontul Euxin și trece pe dinaintea cetăților de pe coastă: Anhalos, Mesambria, Odessos (Varna de azi), Dyonisopolis (Balceicul actual), ajungînd la Tomis, al cărui aspect dinspre mare, cu acropolea pe culmea unui promontoriu, trebuie să fi fost chiar atunci impunător și de un plăcut stil grec.

Acum încep lamentele poetului, a cărui informație despre Schythia minor, pe care o numește și Sarmatia, constituie pînă la un punct o decepție. Ovidiu nu e un Dostoievski, care să aibă voluptatea suferinții și curiozitate pentru omul umil. Barbaria îi repugnă și, înregistrînd-o cu groază, visează numai Roma. Baudelaire relegat la Kunstendge nu s-ar fi simțit mai fericit, fără Parisul lui și atelierile pictorilor. Tomis și Histria, care aveau o vechime de cîteva sute de ani, erau orașe mercantile, fondate de coloniști, desigur săraci din Milet. Așezarea nu s-a putut face fără învoirea localnicilor. Aceștia erau interesați să-și vîndă produsele brute (grîu, miere, piei, pește) și să cumpere în schimb mărfuri din orientul apropiat. Numeroasele amfore dovedesc că veneau mari cantități de vin înfundat și pecetluit. Vestigiile Histriei helenistice și attice revelă splendori arhitectonice, frize armonioase, ca o frază muzicală. Nu altfel trebuie să fi fost Tomis. De-a lungul veacurilor aceste cetăți au trecut prin ani grei, o cortină istriană stă pe o temelie de coloane aruncate una lîngă alta, ca trunchiurile de pini. Marmuri întregi, inscripții, intră în compoziția zidurilor. Burebista, voind să împiedice penetrația romană, atacă cetățile pontice. Murind, unele căpetenii gete, din Scythia minor, trec de partea Romei. Ceea ce ajută pătrunderii romane. De altfel, stăpînirea este inefabilă, Scythia mică e cuprinsă în regatul clientelar al

thracilor. Cetățile grecești, formal autonome, fac parte din aria greacă a imperiului roman. Ele trebuie să fi sărăcit în această epocă de turburări și să se fi prefăcut în niște cetăți de producție locală. Geții pătrund în ele, sînt probabil meseriași, argăsitori de piei, olari, sărători de pește și soldați. Populația din jurul cetăților intră cu căruțe mari cu roate foarte îndepărtate, lăsînd dire în caldarîmul ce merge de la porți la obor.

Clima e foarte aspră iarna, valurile mînjesc cu sticlă stîncile și marea îngheață pe porțiuni mari. Cînd înghețul nu-i întins, izbirea blocurilor produce un vacarm înspăimîntător. Locuitorii sînt bucuroși dacă podișul de gheață se întinde mult spre larg, fiindcă zgomotul se îndepărtează. Apa pe care cetățenii o scoteau din puțuri nu-i bună. Vara clima e caniculară, marea are adesea tonuri superbe între siniliu și verde. De iarnă veșnică nici nu poate fi vorba. Casele în oraș nu vor fi fost toate de piatră, mai ales ale geților. S-au găsit la Histria cărămizi de chirpici aidoma cu cele ce se folosesc azi în construcțiile locale. Ovidiu se plînge de locuințele rele, de furtuni, de apă, de lipsa de alimente gustoase și de fructe. Toamna, cînd frunzele îngălbenesc, e cuprins de panică și melancolie, iarna se hazardează pe marea înghețată, știe că Dunărea îngheață. Atunci carele scîrșitoare ale sarmaților trec ca pe un pod, dar năvălesc și cete de barbari. Pe străzi, geți bîrboși și pletoși pășesc înfășurați în cojoace și ițari. Ovidiu se teme și de cei de afară, ale căror săgeți pică peste zidurile exigue, și de cei dinăuntru. Îi e frică să nu fie prins și luat sclav. Locuitorii abia i se par oameni (*vix sunt homines hoc nomine digni*), vorbesc o grecească împestrițată cu getică și sarmată, limbi pe care poetul e nevoit, zice, a le învăța. În oraș nu e bibliotecă, nimeni nu înțelege graiul latin, ceea ce nu pare verosimil. Ovidiu însuși își dictează versurile sale unui sclav, desigur bun copist. Privind de pe zidurile cetății, nu vede decît paragină, cîte un pom prizărit ici și acolo, cîmpuri acoperite cu peliniță. Exasperat, strigă că locurile sînt sterpe. Cînd e mai potolit, recunoaște că locuitorii de prin bordeie au vite, ară, însă stau (hyperbolă) cu coiful pe cap apasînd cu o mînă coarnele plugului și ținînd cu cealaltă spada. Primavara pîndește corăbiile care vin, în așteptarea corespondenței. Ovidiu n-a ieșit de bună seamă niciodată din Tomis. Despre Aegissus, actuala Tulcea, spune că se ridică pe culmea unui inexistent munte, care atinge cerul. Tomitanii îl primăru cu afecțiune, îl scutiră de impozite, îi dădură un grad în oastea care apăra zidurile și la bătrînețe poetul se trezi cu casca pe cap. Îl făcură după cîteva ani agonotet, adică președinte al jocurilor în cinstea zeilor. Ovidiu compune în grai get un poem în onoarea lui August. Geții scuturară tolbele și capetele de satisfacție și-l numiră poetul lor. Totuși se vede că prin delațiune aflară că Ovidiu îi numește barbari și se supărără. Poetul îi încredințează într-o epistolă că i-a iubit întotdeauna, că urăște țara și nu oamenii. Ar fi voit să fie trimis oriunde. În anul 14 e.n. August muri și poetul pierdu orice nădejde de rechemare din partea lui Tiberiu. Peste patru ani se stinse și el. De altfel, după unii istorici, în anul XV Tiberiu institui un *praefectus orae maritimae* cu reședința la Tomis. Stăpînirea romană directă începea, încă acoperită, și poetul nu se mai putea plînge de a fi amenințat de barbari...

Din G. Călinescu, *Scriitori străini*,
antologie și text îngrijit de Vasile Nicolescu și

Adrian Marino, prefața de Adrian Marino,
Editura pentru Literatură Universală, București, 1967

Bucureștii de altădată

Patriarhi, mitropoliți, episcopi greci la București

(I)

G. I. IONNESCU-GION

(I)

Deschid înaintea d-niilor voastre vechile Condici ale Arhivelor, în care stă încă adormită istoria vie a trecutului nostru.

În bătrânele hrisoave ale Domnilor, în actele de danie, de vânzare și de cumpărare ale boierilor, în amănunțitele hotărânicii sau ocolnițe ale moșiilor și-n nenumăratele feluri de hârtii ale Românllor din sutele XVI, XVII și XVIII – istoria Munteniei și a Moldovei de odinioară se-nfățișează cercetătorului sub o lumină atât de deosebită de palida lumină a Cronicilor, încât vezi cu totul altfel viața română din vremile de mai-nainte.

Ce deosebire și, deci, ce priveliști, ce lupte, ce scene elocvente și sugestive!

Cu ochii minții și ajutat de documente, asști la toate aceste drame și peripeții istorice, nu ca un spectator nepăsător și rece, ci ca un actor plin de patimă, a cărui inimă zburdă pentru cutare sau cutare din protagoniștii tragediei sau comediei ce se desfășoară înainte-i.

Cunoșteam acum un an Bucureștii și istoria acestui minunat oraș din aproape tot ce se publicase de predecesorii noștri despre trecutul capitalei Regatului român. Vedeam Bucureștii în trecutul lor apropiindu-se de prezent, întocmai cum navigatorul, pe o mare furioasă, cu valuri cât biserica, vede pământul către care tinde cu deznădăjduite năzuinți.

Mi-apărea dintr-aceste citiri răzlețe, mi-apărea orașul iubit al lui Mircea Ciobanul, când acoperit de o ceață deasă și nepătrunsă, când abia pe sfert sau pe jumătate, când atât de preschimbat încât nu-l mai cunoșteam.

Și-n câte rânduri Bucureștii, de-a lungul a zeci de ani, nu dispăreau cu desăvârșire, pierzându-se în noaptea vremilor ca și pentru totdeauna! Și nu mai vedeam nimic! Și, cu brațele încrucișate, cu ochii pironiți pe pânza fumurie a trecutului, așteptam lung, prelung și fără sațiu!

Mă cuprindea o mâhnire adâncă, și gândul meu se ducea cu jind către acele istorii ale Romei, Londrei, Vienei, în care vezi trăind și zbatându-se în luptele vieții de acum 400 – 500 de ani nu numai orașul întreg, ci o mahala, o stradă, o casă, o fântână, toate istorice, toate vorbitoare.

De acum un an însă și până astăzi, și de aici înainte încă, mulțumită magistrului nostru al tuturor în știința istoriei române, mulțumită d-lui Hasdeu, Arhivele mi-au fost, îmi sunt și-mi vor fi continuu deschise.

Bucureștii încep să iasă pentru mine din negura vechimii. Un far puternic aruncă asupra-le lumini de o intensitate adeseori extraordinară, și văd acum, în măsură românească și bucureșteană, în străzile, în piețele, în bisericile și-n casele Bucureștilor ceea ce Dulaure la Paris, Gregorovius și Reumont la Roma, Allen la Londra și Weiss la Viena vedeau în străzile, în piețele, în bisericile și-n casele acestor mari

orașe europene: viața trecutului cu toate marile ei întâmplări.

Da, domnilor, îngăduiți unui pasionat și entuziast cititor al documentelor românești din sutele XVI și XVII să afirme înaintea d-nielor voastre că vede azi, încă incomplet dar distinct, Bucureștii de acum 300 de ani, cu ulițele lor, cu Domnii în palatul lor, cu boierii în casele lor, unele întărite ca niște cetăți, cu neguțătorii, cu județii și cu pargarii acestei „de Dumnezeu păzite“ cetăți a Dâmboviței.

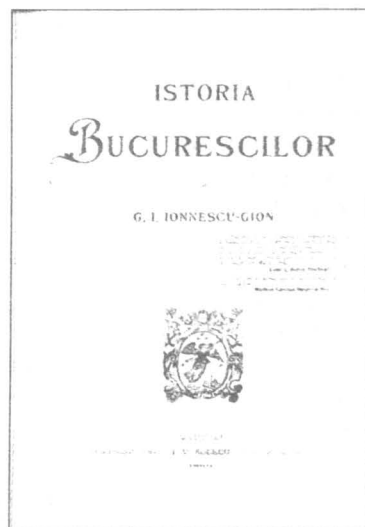
Am asistat, de-a lungul acestor 300 de ani, la nașteri, botezuri, nunți și înmormântări; la lupte, procese, răzvrățiri și împăcări; la serbări, la sfințiri de biserici și la intrări triumfale, la primiri de oaspeți iluștri în București, de-acum 200 și 300 de ani – și câte, și câte! Ce mișcare, ce-nvălmășeală, ce putere de viață! Și mai cu seamă ce de lume, ce de neamuri venite din toate părțile ca să trăiască în București!

Soseau din Răsărit ca să treacă înainte spre Apus, și pare că era o lege neschimbată să rămână aici. Și rămăneau o viață întreagă, și rămăneau și ei și, după ei, nepoți și strănepoți, iar Dâmbovița, lină și gălbuie, continua, cum continuă și azi, a fi „apă dulce, din care cine bea nu se mai duce“.

Din toate aceste felurimi de felurimi de neamuri, care s-au prefirat prin Bucureștii sutei a XV-a, să zicem numai de la 1453, și prin veacurile următoare până la 1800, în pragul secolului în care trăim, aș voi să încondeiez astăzi, înaintea Domniilor voastre, pe un neam ciudat, interesant și de felul căruia nu mai întâlniți pe nicăieri în fastele istoriei universale.

Acest fel de oameni sunt patriarhii, mitropoliții, episcopii, egumenii și arhimandriții din patriarhiile Constantinopolei sau Romei-celei-Noi, Ierusalimului, Antiohiei și Alexandriei – adică tot ceea ce, cu potcap, rasă și mantie neagră, au trimis Asia, Africa și Europa ortodoxă aici, la noi, în țările române, și îndeosebi în București.

Domnilor, nu pot afirma, bineînțeles, că n-a fost an, de la luarea Constantinopolei și până la 1800, în care să nu fi fost un patriarh, un mitropolit, un episcop, grec ori de alt neam, dar totdeauna ortodox, în țările române și îndeosebi în București. Nu; aceasta nu zic, pentru că documentele nu mă împuternicesc să afirm lucrul acesta. Că-n fiecare an, în București și-n toate orașele țărilor române, au fost călugări greci

cerșetori, deși documentele n-o spun negru pe alb, lucrul e sigur. Ceea ce însă documentele, urmărite cu atenție, afirmă cu toată a lor putere este lucrul următor: la fiecare răspas de timp de zece ani, a trebuit să fie la Iași, la București, la Craiova sau aiurea, ori un patriarh – dacă nu mai mulți – ori un mitropolit, ori un episcop, ori câte un șiret arhimandrit sau egumen din părțile

Răsăritului. Cercetări și mai amănunțite ni i-ar arăta rând pe rând, unul câte unul, îndrumându-se spre Muntenia și spre Moldova.

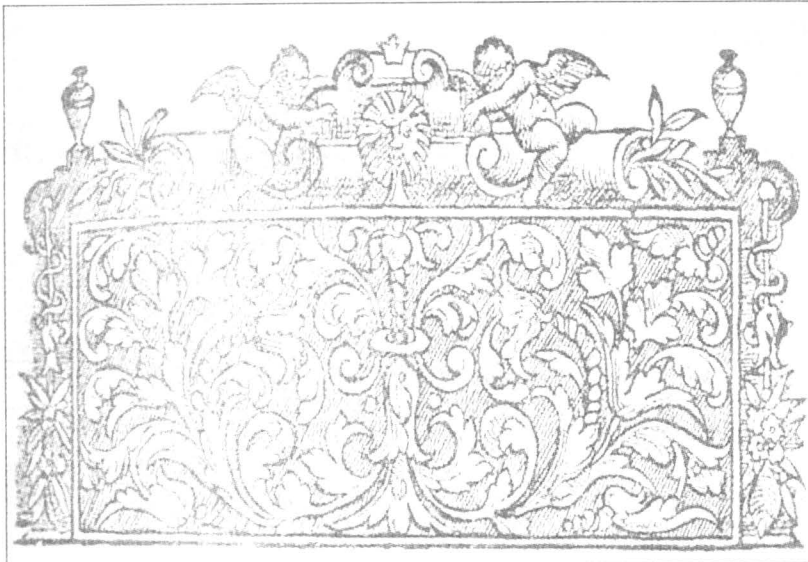
Fără teamă de primejdiile drumului care nu erau puține, fără grijă despre modul cum vor fi primiți, înalții prelați ai Răsăritului ortodox plecau, când singuri, când însoțiți de 10 – 15 călugări; plecau de prin țările depărtate ale Alexandriei Egiptului, de pe la muntele Sinai al Arabiei; veneau din Antiohia și din „Kilikia“, din „Anadolia“ și din „Kapadokia“, din Iveria și din Celesiria. Nu mai vorbesc de „Tarigrad“ [...] și de sfântul Munte: de acilea veneau mereu, căci era mai aproape.

Nu tindeau toți decât către două puncte către care îi conducea steaua dorințelor și poftelor lor: București, Iași. Aceste două orașe le erau ținta; într-însese li se sfârșea călătoria. Foarte puțini de la Iași au trecut în Rusia. Lucrul se explică. Traistele, desagii, lăzile, boccelele călugărești, pline doldora de gemeau, de prin țările române, nu mai puteau fi duse chiar și prin ortodoxa Rusie. De aceea, nu-s mulți înalți prelați ai Răsăritului care să se fi dus să se-nchine la Pecerska Kievului, sau la marile lavre ale Moscovei.

Și dacă ar fi venit în Iași sau în București, și ar fi stat o săptămână, o lună, un an! Tot ar mai fi mers. Dar stau cu anii, pentru strânsură, pentru mărirea capitalului patriarhicesc, pentru înmulțirea numărului de moșii și de case pe care boierii evlavioși, și principii evlavioși, și negustorii bogați și evlavioși se grăbeau să le închine și să le „afierosească“ marii biserici cutare, din patriarhia cutare.

(II)

De la 1453 până la începutul secolului XVI supăraseră cu lăcomia și înțelețele lor cereri de ajutoare pe Domnii țărilor române atât de cumplit, încât, la 1508, Bogdan-Vodă al Moldovei ia o măsură extremă în contra celui mai înalt din înalții prelați ai Orientului ortodox. Ioakim, patriarhul Constantinopolei, se hotărâse să vină în Moldova pentru a aduce el singur în persoană, Domnului, Țării și Poporului, patriarhala sa binecuvântare. Se pornește cu alai din Tarigrad și se-ndreaptă spre Dunăre. Bogdan-Vodă știa că Ioakim fusese ales patriarh de curând, și se pricepea minunat de bine pentru ce vine în Moldova. Nici una, nici două: Domnul ordonă boierilor, ispravnici la graniță, să oprească pe patriarh la Dunăre și

să-i spună verde că țara lui Bogdan-Vodă este închisă-ferecată pentru I. P. S. Părințele Patriarh; că n-are voie să pună piciorul într-însa; că, la rigoare, îl vor opri cu forța de a nu trece Dunărea.

De rușine, zice Șincai, Ioakim a murit.

Nu toți erau atât de slabi de înger. Ioakim moare, dar această nenorocită întâmplare nu oprește pe Ieremia II, tot

patriarh al Constantinopolei, să colinde întreaga țară a Moldovei la 1541, treizeci și trei de ani după rușinea pătită de Ioakim, și să șadă la Târgoviște, la Radu-Vodă, până după 17 septembrie 1543.

Dragă Doamne, cum nu erau să vină?

Închinarea moșiilor începuse încă dinainte de 1500.

Bogdan Dragoș, înainte de a pogori în Moldova închinase mănăstirea cu hramul Sfinților Arhangheli la Patriarhatul din Constantinopole. În Muntenia, Vlad Tepeș și Domnii următori făcuseră danii peste danii. Parale cu pungile strângeau patriarhii și reprezentanții lor tot de la această epocă încoace. Dedese Neagoe Basarab, „marele ctitor a toată Svetagora“, și, după el, n-a fost Domn, n-a fost Doamnă care să nu dea, fie în mână, fie trimițând parale, și scule, și aur, și argint, și pietre prețioase la mănăstirile creștine ortodoxe ale Asiei, ale Africii, ale Peninsulei Balcanice.

Erau întâi daruri, daruri de bună voie; deveniră pe urmă, din cauza nesmintitei lor periodicități, îndatoriri pe care patriarhii, mitropoliții, episcopii greci le cereau cu o poruncitoare stăruință. Într-al XVI-lea secol, Mitropoliții țărilor române obișnuiseră pe Patriarhii Constantinopolei cu anumite daruri, ajutându-i, pe lângă aceasta, și cu autoritatea lor, să-și strângă veniturile ce aveau de pe la mănăstirile și moșiile închinatelor lor. Drept aceasta, Patriarhii Tarigradului ajunseseră cu timpul să creadă că Mitropoliții Munteniei sunt datori să le dea ca un fel de tribut, ca un dinar al Sfântului Petru.

Mitropolitul român care nu se silea a-și îndeplini datoria era rău văzut de Patriarhie, pe urmă amenințat cu anatema, și-n fine caterisit...

Parale! parale! și mereu parale! Și când Mitropoliții mărturiseau și se jurau că nu au, Patriarhii răspundeau fără greș:

– În țările române, paralele nu lipsesc niciodată.

E o curioasă credință pe care toți acești stâlpi ai Bisericii Răsăritului au avut-o încă din secolul XVI că, adică, pământul țărilor române, pe lângă bogățiile lui naturale de pe suprasol, are în subsol, nu mine de aur, argint, fier și carbuni, ci comori îngropate pretutindeni, comori mari, nesfârșite, de monede de aur, de bani de argint, de străchini și ulcele de pietre prețioase.

Și să nu credeți, domnilor, că e glumă. Documentele, Șincai, faptele probează această credință a călugărilor greci de

orice treaptă. Mă rog: la 1543, niște țărani români găsesc în Transilvania, în râul Streiul, sau Sargețul, peste 400.000 de galbeni de aur cu efigia lui Lisimach, fiecare galben valorând cât patru galbeni ungurești; și mai găsesc și sloiuri de aur, și sloiuri de argint. Vestea acestei colosale descoperiri se răspândise în tot Orientul și, combinată cu legendele despre alte comori din țările române, făcuseră pe călugării greci să creadă că nu e, în Muntenia ori în Moldova, mănăstire, și nu e biserica care să nu aibă comoară ascunsă.

Dintr-această credință, știți ce a rezultat? Întocmai ceea ce rezultă azi la Monte Carlo, când se-apucă unii să ghicească, prin calculul unor șubrede și înșelătoare probabilități, numerele care vor ieși la rolină. La noi, călugării greci de pe la mănăstiri făceau, după probabilitățile legendelor și cunoștințelor lor proprii, liste complete de mănăstiri care au vistierii sau comori îngropate în pământ pe lângă ele, sau în temelile lor, sau pe la moșiile ce aveau.

O asemenea listă de mănăstiri cu comori o avea la 1638 Mitropolitul românilor din Ardeal, Ilie Jorest, călugărul recomandat de Matei Basarab lui George III Racoczi, Domnul Ardealului. Un călugăr grec i-o dedese scrisă grecește atât pentru comorile din Muntenia, cât și pentru cele din Moldova, cât și pentru cele din Transilvania. Când Mitropolitul Ilie Jorest fu caterisit de Racoczi, această listă căzu în mâinile ungurului. Fu, bineînțeles, citită și, credul ca toți contemporanii săi, Racoczi puse de săpă două luni la Orlat, lângă Sibiu, sub munte. Nu găsi nimic, deși lista călugărului grec afirma că acolo este o comoară.

Și tot astfel în multe părți. Că erau comori îngropate, și încă nu puține, faptul din 1543 o probează îndestul. Că Domni, boieri și neguțători aveau obiceiul să îngroape bani la vremuri de mare cumpănă ne-o adeverește un alt fapt petrecut la 1660, când Constantin Șerban Basarab se repede spre București – George Ghica era deja Domn – dezgroapă vistieria ce îngropase în marginea Bucureștilor și fuge dinaintea lui Ghica care venea cu turcii.

Credința comorilor îngropate a continuat și-n secolul XVIII. Alexandru-Vodă Ipsilanti „a fost dat voie locuitorilor Țării că oricine ar ști că sunt undeva bani îngropați în pământ, să sape și, găsind cevași, să arate la Domnie, și să i se dea și aceleia parte”; din care s-a pornit lumea de și-au rupt oasele răsturnând pământul și zidurile vechi. Spun unii că s-au și găsit bani pe alocuri. Dar toate acestea nu autorizau pe egumeni a crede că tot pământul țărilor române, toate mănăstirile și bisericile lor erau burdușite și ticsite de comori.

Ei, egumenii, episcopii, mitropoliții și patriarhii credeau și, de aceea, veneau, veneau întruna la București și la Iași.

(III)

Evlavia, din ce în ce crescândă a Domnilor și a boierilor, îi chema, îi cinstea, îi îmbogățea. Nu mai erau Domni ca Bogdan-Vodă să-i oprească la Dunăre. Din contra: acum li se trimiteau boierii spre întâmpinare și se ridicau Bucureștii în picioare cu icoane, steaguri, făclii, preoți și cântări ca să primească pe un Ieremia, pe un Dosithie, pe un Parthenie, pe un Macarie al Constantinopolei, al Antiohiei, al Ierusalimului sau al Alexandriei.

La 1619, Patriarhul Constantinopolei era la București. Marele, bogatul și bătrânul vornic Cernica, cu soția lui, Jupânița Chiajna, rugă pe Patriarh să adauge la testamentul lor

Episcop român din secolul XVII

blestemul lui patriarhicesc, ca nu cumva să se schimbe daniile ce ei făcuseră, fiind fără copii, mănăstirilor Pasărea și Cernica. Și Patriarhul, în schimbul poate al unei moșii sau cine știe al câtor pungi de bani, scrie blestemul pe care, cu spaimă sfântă, marele vornic Cernica l-alătură pe lângă testament.

De la Radu Șerban Basarab, din pragul secolului XVII și până în secolul nostru, Domnii români și fanarioți amestecă pe patriarhi și pe episcopi în judecarea proceselor. Ca să se descopere dreptatea, se trimiteau împiricinații să jure în biserică înaintea patriarhului, asistat de mitropolitul Țării. Nu era puțin lucru să juri înaintea lui Macarie, patriarhul Antiohiei, Siriei, Arabiei, „Kilikiei“, Iviriei și Asiei toată, care prin tălmăci îi spunea:

„De vei ști și vei tăgădui, mare blestem și groaznică afurisenie să fie asupra ta. De nu vei mărturisi adevărul ca un netemător de Dumnezeu, să fii proclat și afurisit de Domnul Dumnezeu al totțiitorul și de 318 părinți de la Nikea, și de toate sfintele soboare, așisderea și de Smerenia noastră. Fierul și pietrele să se topească și să se risipească, iar trupul tău, după moarte, să rămână întreg, umflat și nedezlegat; să moștenești bubele lui Ghiezin, să fii tremurând și suspinând pe pământ ca și Cain. Lucrurile, și ostenele, și toate agonisile tale să fie întru periciune, și mânia lui Dumnezeu cea viitoare să se pogoare pe capul tău. Fața lui Dumnezeu să nu o vezi, și la

Întâiul Sobor de la Nicea din cartea *Îndreptarea Legei*

judicate de apoi să ieși osândit, și diavolul să stea de-a dreapta ta. Să te îmbraci în blestem ca într-o haină, și ca untdelemnul să intre în trupul tău, și procopseală întru toată agoniseala ta să nu ai, nici să se aleagă de casa ta ca praful, până nu vei mărturisi adevărul“.

Gândiți-vă, Domnilor, la un evlavios creștin, Român din secolul XVII, și spuneți dacă se putea să-i fie plăcute ori indiferente asemenea cuvinte, ce i le citea un episcop sau mitropolitul, pe când patriarhul îl străpunea cu privirea, iar diaconii îl tămâiau împrejur ca să gonească pe Necuratul.

Câteodată, pentru arătarea hotarelor, tot sub legătura jurământului, patriarhul, mitropolitul, episcopul ieșeau în odăjdii la câmp, și-acolo cu citanii, cântări și tămâieri, puneau pe bătrâni să se jure pe unde știau din copilărie că erau hotarele. Astfel a făcut la 1645 Mitropolitul Țării, Teodosie, pentru hotarele moșiei Grojdibrodul și ale bălții Potelul a Bistriței, în marele proces dintre boierii Filipești, Brătășeni și Fărcășeni de o parte, și călugării Bistriței de alta.

Blestemele veneau câteodată de la Constantinopole, când patriarhii nu erau în țară, la București sau la Iași. Se aduceau blesteme din Capitala Sultanilor, tocmai cum se aduceau la Paști de-ale băcăniei și zaharicale. Un blestem patriarhicesc și o zaharica grecească! – Contrastul e gentil. Bineînțeles că se plăteau blestemele, precum se plăteau și zaharicalele, numai că primul era însutit de mai scump...

Adeseaori țaranii, ca și boierii, eludau blestemul și urmările lui astupându-și urechile, și făcându-se că nu se uită, nici n-aud. Eh! dar ce-i păsa înaltului prelat?! Principalul era pentru el că parale, daruri, moșii ieșeau din ce în ce mai multe,

căci ei legau, ei dezlegau. Azi te lega cu un blestem mai țeapăn decât cum era legat Prometeu pe stâncile Caucazului, iar mâine te dezlega de rămâneai mai ușor și mai ifilliu ca fulgul pe deasupra apei.

– Cum să mergem la Rai, părinte? întrebă un țăran bătrân din Normandia pe preotul satului său.

Preotul răspunse tot printr-o întrebare:

– Ce zic, taică, clopoțele bisericilor? cum cântă ele?

Țăranul răspunse:

– *Dando! Dando! Dando!*

– Așa se merge la Rai, răspunse preotul: dând, dând, dând!

Tot astfel credea și Vasile Lupu, Domnul Moldovei, după cum reiese dintr-o împrejurare care este tipică și care vedește spiritul șiret și ingeniozitatea de *comediante* a patriarhilor greci.

Istoria Patriarhilor Ierusalimului spune următoarele: „Înmulțindu-se odată datoriile Patriarhatului, Patriarhul Teofan plecă la Iași, la Vasile Lupu și, într-o dimineață, pe neașteptate, intră în palatul Domnului. Despre care lucru aflând, Vasile a ieșit desculț și a sărutat pe Prea-Sfinția-Sa. Iar acesta i-a dat o funie, zicându-i:

– Fiul meu, sugrumă-mă tu, ca să nu mă sugrume creditorii otomani...”

A scris Vasile boierilor săi și au plătit întâi datoriile Sfântului Mormânt: 6000 galbeni venețieni; pe urmă, pentru alte datorii, a venit la Iași un agă și a mai plătit Vasile încă 6000. Și pre urmă a trimis doi boieri la Ierusalim cu 40000 de galbeni ungurești și le-a plătit toate datoriile. Mai rămăseseră

4000 de lei și au venit creditorii până în Bogdania, și i-a plătit și pe ei Vasile. De la luarea Constantinopolei, nici un împărat sau Domn nu au făcut atâta bine Patriarhiei Ierusalimului.

În schimb, iată ce daruri aduceau patriarhii Domnilor români: Macarie al Antiohiei aduce lui Vasile Lupu: o pereche de fețe de pernă brodate, două zaharnițe de lemn de palmier, o cutie cu săpun de mosc, două cutii cu săpunuri aromatice, o mică cantitate de săpun de Aleppo, două borcane cu scortişoară, o cutie cu fructe uscate de Italia, ceva fisticuri cu și fără sare și ceva unt de migdale. Și în fine, un dar de mare valoare: falca inferioară a Sfântului Vasile cel Mare.

Vasile Lupu dedese milioane și patriarhii i-aduceau fălci!!

Așa făceau la noi și boierii, și neguțătorii, și jupânițele fără copii, și Domnii Țării: dau, dau și iarăși dau.

Moșii, livezi, păduri, mori, stupi, vite, toate bucatele și veniturile încăpeau pe mâna egumenilor de la mănăstirile închinatelor celor patru patriarhi și Sfântului Munte.

(IV)

Era frumos când un patriarh sau numai un egumen – dar atunci unul din egumenii cei dintâi, bunăoară Cotroceneanul, sau cel de la Radu-Vodă, sau de la Mihai-Vodă, sau de la mănăstirea lui Pană (Sfânta Ecaterina) – era frumos, zic, când un patriarh sau un egumen plecau din București sub pretext că merg să se închine pe la diferitele mănăstiri ale Țării. Nu era oraș prin districte de unde să plece fără ca să nu li se fi dat și închinat cu acte autentice case, biserici cu stările lor, schituri cu moșiile lor. Asta nu mai era închinare pe la mănăstiri, ci curată vânatoare de donațiuni. Se-ntorceau încărcăți de milostenii – și ce milostenii! Într-un rând, la 1690, Cotroceneanul face o plimbare până la Gherghița afară din București, și se-ntoarce cu Schitul Ruptura și cu toate moșiile și veniturile acestui schit, fundat de Popa Negrea pentru mântuirea sufletului său, iar nu pentru îmbogățirea egumenului grec al Cotrocenilor.

Dar schimburile!

Ce câștiguri, ce foloase, ce minune! Călugării greci știau ce produce mai mult și ce produce mai puțin, întocmai ca economiștii cei mai desăvârșiți. În timpul, bunăoară, lui Matei Vodă Basarab, viile din dealul Bucureștilor produceau mai mult venit decât moșiile din Ialomița, și deci călugării de la mănăstirea Sf. Sava schimbă cu Radu Comisul, care avea vii la București, moșia lor Tâmbăreștii din Ialomița. Tâmbăreștii începură însă a le surăde în timpul Brâncoveanului (1705) și, prin urmare, făcură ce făcură: acatiste, rugăciuni, pomeniri la sfintele daruri – atât de bine încât Rada Filipeasca, fata Radului Comisului și muma lui Șerban, Grigore și Radu Filipescu, închină din nou și dă de pomană Tâmbăreștii tot călugărilor de la Sf. Sava, cu binecuvântarea patriarhală a lui Dosithie al Ierusalimului.

De aceea, erau bogați, bogați în mod superlativ!

Știi cât stăpâna mănăstirea Radu-Vodă sau a Sfintei Troițe numai în București la finea secolului XVII, să zicem la 1697? Avea, domnilor, sub numele de Vatra Mănăstirii Radu-Vodă următoarele întregi mahalale: Radu-Vodă, Tabacii, Dobroteasa, Apostolul, Foișorul, Căramidarii, Târca, Isvorul, Oltenii și Sârbii, afară de prăvăliile și casele din centrul orașului, afară de prăvăliile și casele din alte orașe ale Țării, afară de moșiile ce stăpâna prin mai toate districtele Munteniei.

Și să nu uităm că tot această mănăstire mai stăpâna, închinatelor ei, o mulțime de mănăstiri care, și ele, aveau case, prăvălii, moșii și câte alte venituri. Azi ne facem cu greu idee despre colosalele avuții ale mănăstirii lui Radu-Vodă. Numărul milioanei care au plecat din România în Orientul creștin înspăimântă închipuirea!

Text și ilustrații reproduse din

G. I. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*,

Stabilimentul Grafic I. V. Socecu, București, 1899

[Transcriere, fără note, în formele ortografice actuale]

GUSTAVE DORÉ

1832 – 1883

125 de ani

de la moarte

Ilustrații la

Dante Alighieri,

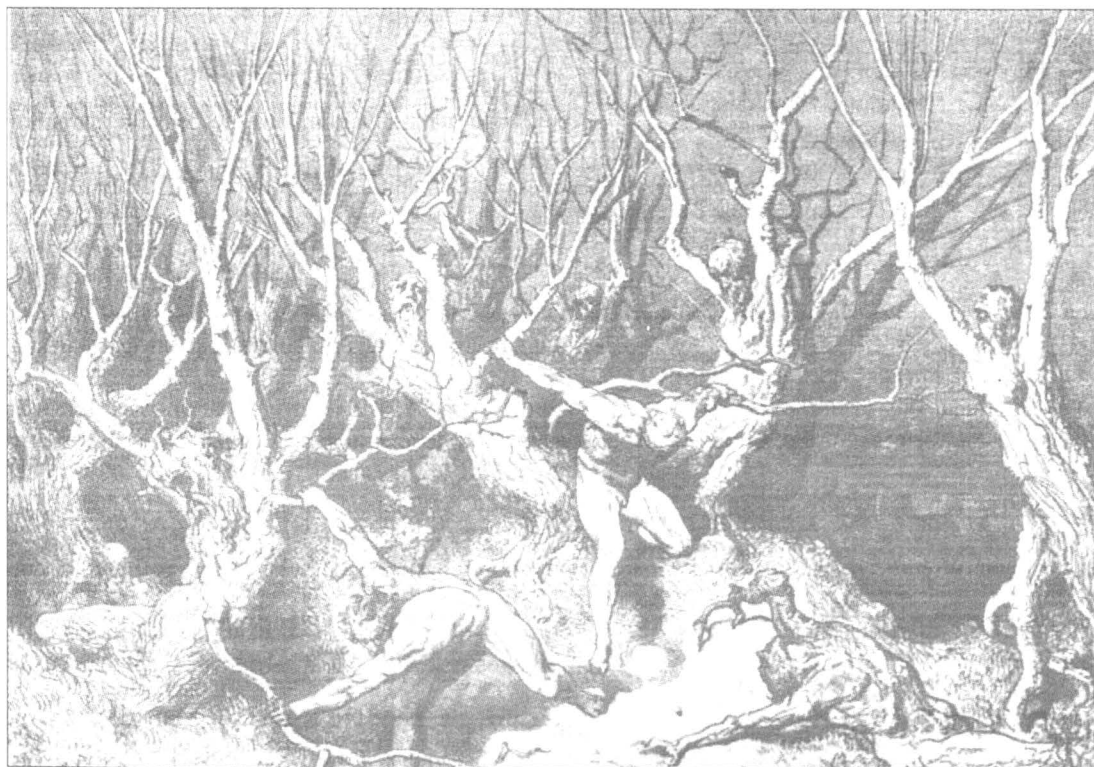
Divina Comedie –

Infernul

Reproduceri

în paginile

9, 12, 25

Arhive bucureștene

Ilie Moscovici

(I)

Georgeta FILITTI

Inter-un fel, ori de câte ori deschizi o arhivă, ai sentimentul că ridici capacul de la cutia Pandorei. Scrisori, fotografii, declarații, ziare, testamente, jurnale îngrămădite acolo se oferă posterității ca mărturie a ce a fost odată. În arhiva ziaristului socialist, mort în 1943, o piesă remarcabilă rămâne jurnalul fiicei sale Mira. Urgia dispozițiilor antirasiste abătută asupra cestei familii evreiești, evacuarea din casă, moartea părintelui iubit, zbciumul unei fete singuratice – toate sunt evocate cu nerv, pe alocuri exaltat – dar străbătute de un dramatism impresionant. Fata își revărsă neputința în blesteme. Prind ele? Se pare că da, pentru că anilor războiului, când evreii erau azvârliți din case, le-au urmat cei de dictatură comunistă când oamenilor li se confiscau casele cu lucruri cu tot, ba noii locatari făceau scandal dacă lipsea vreo linguriță din caseta cu tacâmuri...

Fondul Ilie Moscovici se păstrează în arhiva Victor Frunză, donată Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc.

Început de an.

Pentru anul 1943 nu am decât un singur gând: să caut să îndulcesc suferințele tuturor celor ce vin în calea mea.

Gândurile mele sunt numai la cei de pe fronturi; numai la cei ce mor, indiferent cine sunt și unde luptă, pentru armatele acestea de nenorociți, și la cei ce rămân îndoliați de moartea lor.

Pentru anul 1943 sufletul meu se roagă Domnului pentru a ne aduce Pacea și Bucuria, pentru a vindeca rănila cele mari ale acestor patru ani de război.

Pentru fericirea lumii jur să lupt și să mă jertfesc, pentru Pacea cea mare și dreaptă.

Mira Moscovici
București
ianuarie 1943
Vatra Luminoasă
Str. B, nr. 3

În februarie am stat la Isa, ca să liniștesc spiritele. Dinu a fost luat de razie și prins pe stradă, dus la Prefectură. O noapte grozavă, cu Maxim, alergătură prin beciurile Poliției. A doua zi l-am scos.

Apoi, eu îl împinsesem pe tata să facă cerere la pensie, la Sindicatul Ziariștilor.

A doua zi, apare în „Porunca Vremii” [un] articol ori-bil împotriva tatii.

Zdrobită de durere, caut să nu afle tata iar a doua zi urmează un alt articol.

N-am mai putut. Era destul.

La 11 februarie 1943 m-am dus la redacția ziarului „Porunca Vremii”.

Îl aștept pe Ilie Rădulescu și cum vine îl iau cu înjurături, cu scandal. Apoi mă liniștesc, plâng pentru tata, iar țip, mă aleg cu adresa unei garsoniere. Ilie Rădulescu nu e contra jidan-celor!

La 11 februarie scriu următoarele:

Astăzi 11 februarie, ca urmare la articolele apărute în ziarul „Porunca Vremii” din 9 și 10 II, am fost la directorul ziarului, dl. Ilie Rădulescu. Credeam că va fi mai greu, că va trebui să lupt cu încăpățânarea lor.

Aștept să văd rezultatul pozitiv, cel moral, pentru moment, pentru mine e foarte însemnat.

O liniște și o bucurie nespūsă, nesfârșită bucurie.

Părintele m-a învățat că niciodată, nimic nu trebuie să precupețesc pentru părinți.

Îl ascult.

Am ascuns de tata articolele. Aștept notificarea de mâine și decizia cu pensia, iar apoi îi voi arăta tatii totul.

Am făcut asta cu gândul la moș Izu, căci văd cum copii[i] și Ma și toți l-au uitat, cum nimeni nu se gândește la el.

Pentru el și pentru toți morții mișcării noastre, idealului nostru, pentru tot ce am făcut în sfânta lor aducere aminte.

Pentru ei îngenunchez și păstrez veșnic doliu și pioasă reculegere.

Și totuși, tata a aflat. A venit Eva și a spus. Tata a aflat că am fost la Ilie Rădulescu, dar nu mi-a spus nimic niciodată. Tată drag, am vrut să te feresc de a ști cum ei au recunoscut greșala.

Tu ai știut, dar nu mi-ai spus nimic și pentru asta îți mulțumesc nespūs.

Apoi, după atâta zbcium, casa de pensii a ziariștilor nu mai acordă „evreilor” pensii. Și noi suntem evrei!

Am început, în spital, o legătură cu Dl. Marcel Iosefsohn. Pe Marcel îl cunosc de mult și mi-a fost de mult drag. Radu îi spune Ursu. Și toți îi spunem Ursu. Totuși nu pot spune că am pentru Ursu altceva decât ce am pentru Maxim; și cât îl iubesc pe Maxim la fel de drag mi-e și Ursu!

Cât m-am ferit și totuși n-am scăpat de intrigărie în spital.

Războiul din Africa e în favoarea Aliaților, dar favoarea asta e atât de anemică, de flegmatică încât [pe] noi, cei din focul moral, sufletesc și în perspectiva de azi și în cel direct al războiului, nu ne poate încânta stratagema lor.

Totuși, Africa a fost complet curățată de germani și de italieni, dar s-a întrebat cineva câți au murit? Toți uită! Eu nu pot uita.

Apoi a fost 21 martie 1943, adică au fost doi ani de când a murit Moș Izu. Roagă-te în genunchi și smerește-te în fața lor. Amin!

Dintr-o greșeală binevoitoare, casa a fost pusă pe tabloul caselor de închiriat de la C[entrul] N[ățional] de

R[omânizare].

Martie, aprilie, mai.

C.N.R. sector, C.N.R. Bunuri Urbane.

C.N.R. secretar general. Minister.

Trei luni de zbucium, de chin, de umilință, de groază.

Titel, slab, fără grijă, a lăsat, a lăsat până am pierdut casa.

Am pierdut casa după ce am câștigat-o, după ce Rizescu, secretarul general, mi-a închiriat tot mie și cealaltă jumătate. Mi s-a comunicat la sector evacuarea. Mă duceam, la 31 mai, să fac formele pentru contract când aud că mi s-a iscălit, asist la iscălirea evacuării.

O bestie, cumnatul lui Ică Antonescu, cap. av. Traian Mihail.

31 mai / 1 iunie / 2 iunie / 4 iunie.

Au fost 4 zile ce nimeni, niciodată, nu le va ști, nu va putea înțelege ce a fost în sufletul meu. Și în durerea cea groaznică, blestem cu durerea mea, sângele până în al nouălea neam, la a noua generație a cap. Traian Mihail, a arh. Smântănescu, a lui Titus Dragoș și a gen. Jienescu, a tuturor celor ce cu gândul sau fapta i-a[u] ajutat. Blestem și blestemații!

Am stat la Maxim mai mult de o lună. Tata și mama stau la Irina. La Maxim e foarte bine, mai bine decât am crezut cât de bine poate fi la alții. Câte certuri, mizerii și discuții între Ma și Emy.

Bietul Maxim, câte trebuie să vadă, să sufere de la amândouă, da, chiar și de la Dinu, care nu simte nimic.

Eu stau toată ziua și caut să mai scap casa. Tot ce fac e de pomană. N-am nici un ajutor, material sau moral, nu e nimeni să se intereseze, să-mi ajute, să mă îndrumeze sau să meargă să spuie o vorbă pentru mine.

Am rugat-o pentru casă pe Mica [...] care o cunoaște pe d-na Jienescu, să puie o vorbă pentru mine. N-a vrut! Eu am pierdut casa iar ea stă paralizată în pat.

Blestemul meu sau simplă coincidență? Nu știu, dar eu știu că am suferit mai mult decât știe și poate să-și închipuie vreodată cineva pentru ceea ce se numește „imobilul din B nr. 3“ care a trecut în Patrimoniul Statului și pe care s-a jucat un căpitan bazedowian, un idiot muieratic și un general tâmpit care nu-și cunoaște obligațiile și răspunderile.

Dar toți aceștia o vor afla și o vor învăța, dacă nu de la mine, care poate n-o să mai ajung, dar [de la] acea putere supranaturală a omului în panica durerii: a blestemului.

Caut casă.

Alerg, caut, nu știu ce caut, nu știu ce să fac. Alerg, asta-i tot. Trebuie însă să las scris pentru a ști și alții ce a fost cu evacuarea casei noastre. Voi povesti în mic tragedia grozavă a celor patru zile, a celor 4 coșmare nespuse:

La 31 mai 1943, pe la orele 11 am depus la Casa de Depuneri, lei 4.500 – care reprezentau o garanție cerută pentru contractul nostru cu C.N.R.-ul pentru 1/4 parte indiviză a imobilului nostru din București, Parcul Vatra Luminoasă str. B nr. 3.

La ora 12 intru la sectorul II C.N.R. din Calea Moșilor 183 pentru a completa așa-zisele „fișe contractuale“, când Macarie, secretarul sectorului, îmi arată un căpitan de aviație, a cărui figură mi-era cunoscută, fără să știu de unde și îmi spune că acesta are iscălită de către minister evacuarea noastră. Fug la Rizescu, care mă primește foarte afectat căci ministru[l] i-a spus: Nu mai am nimic de făcut, fetițo!

Telefenez lui Titel. Titel e liniștit. Mă duc la Mihai Răutu, avocat, bun prieten cu Dragoș. Nimic. Mă duc la Prof.

Dr. Lupu. Nimic. Mă duc la Maxim. Maxim era și singurul care știa, acasă nu comunicasem decât că voi mânca în oraș.

Era ceasul 4, eu eram moartă, în cel mai cumplit stadiu moral. Mi-era frică de tata. Cum puteam să-i spun tatii? Am trimis-o pe Ma acasă să-i pregătească. Maxim aleargă la unul și la altul căutând astfel să caute o îndrumare.

Nimic.

Mă duc la Casa construcțiilor. Nimic. Îl caut pe Costache Lupu, nu-l găsesc. El e singurul care se spune că poate. Vom încerca.

Vin acasă, tata, mama, Ma, Fabian. Casa, căsuța mea din B nr. 3 din Parcul tatii.

O noapte de nesomn, de gânduri, de zvârcoliri. Dimineața mă duc la Tribunal de mă întâlnesc cu Cristodorescu, un avocat, prieten cu Ilie Rădulescu de la P[orunca] V[remii].

Mă îndeamnă să merg la doamna Goga, prin ea la Mareșal. Tata nu vrea. E prima oară când în acțiunile acestea libere și spontane îl ascult.

Va fi fatal.

Toată viața voi regreta, îmi voi imputa că atunci, la 1 iunie 1943, am pregetat și nu m-am dus la mareșal. Atunci salvam casa și astfel viața tatălui meu și viața mea. Pentru că însuși (sic!) viața mea a fost pecetluită în acea clipă de necugetare.

Toată viața îmi voi imputa, toată viața voi suferi că l-am pierdut înainte de vreme pe tata, că într-un moment de saturație, de scârbă, am ascultat de sentiment și nu de logică.

Da, în tot ce voi face, sub masca sentimentului, cu sacrificarea sufletului, a tuturor sentimentelor, îmi voi păstra stăpânirea de sine, calmul și logica rece, însă cu școala celei mai grozave remușcări.

Mă duc la 11 la Lupu la minister.

Aștept, aștept, ministru[l] se eschivează. Vin după amiază, la fel. Seara tata îmi spune că nu se va mai putea face nimic, că am pierdut casa. Eu sper încă.

2 iunie. Mă duc cu Lupu la minister. Dragoș se eschivează, Lupu e moale. După amiază, idem.

M-am apropiat de bustul rece al celui ce a fost Moș Izu și am uitat, o clipă, tot. Apoi, am plecat cu sufletul întărit de suflu[l] plin de optimism ce venea de peste hotarele vieții noastre.

Tot timpul zilei am telefonat acasă.

La 11 au început să strângă mobila. La 2 au scos mobilele și le-au depozitat la Flueraș în subsol. Maxim a trimis băieții de la atelier care au făcut mutarea.

Seara la 8 am venit acasă. Mai erau fotoliul tatii, rafturile în birou, atât. Am intrat, l-am sărutat pe tata iar apoi am fugit în birou. Rafturile goale. Totul s-a terminat, am scos ultimele lămpi și cuiele din pereți, totul. Casa era goală, răsună a gol, a pustiu.

Gol, pustiu și negru. Și apoi, ca lumina unui înger ce

Mira Moscovici

vine din Ceruri să lumineze și să vestească lumii pacea, așa telefonul a sunat la Flueraș, Ilonca, iar vocea lui Costache Lupu m-a anunțat că s-a oprit evacuarea. La ora 9 și 20, la 2 iunie 1943. Și casa era goală. Casa era salvată.

De la 3 iunie am mâncat cu Irina și Gigi la *Cina*. La masă, lângă ușă, Dragoș cu soția, cu fratele lui pe care îl cunoșteam, ing. Dragoș și încă o pereche. Mi se făcuse rău, nici nu puteam să stau. Ne-am salutat și apoi ne priveau, hienele.

Asta a fost 3 iunie. Apoi a venit 4 iunie.

Cu speranță dar și cu frică nespusă am mers cu Lupu la minister. Ministru[1] revine și motivează, puțin cam naiv, refuzul său (redau întocmai ca să rămâie mărturie vie aceste documente ale celei mai odioase organizații de stat, care se numește C.N.R.):

„C.N.R. Direcția Generală. Serviciul Evacuărilor. Nr. 026561. 15 iunie 1943.

Domnului Ilie Moscovici, Parc Vatra Luminoasă, Str. B, nr. 3.

În conformitate cu rezoluția d-lui ministru, vă facem cunoscut că se respinge cererea Dvs, fiind *tardivă și lipsește dovada că ați fost rănit în război*, apartamentul rămâne bun atribuit domnului căpitan Mihail Traian.

Referent
indescifrabil

Șef birou
indescifrabil

Acesta este răspunsul intervențiilor noastre de tot felul. Al fraților Lupu, al lui Maniu, Răutu, Rizescu, Titel și comp. Apoi Irina a fost de a predat casa. Dragnea cu cpt. Mihail au urmărit un debit la percepție, de aproape 150.000 lei pe care le-am făcut la petrecere să-l anuleze apoi, denunțuri pe care înainte de a le transmite la Siguranță, am aranjat puțin a le anula. Era f. distractiv, dar nervi, câtă energie și câtă durere se aruncă în van, câtă sănătate se distruge și câte urme adânci și ce nu se vor șterge niciodată nu mi-au adus aceste neînsemnate lupte.

Am făcut punerea în posesie. Nu voi uita emoția, zbu-

ciumul și durerea mea când am așteptat afară, în mașină, sfârșitul „solemnității“!

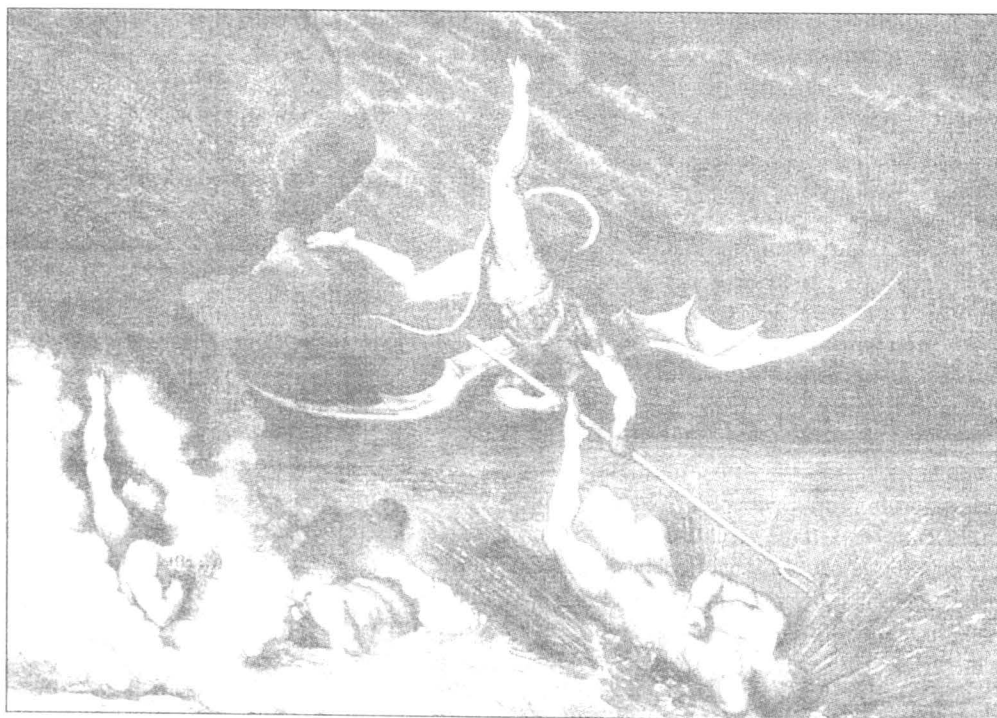
Azi, după ce am trecut de ele, de abia acum îmi dau seama prin ce chinuri sufletești, ce zbuciumări și ce durere însoțeau aceste simple formalități. Numai cel ce trece prin acestea, numai acel ce simte, ce suferă, ce iubește cu pasiune, numai acela poate ști ce am suferit eu în zilele acelea de groază. Cât zbucium și nimeni care să mă ajute, mai mult, Irina veșnic cu pretenții, cu gură mare, cu impertinențe. Nu am nici o pretenție la ea, nu vreau să-mi cumpere nimic, să-mi dea nimic, d[o]ar o singură vorbă bună, să nu vorbească astfel.

La Ma, certuri, intrigi.

La 1 iulie Maxim primește ordin pentru Odesa. La 7 pleacă. La 12 pleacă Dinu la Panciu.

La 15 noi ne-am mutat, am găsit o casă în Cezar Bol[1]iac 22. Oricum, suntem aranjați. Suntem adunați toți la un loc. Suntem „la noi“ acasă. Apoi Irina a plecat la Călimănești. Ursu din mai era concentrat. Tata mereu întreba de Ursu. Radu vorbea de Ursu. Ursu era plecat atunci când eu aveam nevoie de un sprijin. Apoi a plecat Maxim. Și eu eram singură de tot. Eram fără busolă. De Dinu aveam grijă. Alergam pentru ei pe la M[arele] St[at] M[ajor] și pe la C.N.R.

A doua vară plină de spasme. A doua vară în care n-am cunoscut odihna. Și apoi tata era din ce în ce mai rău. Alergam, ca nebuna, după doctorii și injecții și mereu îi spuneam lui Nae să facă mereu alt consult. La fiecare săptămână prof. dr. Lupu și Iliescu veneau la tata, la fiecare săptămână alt tratament, alte injecții, alte doctorii, alte analize și mereu, mereu, alte deziluzii. Picioarele tatei erau atât de umflate încât pielea a pleznit. S-a infectat. Țesutul plin de apă macera pielea, rănilor se măreau mereu, infecția progresând, săpând caverne pline de puroi în picioarele îmbibate cu apă. Martirul meu tată suporta fără să se plângă. Dar „Omul“ a fost întrecut de „Lut“ și nervii au învins logica marelui Ilie Moscovici. Era nervos, din cale-afară de nervos cu noi și cu toți cei din jurul său. Mama era din ce în ce mai obosită, mai slăbită, mai ner-voasă.

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

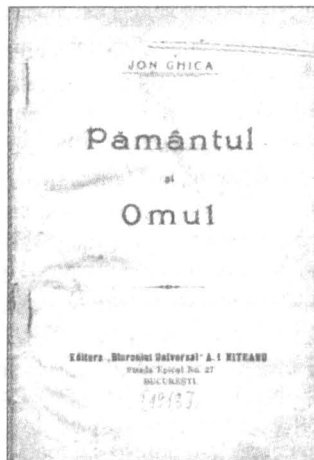

G.I. IONNESCUI-GION, *Portrete istorice*
Editura Librăriei H. Steinberg, București, 1894

... Suntem încă aproape de acele timpuri, pentru a fi azi pe deplin în stare să le judecăm cu adevărata-le măsură și să le așezăm în cadrul ce li se cuvine. Istoricii secolului viitor, privindu-le dintr-o depărtare liniștitoare, vor putea mai bine decât noi să le pună în datorita lor lumină. Ei vor ști să zugrăvească pe dintregul entuziasmul, avânturile și credința acestor oameni care găseau atât de firesc și atât de simplu să facă cele ce făceau, încât la bătrânețe – vorbesc de C. A. Rosetti – povestindu-ne nouă aceste fapte, ei se mirau adânc de mirarea noastră, ba chiar, adeseori din privirile lor, păreau că ne întreabă: puteam oare face altfel? ... (Ion Brezoianu)

Ion GHICA, *Pământul și omul*
Editura „Biuroului Universal” A. I. Nițeanu, București, [1913]

Nu m-am suit cu presumțiunea până a-mi închipui că vă pot da o lectură de filozofie a naturii, dar am cutezat a crede că slaba mea pană ar putea să ridice un mic colț al vălului care desparte pe profani de lumea științifică; am cutezat să cred că tinerimea studiosă, citind acest mic compendiu, va putea zări mărimea creațiunii și va înțelege mulțumirile și desfătările spiritului omului celui care intră cu investigațiile sale în regiunile înalte ale științei: ca astfel să se escite în cei aleși dorința și hotărârea de a petrece o viață plăcută și glorioasă în studiile care duc la descoperirea adevărului, singura cale pe care o națiune tânără poate intra în familia popoarelor civilizate și a urma pe calea progresului. (Tinerimii studioase)

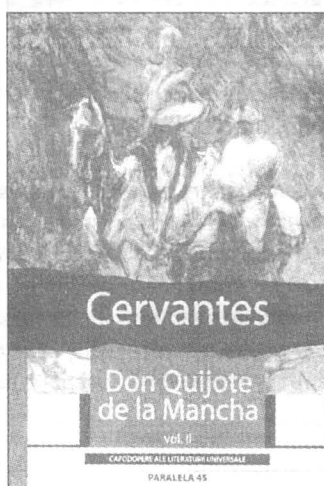
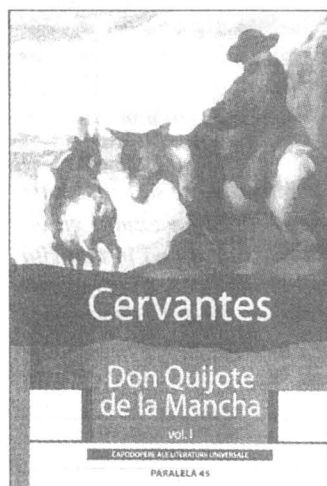
Paul I. PAPADOPOL, *Un sol al biruinței: Poetul Șt. O. Iosif*
Editura Cartea Românească, București [f.a.]

... noi aceștia cari ne-am mulțumit numai să-l privim, cu adâncă admirație, dar și cu timiditate, la Fundație, sau la terasă, la tipografie sau la Cinematograf, noi cei cari l-am plâns și ni l-am substituit, l-am apărat și l-am înțeles, l-am crezut și ni l-am săpat adânc în memorie, ne facem, așa cum ne pricepem, așa cum modestele noastre puteri și puținele cunoștințe ne permit, o pioasă datorie și față de omul care a avut o profundă vibrație sufletească și față de poetul celei mai imense și mai încordate sensibilități...

Istoria cărții

CERVANTES

Don Quijote de la Mancha

Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, traducere din spaniolă, cuvânt înainte, cronologie, note și comentarii de Sorin Mărculescu, cu un studiu introductiv de Martín de Riquer, Membru al Academiei Regale Spaniole, Editura Paralela 45, Pitești, 2004, 2 vol.

Don Quijote – 400

Notă asupra ediției de față

Această versiune integrală a lui *Don Quijote de la Mancha*, a doua în limba română după cea semnată de Ion Frunzetti și Edgar Papu (*Don Quijote de la Mancha*, Editura pentru literatură universală, București, 1965), este însă prima datorată unui singur traducător. Mi-am înțeles lucrarea ca pe un act de solidaritate peste timpuri cu toți cei care m-au precedat (inclusiv cu mai puțin norocoșii Ștefan G. Vărgolici și Al. Popescu-Telega), dar și cu cei care, le-o doresc din toată inima, se vor înhăma și în viitor la o muncă atât de provocatoare cum e traducerea lui *Don Quijote*.

O succesiune de împrejurări favorabile a făcut posibilă apariția noii mele traduceri în preziua aniversării a 400 de ani de la publicarea primei părți a lui *Don Quijote* la Madrid, în tipografia lui Juan de la Cuesta, cu siguranță în ianuarie 1605, întrucât data ultimului document preliminar, cronologic vorbind, tipărit în fruntea textului („Certificatul de preț”) este 20 decembrie 1604.

Ca în toate traduceri mele din mari autori ai Secolului de Aur, am inclus și așa-numitele „texte preliminare” (aprobări, decrete regale, dovezi de corectură etc.), socotindu-le importante pentru a ilustra mentalitățile și practica editorială a vremii.

Am încercat să realizez în versiunea mea ceea ce aș putea numi o „literalitate expresivă”, mulându-mă cât mai strâns cu putință pe textul original, fără a evita repetițiile, aparentele tautologii (cu efecte întotdeauna foarte interesante în spaniolă), zeugmele, sistemul pronumelor anaforice etc., calchiind uneori chiar expresii idiomatice care mi s-au părut perfect inteligibile, totul fiind consemnat în note... (S. M.)

Prolog

Cititorule tihnit: mă poți crede fără jurământ că tare-aș fi vrut ca această carte, odraslă fiind a minții mele, să fi fost cea mai frumoasă, mai falnică și mai discernătoare din câte s-ar putea închipui. Nu am putut încălca însă rânduiala naturii, potrivit căreia fiecare lucru își zămislește asemănătorul. Și-atunci oare ce putea zămisli stearpa și rău lucrata mea ingeniozitate, dacă nu istoria unei odrasle uscățive, stafidite, năzuroase și pline de gânduri nestatornice și nemaîfinchipte de vreă alta, cum era și de așteptat din partea uneia zămislite într-o temniță, unde-și are vatra orice neplăcere și unde-și face sălaș orice larmă posomorâtă? Împăcarea, locul liniștit, farmecul câmpurilor, seninul cerurilor, murmurul izvoarelor, calmul cugetului contribuie din plin ca muzele cele mai sterpe să se arate fecunde și să ofere lumii nou-născuți care s-o copleșească de minunare și de mulțumire. Când se întâmplă ca un părinte să aibă un copil urât și lipsit de orice farmec, iubirea pe care i-o nutrește îi pune o legătură pe ochi, ca să nu-i vadă cusururile, socotindu-i-le mai curând discernăminte și splendori, și le istorisește prietenilor săi ca ascuțimi și hazuri. Dar eu, care, deși îi par tată, îi sunt lui don Quijote tată vitreg, nu vreau a mă lăsa dus de valul modei și nici a te implora, aproape cu lacrimi în ochi, cum fac alții, preaiubite cititorule, să ierți sau să dosești cusururile pe care le vei fi observând la acest fiu al meu, căci nu-i ești nici rudă, nici prieten, și-ți ai sufletul în propriul tău trup și libera voință bună parcă de pus în cadru, și ești la tine-acasă, unde ești stăpân ca regele peste birurile sale pe comerț, și știi prea bine, cum se zice îndeobște, că „pitit sub cojoc, și regelui i-o coc”, așa încât toate acestea te scutesc și te eliberează de orice respect și obligație și, ca atare, poți zice despre istoria asta tot ce ți se năzare, fără teamă că ai să fii penalizat tu pentru răul sau răsplătit pentru binele pe care ar fi să-l rostești în privința ei.

Aș vrea să ți-o dau doar tușinată și goală, fără podoaba prologului și fără șirul nenumărat și catalogul obișnuitelor sonete, epigrame și elogii care se pun de obicei la începutul cărților. Fiindcă pot să-ți spun că, deși alcătuirea ei m-a costat oarece trudă, nici una nu mi-a fost mai mare decât să fac prefața asta pe care o citești acum. De multe ori am luat pana spre a-l scrie și tot de multe ori am lăsat-o, neștiind ce anume să scriu; și când stăteam eu o dată nehotărât, cu hârtia în față, pana după ureche, cotul pe mescioară și mâna la falcă, tot gândindu-mă ce să spun, își făcu intrarea pe neașteptate un prieten al meu, hâtru și tare mintos, care, văzându-mă atât de îngândurat, m-a întrebat pricina, așa că, fără să i-o tănuiesc i-am spus că mă gândeam la prologul pe care trebuia să-l fac la istoria lui don Quijote și că mă aflam în asemenea stare de nici nu mă-ndeamnă să-l fac, nici să dau la lumină fără e isprăvile unui cavaler atât de renumit...

DUCELUI DE BÉJAR
Marchiz de Gibrálón, conte de Benalcázar și Bañares,
viconte de la Puebla de Alcocer,
senior al târgurilor Capilla, Curiel și Burguillos

Drept dovadă a bunei primiri și a cinstirii pe care Excelența Voastră le faceți cărților de tot felul, ca un principe atât de înclinat a ocroti bunele arte, mai cu seamă pe cele care, în virtutea nobleței lor, nu se coboară la slujirea și căpătuiriile vulgului, am hotărât să dau la lumină Ingeniosul hidalgo don Quijote de la Mancha, la adăpostul preailustrului nume al Excelenței Voastre, implorându-vă, cu respectul pe care-l datorez unei asemenea măreții, să-l primiți cu bunăvoință sub protecția voastră, pentru ca, la umbra ei, fie și golaș de podoaba eleganței și erudiției în care obișnuiesc a umbla îmbrăcate operele ce sunt alcătuite în casele oamenilor știutori, să cuteze a se înfățișa cu siguranță la judecata unora care, nerestrângându-se între hotarele ignoranței lor, condamnă îndeobște cu mai multă asprime și mai puțină dreptate lucrările celorlalți; așa încât, prudența plecându-vă ochii asupra bunei mele dorințe, sunt încredințat că Excelența Voastră nu veți disprețui micimea unei slujiri atât de umile.

Miguel de Cervantes Saavedra

Traducătorul în biblioteca zidită

Ingeniosul hidalgo don Quijote de la Mancha a plecat în căutarea aventurilor dintr-o bibliotecă în care nu avea să se mai întoarcă niciodată. Era o încăpere modestă, dar confortabilă pesemne după standardele epocii și după nivelul pasiunii proprietarului său, special destinată adăpostirii foarte bogatei sale colecții de cărți de cavalerii, romane pastorale, dar și poezie, cabinet de lectură și de meditație totodată, unde petrecuse vreme îndelungată citind și asimilându-și cu nesăț literatura preferată. Rezultatul a fost că lectura cărților de cavalerii l-a dus la o formă de delir sistematizat și l-a determinat să plece în lume în chip de cavaler al unor idealuri care, în sine, nu mi se par deloc rizibile sau desuete. Pline de umor, da, în felul cum caută să le cultive. La fel și de melancolie. Intellectulul și-a părăsit prin urmare biblioteca și s-a angajat în reformarea lumii. Nici această hotărâre, nici „înnebunirea” care a determinat-o nu sunt, în pofida oricăror discuții savante, altceva decât opțiuni sau comportamente ale intelectualului dintotdeauna, dar mai ales din ultimele două secole, când acestui specimen uman specializat ca să „înțeleagă” lumea i s-a cerut tot mai imperativ să iasă din bibliotecă și să „delireze” în numele unei ideologii. Diferențele sunt numai de grad. Cu mențiunea că a ieși pur și simplu din bibliotecă în lume exclusiv pe cont propriu și cu idei reformatoare sau neconforme cu o medie (nu spun nonconformiste) te poate expune oprobriului („ești nebun”) și ridicolului. Este însăși situația lui don Quijote. Mai clar spus, problema lui nu este dacă e sau nu e nebun, ci faptul că acționează în numele unui corp de doctrină dispărut, deci de unul singur. Pe cei care-l condamnă îi interesează prea puțin dacă ideile pe care le susține și pentru care luptă sunt sau nu legitime și mult mai mult dacă ele sunt autorizate

de o confesiune, de o confrerie, de o congregație, de o academie sau de un partid sau, pur și simplu, de un discreționarism totalitar, indiferent de culoarea sa. La o mai dreaptă privire, fantasmagoriile lui don Quijote nu sunt în esență rodul „nebuniei” lui, ci mai curând „nebunia” lui este o formă de luptă, un set de arme cavalești în încercarea lui de dezvrăjire a lumii, de acțiune solitară împotriva falsificării marilor valori metafizice în mediul terestru, flagel care a făcut, face și va face ravagii în toate timpurile și în toate locurile. Îl văd pe don Quijote peregrinând mereu pe pământ pentru a încerca acest „desencantamiento del mundo”, așa cum îl simt pe Iisus (și aici mi-e foarte dragă viziunea lui Unamuno), coborând neconținut printre noi pentru a ne mântui și a mântui lumea. Don Quijote ar putea fi privit, cu toate precauțiile de rigoare, dar neapărat cu îndrăzneala considerațiilor radicale, ca un nebun, da, dar ca un „nebun întru Hristos”. E aici, cred, una din sursele interesului trezit de sublimul manceg. Poate cea mai însemnată.

Dar mă prezint în aceste pagini ca traducător, deci în această calitate sunt dator să vorbesc acum. Nu cunosc o abordare critică mai strâns aderentă la text decât traducerea. Și cu cât textul e mai amplu, mai ambiguu și mai sinuos, cu atât traducerea, această conviețuire spațială, pas cu pas și clipă de clipă, cu masa discursului original în integralitatea sa treptat dezvăluită, este somată să-și producă în chip și mai nuanțat, și mai exact totodată, criteriile de interpretare și instrumentele de transvazare în alt recipient și pe altă platformă a locurilor originale și origine...

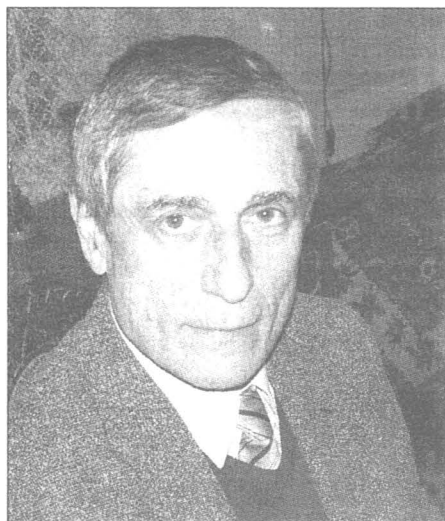
S-a afirmat uneori că don Quijote nu era nebun ori s-a încercat să se generalizeze afirmându-se că toți suntem nebuni. Cu astfel de idei se pot scrie eseuri minunate și din ele se pot trage consecințe importante. Sigur însă este că protagonistul romanului lui Cervantes e nebun de legat, începând din primul capitol al primei părți, unde „creierul i se uscă într-atâta, încât ajunse a-și pierde judecata”, până la ultimul capitol din partea a doua, când se trezește strigând: „Binecuvântat fie Dumnezeu cel Puternic, care mi-a făcut un asemenea bine!”

Martín de Riquer

Sorin MĂRCULESCU

Autografe contemporane

Ion POP

Biobibliografie

Ion Pop (n. 1941), Profesor la Facultatea de Litere a Universității «Babeș-Bolyai», Cluj-Napoca.

A publicat studii de critică și istorie literară: *Avangardismul poetic românesc* (1969), *Poezia unei generații* (1973), *Nichita Stănescu – spațiul și măștile poeziei* (1980), *Lucian Blaga. Universul liric* (1981), *Jocul poeziei* (1985), *Avangarda în literatura română* (1990), *A scrie și a fi. Ilarie Voronca și metamorfozele poeziei* (1993), *Gellu Naum – poezia contra literaturii* (2001), *Introducere în avangarda literară românească* (2007). Versuri: *Propuneri pentru o fântână* (1966), *Biata mea cuminenie* (1969), *Gramatică târzie* (1977), *Soarele și uitarea* (1985), *Amânarea generală* (1990), *Elegii în ofensivă* (2003). Interviu: *Ore franceze, I – II* (1979, 2002). Coordonator al *Dicționarului analitic de opere literare românești*, 4 vol. (1998 – 2003).

A realizat o antologie a avangardei literare românești, *La réhabilitation du rêve*, Paris – București, 2006.

Traduceri din Georges Poulet, Jean Starobinski, Gérard Genette, Eugène Ionesco, Ilarie Voronca, Tristan Tzara, Paul Ricoeur, Benjamin Fondane.

Către Inocențiu

Nu poți învia cu adevărat din morți
decât în pământul patriei –
ai scris într-o zi, pe când începuseși
foarte încet, să mori.

Captiv pentru totdeauna, departe
de țara ta de peste păduri, departe
de umilita, sărmana turmă,
nu-ți mai rămăsese decât să scrii.

Așa ți se arăta Purgatoriul:
să scrii, să tot scrii,
împăraților, preainaltelor fețe
proteste și rugi,
cereri, petiții, memorii,
suplice, amare plângeri,
pe dale de piatră îngenuncheat,
lângă negri, neclintiți chiparoși,
ca negre sfeșnice.

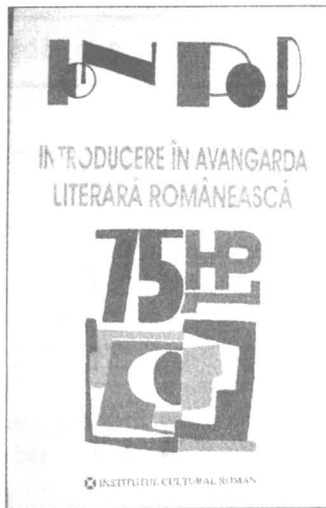
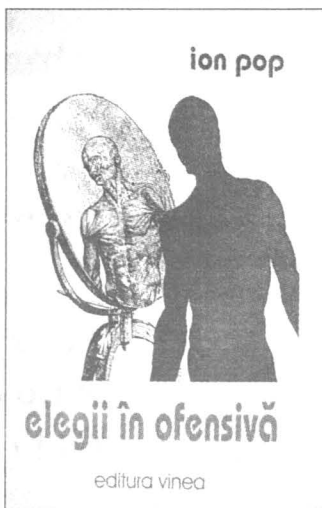
Așa ți se arăta Purgatoriul:
să scrii în genunchi,
să scrii, să scrii,
cu un potir mereu plin de cerneală
pe masa altarului tău.
Iarăși și iarăși cuminecându-te,
Inocentule Inocențiu, Ioane,
pastor miserae nationis
romano-valachicae.

Îndărătnic și nesupus,
„cervello durissimo, instabile e machinatore“,
ai dat de lucru până și îngerilor,
înaripaților, blânzi filologi,
știutorii de sinonime:
în spirit duhul să îl preschimbe,
mila s-o transcrie în îndurare,
să facă loc în Cuvânt
și bietului fiu al omului.

Și mult ți s-a dat de lucru:
să scrii, să tot scrii,
să scrii tot ce nu știa scrie
necioplita, uitata plebe,
să asuzi până mai ai lumină,
până nu ne cuprinde-ntunericul.

Acum, când, mult ostenite,
doar oasele ți se-ntorc acasă,
din Roma mare în Roma mică,
și când aproape că n-au mai rămas din tine
decât cuvinte scrise,
știm, în sfârșit,
că până și cu un pumn de țărână,
chiar și foarte târziu,
se pot întregi țările.

Putem aștepta, de-acum,
sigura înviere.

Acum și aici

Un creier de om
rămas întreg, pe marginea
trotuarului,
într-o piață a Libertății.

Doar cu sângele lui
și cu o pâine.

Între câteva lumânări.

Ca un altar în
descompunere.

Îl scriu acum și aici,
ca să nu pot spune cândva
că nu l-am văzut.

Cluj, 22 decembrie 1989

Inscripție pe turnul cel mai înalt

Să chemi,
să strigi,
să îți pînă ce
urletul tău
va începe
să te audă.

Adolescent, licean, în zile-nsorite de mai,
întors de la oraș în livada bunicilor,
obișnuiam să mă urc într-un măr înflorit,
cu o carte-n mână,
și să las să se-amestece,
printre polenuri de aur,
litere și albine. Alcătuiau
în jurul meu un cerc în care
nu mai știam
al cui e zumzetul, a cui lumina.
Iar eu eram exact în centrul lui.

Poate că și pozam puțin, cum îi sta bine
unui atât de june cărturar
promis, gândiseră ai mei, țărani,
unui măreț și falnic viitor.

Trecutul

era încă aproape – mă vedeam
copil trimis cu vaca la păscut
cu-o frânghie-ntr-o mână și cu o carte-n alta
pe haturi, printre grâne și sturzi, lângă morminte, –
în aur toți și pentru totdeauna.
(Păcat – gândesc acum – pentru Signac,
și pentru-al său confrate, Seurat,
că n-au ajuns să mai trăiască ziua
aceea și că nici
de Someș și de mine n-au mai putut să știe –
ar fi avut, desigur, ce picta).

Acum, când mărlul e de mult cenușă
și când în loc
de-albine și grăunțe de polenuri

Litere și albine

îmi zumzăie în jur numai globule,
biete scânteii sărind
din propriul meu sânge,
eu tot în centru sunt și plin de-auzuri.

Chiar dacă știu că nu mai e, de-un timp,
poetică corect
muzici s-a-uzi, pe-nchipuite
circumferințe roșii, trecând tot mai departe
prin fii și fiice, eu,
cu urechile mele-nvechite,
cutez, totuși,
să spun că le-ascult.

Ca pe-o tot mai calmă ninsoare, ca pe
o prelungire de foșnete către verile viitorului –
vor fi puțin și ale mele – careva dintre ei
va simți, poate,
adiindui-i în sângele orb,
un fel de boare, un fel de umbră,
va cădea, poate,
măcar o clipă și fără nici un motiv
pe gânduri, aducându-și aminte
de ceva fără nici un chip, o ceață
de muzici mochnite
printre globule și apa limfei.

Ca de un centru risipit în pulberi
de lumină, abia mai pălpâind, și-ntr-un târziu,
de-atâta luminoasă osteneală
uitând încet, uitându-se în toate,
în aur tot și pentru totdeauna.

Fumul

Nu știu dacă fumul bibliotecii din Alexandria
l-o fi făcut să tușească pe Caesar,
ori să strănute
pe slăvitul Calif.

Poate da, poate nu.
Nici o cronică nu ne spune.

Însă și mie – cum o vorbă zice –
tot mai frică îmi e
de cezarii care nu tușesc
și de califii care nu strănută.

Tot vorbind despre lucruri
fundamentale,
asurzit de vacarmul esențelor,
era să uit tocmai floarea de soc
ce-mi trimite-n fereastra deschisă
generoasă, umilu-i parfum.

Floarea de soc

Și totuși, pe ea mă bizui.

Când ilizibile pe piatra lor
vor deveni aceste pale scrisuri,
vreun harnic, de pe-atunci, paleograf
le va putea citi ușor, doar respirând.
Le va data ușor, după mireasmă.

Meridian biblioteconomic

European Bureau
of Library,
Information and
Documentation Associations

P.O. Box 43300
2504 AH The Hague
The Netherlands

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Educație pentru viitor

Prima conferință reunită a Asociației Portugheze a Bibliotecilor și EBLIDA, în colaborare cu Asociația Europeană pentru Biblioteci, Educație Informațională și Cercetare (EUCLID), a avut loc la Lisabona, în perioada 19 – 21 septembrie 2007. Discursurile de întâmpinare au fost ținute de Pina Falcão, președintele Asociației Portugheze a Bibliotecarilor, Arhiviștilor și Documentariștilor, Ragnar Audunson din partea EUCLID și Gerald Leitner, președintele EBLIDA.

Tema centrală a conferinței a fost analizarea posibilității de interacțiune a zonei academice cu zona practică într-un mod constructiv și în beneficiul comunității de cercetare și al sectorului biblioteconomic în general.

Conferința s-a desfășurat pe parcursul a două zile, în cadrul cărora au avut loc prezentații și au fost exprimate puncte de vedere din întreaga Europă, subiecte foarte variate, cum ar fi integrarea noilor tehnologii web în educația biblioteconomică și informațională, învățarea bazată pe cercetare în companiile din sectorul privat și ghiduri curriculare. Discursurile lui Lars Qvortrup de la Școala Regală de Biblioteconomie și Știința Informării din Copenhaga, Paul Sturges de la IFLA/FAIFE și Keith Michael Fiels de la Asociația Americană a Bibliotecilor au oferit un *insight* asupra beneficiilor colaborării dintre comunitatea de cercetători și cea a asociațiilor.

Concluzia dialogului din cadrul conferinței a făcut referire la faptul că bibliotecile trebuie să aibă capacitatea de a-și susține poziția de instituții publice importante, un efort care se bazează mult pe cercetare, impunând bibliotecilor, instituțiilor educaționale și asociațiilor de biblioteci să colaboreze foarte strâns pentru a plasa bibliotecile pe „agenda de lucru”, așa cum susține președintele IFLA, Claudia Lux.

Lucrările orfane și digitizarea masivă este un subiect foarte actual. O lucrare orfană este cea căreia nu i se poate depista deținătorul de copyright deoarece acesta nu este cunoscut sau pentru că nu poate fi găsit. Biblioteca

Națională Britanică estimează că peste 40% din toate lucrările supuse legii copyright-ului sunt lucrări orfane. Multe organisme din sectorul public dețin colecții mari, susținând că aceasta este o problemă particulară acută. Aceste instituții trebuie să ofere acces la colecțiile lor – cu așteptări mari în privința prezenței lor via web.

Biblioteca Națională a Marii Britanii caută soluții de echilibru pentru ca drepturile creatorilor să fie recunoscute și răsplătite și pentru ca interesul public de a avea acces la informații și idei să fie asigurat. Există, de asemenea, amenințări și oportunități oferite de revoluția digitizării pentru deținătorii de copyright.

Este binecunoscută contribuția Bibliotecii Britanice la Raportul Gowers privind proprietatea intelectuală în era digitală, precum și statutul său de membru al Grupului specializat pe probleme de copyright al programului Comisiei Europene *Biblioteci Digitale i2010*. Astfel, sunt propuse șapte principii de care să se țină seama în epoca digitizării atunci când este vorba de lucrări orfane: clarificarea atribuirii deținătorului de copyright acolo unde este posibil; o abordare de tip „economie mixtă” care implică și un cadru legislativ pentru asumarea responsabilității digitizării lucrărilor orfane; necesitatea unui ghid care să definească și să identifice tipurile de lucrări orfane mai puțin cunoscute (lucrări nepublicate, literatura gri etc.); linii directe pentru realizarea unei căutări eficiente; un cadru sigur pentru biblioteci, muzee și galerii; un consens în ceea ce privește stabilirea lucrărilor care au sau nu mai au semnificație economică, academică, socială; instituirea unor acțiuni preventive pentru a împiedica pe viitor crearea de lucrări orfane.

Gabriela TOMA

Din buletinul „EBLIDA News”,
nr. 17/octombrie 2007

Cyberdemocrația și bibliotecile publice

Dr. Dumitru BĂLĂEȚ

Noțiunea de *cyberdemocrație* a început să fie tot mai mult vehiculată în cadrul Uniunii Europene în urma unor studii care vizează impactul pe care îl au tehnologiile de comunicare electronică și prin Internet asupra societății civile europene și mondiale, asupra modalităților de guvernare comunitară, mult mai transparentă și interactivă (*Étude sur la gouvernance européenne et la cyberdemocratie*, 30 janvier 2001).

Alături de noțiunea de cyberdemocrație se folosește și noțiunea de *cyberspațiu*, ambele dezvoltate din noțiunea de *cibernetică*, introdusă în limbajul științific de marele savant Norbert Wiener, după vechiul cuvânt grecesc *kubernetes*, care însemna *pilot de corabie, conducător*. De aici știința de a conduce, conducerea nefiind posibilă fără un circuit de comunicare, fără informații care să ducă la decizii corecte, adecvate realității, devenirii ei neconținute.

Conform sensului său fundamental, cyberdemocrația, conducerea democratică prin mijloacele noilor științe și tehnici ale comunicării, solicită un *cyberspațiu* social în care să se poată manifesta. Studiul realizat de Grupul de reflecție al Uniunii Europene subliniază că noile tehnologii ale informației și comunicării (rețelele Internet, comunicarea interactivă) redefinesc radical condițiile guvernării și vor genera inevitabil noi formule politice. Treccrea la o formă nouă de guvernare, de tip *guvernare digitală*, impune întărirea capacităților de acționare ale comunităților locale, crearea în interiorul lor a unor *agora online*, bazate pe noi modalități de informare și deliberare politică, pe noi forme de adaptare a democrației la societatea informațională.

Însuși procesul mondializării economiei și al comunicării implică existența unei societăți civile planetare care se va exprima tot mai mult printr-un spațiu public *deteritorializat*, adică accesibil oriunde și pentru un public cât mai divers, dar totodată confruntat cu noi probleme precum pirateria informațională, războaiele determinate de virusii introduși în rețele.

Deteritorializarea *cyberspațiului* este însoțită de o teritorializare virtuală de tip semantic, bazată pe *cuvinte-cheie*, pe legături de hipertext etc. Bazele teritoriale ale cyberdemocrației vor fi orașele digitale, regiunile *on-line*.

Guvernarea *digitală* va avea ca principale obiective tehnice și manageriale, asigurarea unor servicii și informări *on-line*, utilizarea „inteligenței colective“.

„Criza de legitimitate“ a instituțiilor la nivel național și european va putea fi rezolvată prin constituirea unor *parlamente virtuale*, accesibile publicului și deschise dialogului intercomunitar.

Constituirea *comunităților virtuale* reprezintă unul dintre cele mai mari evenimente sociologice din ultimii ani, care influențează puternic spațiul public european, deter-

mină „investiții socialmente responsabile“ în economie, în educație, sănătate, cultură, modifică în sens pozitiv interesul și comportamentul cetățenilor, în special al tineretului, față de problemele publice și sociale.

Problema care se pune pentru noi este găsirea cheilor care să ne deschidă căile conforme cu această evoluție. Studiul amintit subliniază faptul că noile structuri ale cyberdemocrației și ale *cyberspațiului* comunitar se implementează în mod firesc pe structurile tradiționale ale comunicării și că acestea din urmă, la rândul lor, pătrund în noul spațiu (*webspațiu*), amplificându-i astfel diversitatea și dimensiunile.

Unde se pot petrece asemenea simbioze? Evident acolo unde informațiile documentelor naționale și comunitare, fie în forme virtuale (CD-uri, IT-uri, înregistrări electronice și pe Internet etc.), se află deja acumulate instituțional. Or, un asemenea loc îl constituie bibliotecile, în special bibliotecile publice, aflate în proprietatea și în serviciul comunităților locale (cărți, reviste, pliante, hărți etc.).

Un model de îmbinare de acest fel ni-l oferă și la noi Biblioteca Metropolitană București, care, pe lângă formele tradiționale ale acumulării informației, dispune la ora actuală și de o bine dotată bibliotecă virtuală. Bibliotecile publice pot și trebuie să se constituie în focare ale noilor evoluții informaționale. Prin pregătirea lor de specialitate în științele comunicării, lucrătorii bibliotecilor publice sunt obligați să răspundă noilor cerințe ale cyberdemocrației și ale *cyberspațiului* comunitar. Condiția este să li se acorde acest rol, iar instituțiile în care lucrează (bibliotecile publice) să fie înzestrate cu spațiul și tehnologiile adecvate.

Din acest punct de vedere, este demn de remarcat faptul că studiul amintit subliniază ideea că țările industrializate se angajează tot mai mult în noile forme ale guvernării de tip *e-guvernare* (*e-gouvernement*) în care administrațiile publice pun la dispoziția societății civile, economiei, cetățenilor, informațiile și serviciile necesare promovării acestora. Acest fel de guvernare implică o *adevărată revoluție culturală*, prin care să se reducă distanțele între structurile administrației de toate nivelurile (local, regional, național, european) și cetățeni, asigurându-se circuitul continuu al informației, transparența și dialogul deschis cu publicul.

Unde s-ar putea realiza o asemenea convergență menită să reactiveze democrația locală? Evident, într-un *sistem de biblioteci publice multimedia* coerent și bine dotat cu toate tehnologiile care marchează evoluția către *cyberspațiul* comunitar și către cyberdemocrația continentală și mondială.

Înzestrarea bibliotecilor publice occidentale ne arată modelul care se impune. Trebuie să-l înțelegem și să-l urmăm și noi cât mai urgent posibil.

Statistica Bibliotecilor din Danemarca pe anul 2006

Scopul principal al acestei prezentări este de a oferi o scurtă incursiune în bibliotecile din Danemarca și de a forma o părere generală despre datele statistice ale acestor instituții.

Conceptul de bibliotecă în Danemarca

Sistemul de biblioteci din Danemarca este bazat pe dreptul fundamental al cetățenilor la cunoaștere și la informare. La bază, serviciile bibliotecii sunt fără taxe, dar în anumite situații bibliotecile taxează unele servicii considerate a fi speciale.

Sistemul de biblioteci din Danemarca este caracterizat de cooperare extensivă și de o bună funcționare de ambele părți cu sectorul bibliotecilor individuale și cu alte tipuri de biblioteci.

Ministerul Culturii

și Agenția Bibliotecilor din Danemarca

Agenția Bibliotecilor din Danemarca este subordonată Ministerului Culturii, fiind organismul central la nivel guvernamental care se ocupă de problemele bibliotecilor.

Agenția consiliază guvernul în legătură cu organizarea, coordonarea și strategia pentru Serviciile Bibliotecilor Daneze și acordă asistență profesională ministerelor, autorităților publice și locale, bibliotecilor și serviciilor de informare. Ea joacă un rol activ în cooperarea internațională în domeniul bibliotecilor, documentarii și informării.

Agenția aplică legea referitoare la serviciile bibliotecilor și la dreptul de împrumut public, precum și la un număr de drepturi acordate de guvern pentru scopurile bibliotecilor, și este responsabilă pentru recuperarea și colectarea informațiilor statistice referitoare la bibliotecile daneze. Ea are și rolul de secretariat pentru Biblioteca Electronică de Cercetare din Danemarca.

Informații generale despre Danemarca

Suprafața: 43.094 km

Autorități locale: 271

Districte: 16

Sunt incluse aici metropolele Copenhaga și Frederiksberg.

Populația

Adulți: 4.489.031

Copii (0 – 13 ani): 945.444

Total: 5.434.475

Bibliotecile publice

Toate autoritățile locale trebuie să susțină, fie singure, fie în colaborare cu alte instituții locale, o bibliotecă având departamente pentru copii și adulți.

Cifrele de mai jos nu includ bibliotecile școlare.

În fiecare district funcționează o bibliotecă publică. Bibliotecile districtului au rolul de superstructură regională, ocupându-se de împrumuturile interbibliotecare și proiectele

comune ale bibliotecilor din regiune.

Bibliotecile publice sunt administrate conform legii referitoare la serviciile bibliotecilor. Prima lege a bibliotecilor a fost dată în 1920, iar legea curentă datează din mai 2000.

Conform legii, sarcina bibliotecilor publice este de a promova informația, educația și activitățile culturale prin plasarea cărților și a altor formate media la dispoziția publicului. Când își selectează materialul, bibliotecile trebuie să aibă în vedere calitatea, imparțialitatea și temele ce trebuie incluse în material.

Bibliotecile îndeplinesc aceste obiective prin oferirea către public a unei combinații de cărți, periodice/seriale, cărți audio, înregistrări muzicale și resurse informative electronice (inclusiv Internet). Toate autoritățile locale asigură acces la Internet cu ajutorul bibliotecilor publice.

În bibliotecile publice daneze sunt accesibile publicului aproape 4.773 de calculatoare, ceea ce reprezintă echivalentul a circa un calculator la fiecare 1.139 de locuitori. Toate bibliotecile publice sunt conectate la Internet.

Puncte pentru servicii

Bibliotecile principale: 221

Bibliotecile secundare: 420

Bibliotecile mobile: 40

Total: 681

Personalul în 2006

Bibliotecari: 2.253

Asistenți: 2007

Personalul auxiliar: 473

Total: 4.733

Biblioteci publice – Stoc 2006

Cărți: 23.793.328

Cărți audio: 621.885

Muzică: 2.726.866

Diafilme: 435.180

Multimedia: 213.471

Alte formate media: 275.950

Total: 28.066.680

Stoc pe unitate: 5.16

Biblioteci publice – Titluri noi

Cărți: 1.664.236

Cărți audio: 39.218

Muzică: 308.453

Diafilme: 88.711

Multimedia: 45.531

Alte formate media: 20.698

Total: 2.166.847

Titluri noi pe unitate: 0.39

Împrumuturi, inclusiv reînnoiri

Cărți: 48.636.483

Periodice/seriale: 3.124.727
 Cărți audio: 2.005.235
 Muzică: 10.739.709
 Diafilme: 5.363.459
 Multimedia: 2.204.092
 Alte formate media: 769.792
 Total: 72.843.497
 Împrumuturi pe unitate: 13.40

Biblioteci publice – Cheltuieli 2006

Salarii: 1.724.480
 Media: 379.863
 Alte cheltuieli: 836.732
 Total: 2.941.075
 Cheltuieli pe unitate: 541
 Venit generat de biblioteci: 347.884

Bibliotecile cu profil de cercetare

Bibliotecile de cercetare din Danemarca sunt instituții guvernamentale. Ele ajută, în primul rând, învățământul superior și cercetarea, dar sunt totodată deschise și publicului larg.

Un număr de 19 biblioteci mari sunt responsabile pentru deservirea universităților și a altor instituții de studii superioare. Pe lângă acestea, un număr de biblioteci de cercetare își îndreaptă atenția asupra anumitor domenii din cercetare, iar un mare număr de biblioteci mici au legături cu instituțiile educaționale.

Biblioteca Regală Națională și Biblioteca Universitară din Arthus au funcții specifice bibliotecilor naționale.

Biblioteca Regală Națională funcționează atât ca bibliotecă națională a Danemarcei, având statut de depozit legal, cât și ca bibliotecă a Universității din Copenhaga.

Biblioteca Universitară din Arthus are, de asemenea, statut de depozit legal. Ea adăpostește colecția națională media și are o colecție completă pentru Biblioteca Centrală Daneză pentru literatură de import și pentru *Danish Repository Library*. Biblioteca acționează ca o superstructură pentru bibliotecile publice.

Următoarele cifre corespund celor 186 de biblioteci de cercetare, care sunt fondate cu bani de la guvern, deschise publicului și angajează permanent doar personal calificat. Mai există 583 de biblioteci de cercetare mai mici care nu întrunesc toate aceste cerințe, inclusiv 119 biblioteci ale departamentelor din cadrul universităților sau ale altor instituții de învățământ superior.

Biblioteci de cercetare

Biblioteci naționale: 2
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 124
 Biblioteci speciale: 60
 Total: 186

Personalul în 2006

Biblioteci naționale: 632
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 692
 Biblioteci speciale: 195
 Total: 1.519

Biblioteci de cercetare – Stoc 2006

Biblioteci naționale: 27.833.749
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 10.457.450
 Biblioteci speciale: 14.539.576
 Total: 52.830.775

Seriale

Biblioteci naționale: 70.129
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 25.523
 Biblioteci speciale: 10.222
 Total: 105.874

Biblioteci de cercetare – Achiziții în 2006

Biblioteci naționale: 293.238
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 319.544
 Biblioteci speciale: 53.534
 Total: 666.316

Biblioteci de cercetare – Împrumuturi și reînnoiri în 2006

Biblioteca Națională: 2.699.735
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 5.937.820
 Biblioteci speciale: 813.842
 Total împrumuturi: 9.451.397

Împrumuturi interbibliotecare

Biblioteca Națională: 664.081
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 421.928
 Biblioteci speciale: 39.931
 Total: 1.125.940

Împrumuturi interbibliotecare primite

Biblioteca Națională: 51.468
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 146.004
 Biblioteci speciale: 21.999
 Total: 219.471

Biblioteci de cercetare – Costurile pe 2006

Salarii: 540.153
 Media: 222.848
 Alte cheltuieli: 114.155
 Total: 876.792

Biblioteca Națională: 374.485 (42.7%)
 Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior: 407.401 (46.4%)
 Biblioteci speciale: 94.906 (10.9%)
 Total: 876.792 (100.0%)

Traducere de Irina STOLTZ

Asociația Bibliotecilor Publice din Olanda

Despre noi

Asociația Bibliotecilor Publice din Olanda își propune să aducă mai multă coerență în serviciile bibliotecilor publice, totul în beneficiul cunoașterii, al informării corecte și al unei societăți democratice. Cu alte cuvinte, Asociația susține bibliotecile locale în sarcina lor socială de a reprezenta interesele bibliotecilor, bibliotecarilor și a utilizatorilor, în general.

Structura organizatorică pe filiale

Asociația Bibliotecilor Publice din Olanda, înființată în 1908 și transformată în 1972 într-un centru de susținere a bibliotecii, este acum o asociație profesională menită să deservească toate bibliotecile publice din Olanda. Cele 450 de organizații bibliotecare, reprezentând 1.100 biblioteci publice și 60 de biblioteci mobile, sunt membre ale acestei asociații. Asociația reprezintă și pledează pentru o mai eficientă lege a drepturilor de autor, pentru drepturile de împrumut public, aspectele legale ale utilizării conținutului digital și serviciile de tehnologia informației.

Alte sarcini ale asociației sunt legate de activități de cercetare – dezvoltare de produse și servicii noi. Taxa anuală pentru cotizația de membru, precum și contribuțiile din afară sunt folosite pentru campaniile de promovare ale bibliotecilor, pentru servicii digitale, pentru portalul bibliotecilor olandeze (www.debibliotheeken.nl) și pentru conținutul digital.

Membrii Asociației au adoptat o serie de acorduri extinse în domenii variate, pentru a garanta calitatea și cooperarea optimă. Subiectele de interes se referă la nivelul serviciilor, informația digitală, RFID, softul pentru bibliotecă, promovarea și marketingul de bibliotecă. Un subiect important vizează sistemul de calitate standard (E) INK, incluzând garantarea calității și a indicatorilor de performanță.

Cooperarea

Asociația cooperează cu Asociația Municipalităților Olandeze, Asociația provinciilor și Ministerul Educației, Culturii și Științei pentru a obține dezvoltarea și îmbunătățirea calității serviciilor de bibliotecă. Un acord a fost semnat între aceste părți în vederea restructurării politicilor de conducere din biblioteci, precum și a investițiilor în personal și în tehnologia informației, derulate până în 2007.

Asociația are reprezentare într-un număr de organizații profesionale, precum NBD/Biblion (fondată în 1972 de biblioteci publice, edituri și distribuitori de carte) și OCLC/PICA. Alte parteneriate și reprezentări sunt în mediul academic – Cercetarea în biblioteci – și în mediul internațional, în parteneriatele cu EBLIDA și IFLA.

Asociația se bucură de o tradiție însemnată în schimburile internaționale, în consiliere și în dezvoltarea profesională. O parte importantă din activitatea zilnică a asociației este reprezentată de interacțiuni cu alte biblioteci, filiale, organizații internaționale și naționale.

Îndatoriri la nivel de autoritate națională

Printr-o ordonanță a Ministerului, Asociația având rolul de a începe o organizare extinsă, pe filiale, are de îndeplinit câteva sarcini și îndatoriri naționale. Aceste îndă-

toriri privesc întărirea coeziunii, calitatea, gradul de inovare și pluralitatea în rețeaua națională. Este vorba, de exemplu, de dezvoltarea serviciilor naționale pentru școli și pentru învățământul pe scară largă, servicii pentru imigranți, servicii pentru informare comunitară, dezvoltare și suport pentru învățare, promovare de programe, instruire continuă și educație profesională. La fiecare patru ani, Ministerul își prezintă scopurile strategice și se concentrează în a realiza un document pentru stabilirea cadrului de lucru (Notă Culturală), care este apoi detaliat într-un program anual de lucru.

Activitățile comprimă un spectru larg de proiecte și servicii, în general finanțate prin surse auxiliare de la buget.

Politici, programe și proiecte

Asociația are un birou executiv cu aproximativ 40 de membri. Acest personal include lideri de opinie, persoane creative și specialiști din diferite domenii, servicii pentru tineri și copii, imprimare pentru persoanele cu dizabilități, dezvoltare de programe în domeniul învățării continue, cooperare multiculturală, literatură, educație și cultură. Alte domenii pentru dezvoltarea de proiecte și servicii sunt în zona managementului resurselor umane, educației profesionale și cercetării la nivel internațional.

Susținerea bibliotecilor locale

Activitățile locale ale Asociației, cum ar fi dezvoltarea serviciilor și politicilor, sunt privite în strânsă cooperare cu alte biblioteci locale, alți parteneri strategici din sfera culturii, și au în vedere consultări cu Ministerul de profil.

Biblioteca publică este văzută ca o parte integrantă a societății. Asociația susține eforturile de marketing și politicile în cercetarea grupurilor considerate de interes, precum și în atingerea ȳntelor propuse. Elaborează campanii la nivel național pentru promovarea lecturii și pentru a conștientiza publicul olandez cu privire la beneficiile lecturii timpurii.

Biblioteca publică este considerată aici a fi o instituție „rotundă”, deplină și complexă. Ca spațiu de muncă, bibliotecarul funcționează în sfera cunoașterii și a societății informaționale, la îmbinarea dintre cultură, artă și dezvoltare profesională permanentă.

Prin intermediul paginii sale web (www.debibliotheeken.nl), prin buletinul electronic periodic de informare, Asociația comunică permanent membrilor ei informații de actualitate. Acestea includ și statistici naționale, chestionare și teste de măsurare a performanței.

Biblioteca publică este prezentă pentru toată lumea, iar site-ul *Literature Plaza* se adresează tuturor vârstelor.

Datorită unei susținute strategii de promovare, referințele digitale și serviciul informațional numit *Al@din* (executat de două echipe de specialiști) cuprind peste 1.000 de bibliotecari bine instruiți. „Caută și rezervă cartea” este un tip de serviciu asigurat de bibliotecă, extrem de facil atât pentru elevii din clasele mici cât și pentru publicul matur.

Printre partenerii tradiționali olandezi ai Asociației și ai Bibliotecilor publice din Olanda sunt Fundația pentru Promovarea Cărții Olandeze și Fundația pentru Promovarea Lecturii.

Traducere de Irina STOLTZ

Biblioteca Centrală din Viena

De multe ori când se discută despre noua Bibliotecă Centrală din Viena (Hauptbücherei Wien) se folosește termenul de „intervenție paradoxă” în spațiul public. În mod obișnuit, bibliotecile sunt situate în parcuri, pe străzi sau în locuri cu trafic redus și de cele mai multe ori în centrul orașului. O bibliotecă centrală în cadrul Museumsquartier-ului s-ar fi încadrat perfect în acest tipar. Locația aleasă de către Municipalitatea Vieneză pentru construirea Bibliotecii Centrale din Viena a fost însă una cu totul neobișnuită: centura interioară a orașului (Gürtel) – un spațiu dominat de mașini, tramvaie și stații de metrou, altfel spus de dinamica sălbatică a unei metropole, din care evident nu lipsește nici „cartierul felinarelor roșii”. Este exact definiția locului pe care, fără îndoială, o bibliotecă obișnuită l-ar ocoli, dar reprezintă în același timp un spațiu în care o astfel de instituție își poate duce la împlinire principala menire – aceea de a mijloci educarea și cultivarea locuitorilor unui oraș mare, prins în tumultul secolului XXI.

De oriunde ai veni pe Gürtel este imposibil să nu-ți atragă privirea o clădire care impresionează și șochează în același timp atât prin dimensiunea ei, cât și prin forma ori-

ginală de corabie. Noua Bibliotecă Centrală din Viena, inaugurată în data de 7 aprilie 2003, poartă semnătura arhitectului austriac Ernst Mayr. Din peste 120 de arhitecți, Mayr a fost desemnat în 1998 câștigătorul unui concurs organizat la nivel european în vederea realizării acestui proiect îndrăzneț. Lucrările au început în 1999/2000, iar la construcția noii clădiri a Bibliotecii Centrale din Viena au participat peste 40 de firme, costurile ridicându-se la 28 de milioane de euro, la care se mai adaugă 6 milioane de euro folosiți în vederea amenajării și dotării tehnice a bibliotecii. Impresionanta clădire de 150 m lungime și 26 m lățime se ridică direct deasupra stației de metrou Burggase proiectată de Otto Wagner și inclusă în patrimoniul cultural al capitalei austriece. Unul din principalele puncte de atracție ale bibliotecii de pe Gürtel îl constituie scara în aer liber – de altfel cea mai mare scară din Viena – realizată după modelul Casei Malaparte de pe insula Capri. Scara a fost concepută ca simbol al liberului acces la cultură, dar stabilește în același timp și o punte de legătură între spațiul străzii dominat de tramvaie și terasa de pe acoperișul Bibliotecii Centrale aflată la o înălțime de 18 m deasupra pieței Urban-Loritz. Terasa se bucură de o funcționalitate multiplă: cei

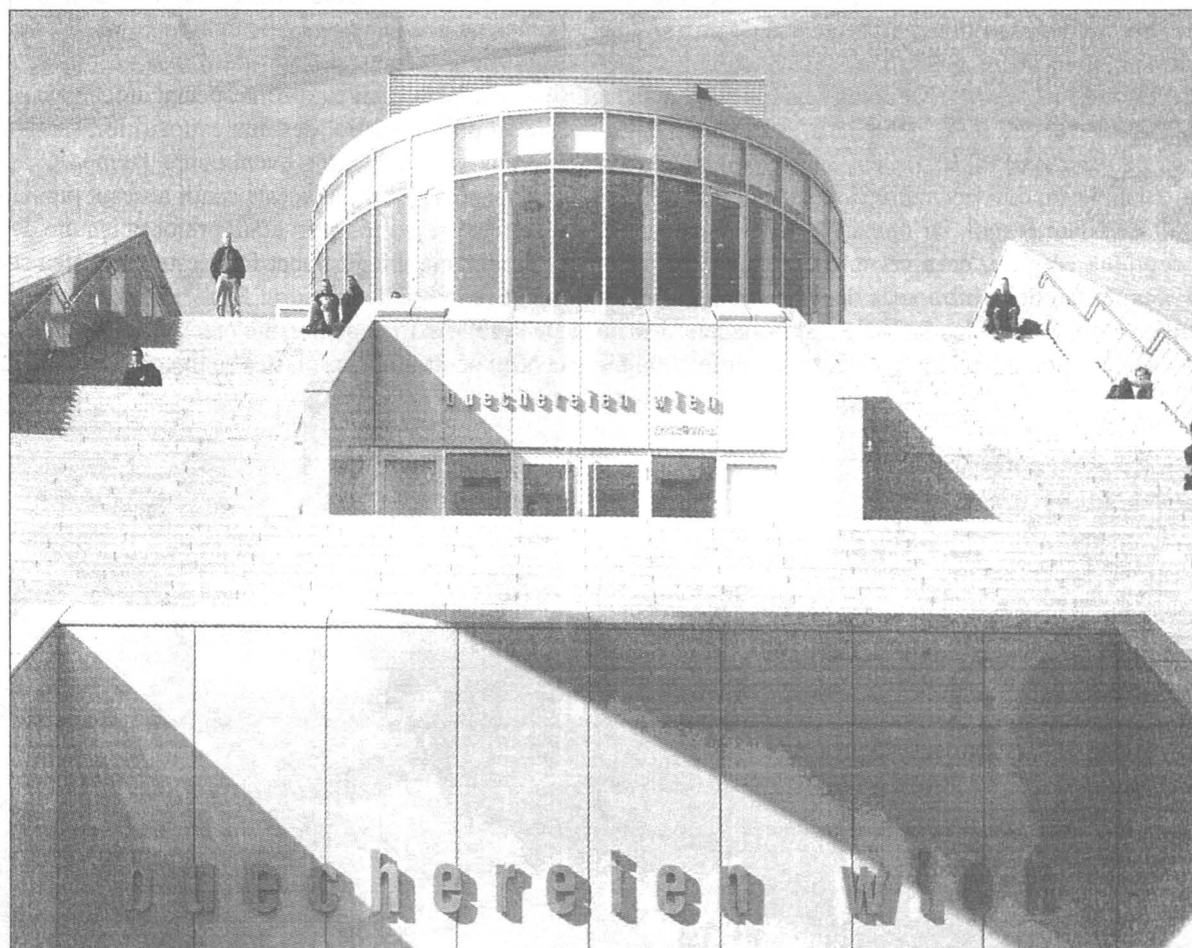
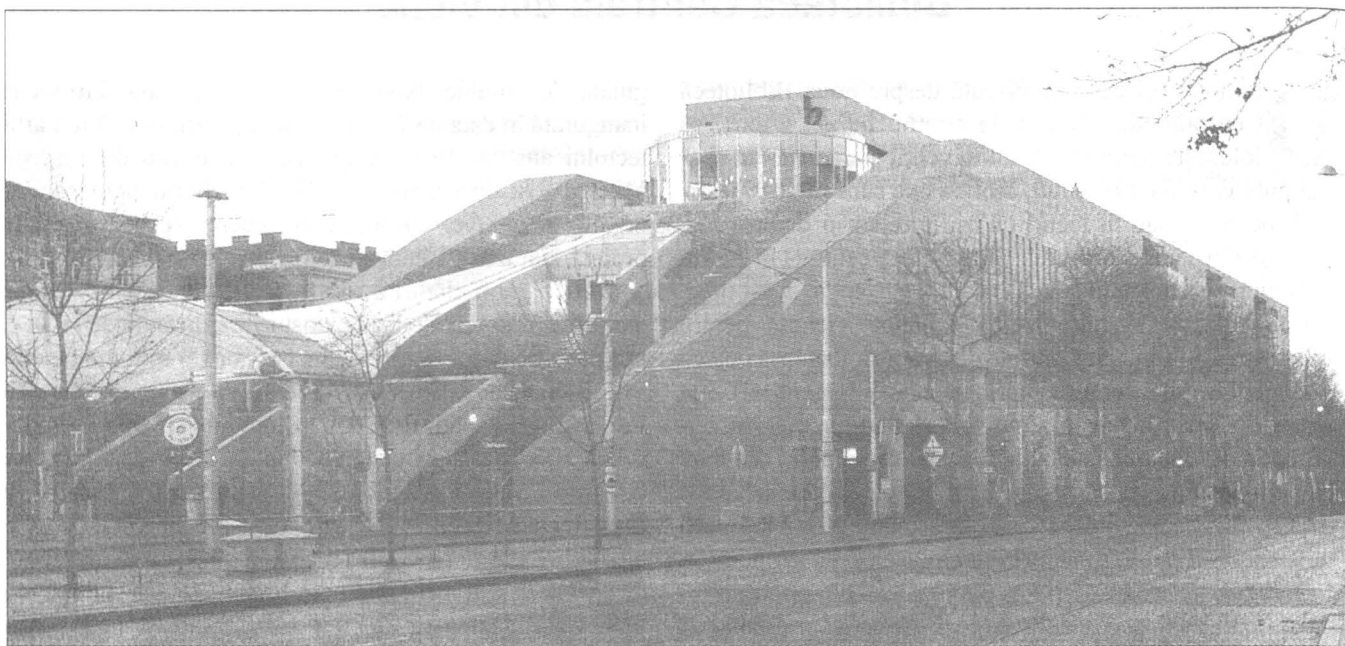

Foto: Manfred Seidl

dornici de a uita pentru câteva clipe de zgomotul orașului sau de a face o scurtă pauză de studiu, pot savura o cafea la Café Canetti, bucurându-se în același timp de o încântătoare priveliște asupra Vienei și a Pădurii Vieneze. Tot pe terasa Bibliotecii Centrale se organizează de trei ani încoace, la sfârșitul lunii iunie, o săptămână de proiecții de filme în aer liber, ce se desfășoară sub genericul „Cinematograful de pe acoperiș” (Kino auf dem Dach). Locul se pretează însă la fel de bine și pentru alte evenimente culturale sau petreceri. Biblioteca Centrală se bucură de un imens succes în rândul vienezilor. În medie 3.000 de persoane îi trec zilnic pragul, iar numărul vizitatorilor se află într-o continuă creștere, ceea ce nu este deloc de mirare, ținând cont de faptul că biblioteca dispune de aproximativ 300.000 de cărți, 60.000 de materiale audio-vizuale, 130 de PC-uri cu acces gratuit la Internet etc. În ianuarie 2004 bi-

blioteca a obținut în Leuven/Belgia premiul „Landmark Libraries Award”. Filosofia de bază a instituției de pe Gürtel este aceea de a oferi fiecărui vizitator o motivație suficient de puternică pentru a reveni, indiferent dacă este vorba de elevi și studenți, de copii însoțiți de părinți și bunici, de persoane care trec doar în grabă sau de vizitatori care vin să-și petreacă aici după-amiaza citind un roman. Foaierul bibliotecii cu o zonă special amenajată pentru lecturarea presei, spațiul destinat expozițiilor, sala de Internet precum și sala pentru evenimente formează așa-numita „open access area”, în aceste spații accesul publicului fiind de multe ori permis și în afara orelor obișnuite de program al bibliotecii. Un alt punct forte este varietatea sectoarelor tematice existente în cadrul Bibliotecii Centrale din Viena. De la zone extrem de liniștite precum „pupa” filosofilor sau centrul pentru muzică clasică se trece în zone mult mai ani-

Foto: Ingo Wessely

mate precum centrul media pentru copii „Kirango” sau spațiul destinat filmelor și muzicii pop. Biblioteca este în principal structurată pe două etaje, fiecare etaj fiind împărțit în câte trei sectoare tematice. Interesant este faptul că vizitatorii se pot înregistra singuri, la niște aparate amplasate chiar la intrarea în primele sectoare ale bibliotecii, mai exact în sectorul pentru literatură, limbi străine și teoria limbii și a literaturii, respectiv cel dedicat dicționarilor, istoriei, culturii și civilizației, geografiei, dar și călătoriilor, sporturilor și timpului liber. Ultimul sector de la etajul întâi este rezervat celorlalte științe umaniste precum filosofia, psihologia, pedagogia, dreptul, medicina, religia, politica, jurnalismul dispunând în același timp și de o „bibliotecă pentru bărbați și femei”. La cel de-al doilea etaj se află sectorul pentru cei mici – Kirango – care se adresează copiilor de toate vârstele. Aici se organizează printre altele și ateliere de scris povești. Zona rezervată artei – de la teatru, dans, film și muzică până la arte plastice, fotografie, arhitectură și design – se află tot la etajul al doilea, în sectorul al cincilea. Ultimul sector este dedicat științelor naturale,

tehnicii, informaticii, economiei și temelor precum „job-uri și cariere”. La același etaj se află și sala de Internet și o sală special concepută pentru organizarea diferitor evenimente și spectacole.

Anual stocul bibliotecii se îmbogățește cu 25.000 până la 30.000 de cărți și materiale audio-vizuale, iar media împrumuturilor zilnice se ridică la 6.000. Unul dintre marile avantaje pentru utilizatori este acela că rețeaua bibliotecilor din Viena permite prin Internet accesul la 1,7 milioane de cărți, materiale multimedia etc., pe care oricine le poate rezerva direct de acasă. De asemenea, împrumutul și returnarea nu se fac în mod obligatoriu la aceeași filială. Noua Bibliotecă Centrală din Viena reușește să atragă anual peste un milion de vizitatori, dintre care cei mai mulți preferă să-și petreacă o bună bucată de timp în spațiile confortabil amenajate ale clădirii de pe Gürtel.

COMPRESS

Fotocredit: MA13

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Permanența Eminescu

La împlinirea a 158 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, Biblioteca Metropolitană București a organizat luni, 14 ianuarie a.c., manifestarea *Permanența Eminescu*. Au vorbit criticii literari Valeriu Râpeanu și Aureliu Goci, precum și poetul Nicolae Dragoș. Actrița Magda Popovici a susținut un recital de poezie eminesciană.

Egiptul Antic

În perioada 14 – 19 ianuarie 2008, la Sediul Central al Bibliotecii Metropolitane București, Asociația Culturală „Noua Acropolă”, în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană București și Biz-campus, au organizat expoziția *Egiptul Antic*.

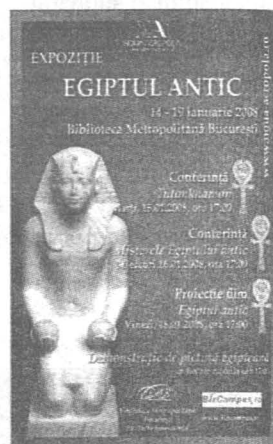
Expoziția a reunit reproduceri arheologice, basoreliefuli și tablouri cu imagini de temple, zei și faraoni ai Egiptului.

În cadrul expoziției, Asociația „Noua Acropolă” a susținut mai multe evenimente cultural-educative dedicate în special tinerilor dar și publicului larg.

Mărti, 15 ianuarie 2008, a fost prezentată conferința cu tema *Tutankhamon*, iar miercuri, *Misterele Egiptului Antic*. Vineri a avut loc proiecția filmului *Egiptul Antic. Tărâm iubit*. Membrii Asociației „Noua Acropolă” au făcut expuneri de pictură egipteană pe basoreliefuli și au însoțit vizitatorii într-o călătorie imaginară prin Egiptul Antic, oferind explicații și informații despre templele din Abidos, Karnak, Luxor, Teba, Dendera, Edfu, Kom Ombo, precum și despre semnificația zeilor și a simbolurilor egiptene. Pe toată durata expoziției au rulat prezentări multimedia dedicate artei și culturii egiptene.

Asociația Culturală „Noua Acropolă” este o organizație implicată în promovarea culturii și a filosofiei prin intermediul a numeroase activități: cursuri de filosofie, conferințe publice pe teme variate (istorie, artă, știință, psihologie, civilizații vechi, simbolism), expoziții, atelier de artă plastică, acțiuni de voluntariat ecologic și umanitar.

Expoziția dedicată Egiptului Antic se înscrie într-un program mai amplu de activități, al cărui obiectiv principal este descoperirea și reafirmarea valorilor marilor culturi și civilizații ale omenirii și transmiterea acestora mai departe generației tinere. (Violeta TANASĂ)

Eveniment editorial

La Sediul Central „Mihail Sadoveanu”, sub egida Fundației Naționale pentru Știință și Artă și a Bibliotecii Metropolitane București, în ziua de joi, 7 februarie a.c., a avut loc un eveniment editorial cu multiple semnificații: lansarea celui de-al X-lea volum și prezentarea întregii ediții *Scrieri* de Ilarie Chendi, îngrijită de poetul și cercetătorul literar Dumitru Bălăeț.

Semnificațiile evenimentului au fost subliniate de Dr. Florin Rotaru, directorul Bibliotecii Metropolitane București, care, în cuvântul său de întâmpinare, pe lângă referirile la unele aspecte editoriale mai vechi și mai noi, a vorbit despre ceea ce s-a făcut și despre perspectivele Bibliotecii Virtuale, în proiectele Bibliotecii Metropolitane. Au vorbit apoi Acad. Eugen Simion, președintele Fundației, editorul Tiberiu Avramescu, profesorul N. Georgescu, Ion Spătaru, cercetător, coîngrijitor la câteva volume, Fănuș Băileșteanu, director adjunct al Bibliotecii Academiei Române, și îngrijitorul ediției, Dumitru Bălăeț.

Vorbitorii s-au referit la începuturile acestei ediții, cu volumele apărute la Editura Minerva, la soarta cărții preluate de Fundația Națională pentru Știință și Artă după lichidarea aceluia excepțional centru editorial al culturii române care a fost Editura Minerva, și la unele aspecte legate de noile condiții de lucru și de editare în actualul context cultural.

În fața unui public apropiat și înțelegător al strădaniilor editoriale, au fost evocate timpuri și moravuri, oameni și itinerarii istorico-literare, au fost comentate în spiritul îndatoririlor și responsabilității editurilor noastre condițiile de alcătuire și de apariție ale edițiilor din scriitorii noștri clasici, pregătirea cadrelor tinere de cercetători în vederea continuării și ducerii la capăt a unor proiecte mai vechi. A fost apreciat efortul tuturor, îngrijitori și editori, în realizarea ediției Chendi, lucrare excepțională în seria edițiilor critice apărute până în prezent. (I. H.)

Orizonturi

[Destinul lui Eminescu]

Domnule Director,

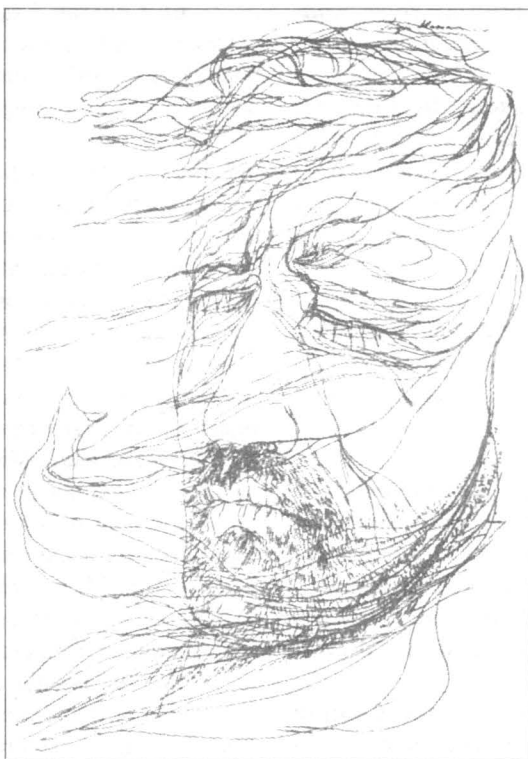
Intorcându-mă despre Eminescu prea se scriu vrute și nevrute, în cazul în care există spațiu tipografic și interes, vă propun să găzduiți un schimb de argumente și contraargumente pe marginea principalelor evenimente din destinul acestui om, pe care mulți dintre românii titrați nu conțin să-l mângâie cu o mână și să-l ucidă cu alta, de parcă ar fi principalul dușman al neamului nostru – neam, altminteri, drept și isteț.

În general, când se referă la sfârșitul lui Eminescu, biografii încep cu data de 28 iunie 1883, când acesta a fost dus cu sila în ospiciul privat al doctorului Al. Șuțu (București, str. Plantelor – nr. 9, se pare, deși numărul este incert). Altfel spus, încep prin evocarea unei tragice și nebuloase întâmplări, fără a nominaliza măcar toate personajele implicate, unele extrem de influente.

Convins că schimbul de opinii apropie mai mult de adevăr decât raționamentul individual, vă propun să deschideți o confruntare a argumentelor privind ultimii 6 ani din viața lui Eminescu. Pe scurt, cred că în felul acesta autorii și-ar privi cu reciproc spirit critic lucrările, ajutându-se unii pe alții, iar cei care nu s-au preocupat în mod deosebit de acest subiect ar avea ocazia să intervină cu observații personale. În final, „Bucovina literară” (eventual, împreună cu Memorialul Ipotești) ar putea deveni depozitară atât a opiniilor asupra acestui subiect, cât și a probelor materiale pe care se bazează acestea, după epuizarea dovezilor, revista putând face o binevenită sinteză.

Mulți socotesc și astăzi că Eminescu ar fi înnebunit (din cauza îmbolnăvirii de sifilis, zic unii, sau din alte motive, inclusiv pe cale ereditară – zic alții), majoritatea opinând că nu și-ar fi revenit până la moarte.

Desigur, dacă dreptul la pâine nu poate fi mereu exercitat, cel la părere este asigurat prin forța lucrurilor. De aceea, îndeobște, celor convingși de nebunia lui Eminescu nu li se poate impune să precizeze pe ce se întemeiază credința lor. Între noi, există însă și o categorie aparte de oameni, care se ocupă de școlirea celor tineri și care, în funcție de ce anume își obligă elevii/studentii să memoreze, pot face ca această amară calomnie (cred eu) să se perpetueze sau să fie eliminată. Cred că dânsii, dascălii de toate nivelurile, sunt chiar obligați să răspundă anumitor întrebări, altminteri, putându-ne teme că școala riscă să devină armă a denigratorilor și, prin impunerea

Ligia Macovei – Trecut-au anii...

unor discutabile scări valorice, instrument de îndoctrinare. De aceea, întreb prin mijlocirea dumneavoastră: ce anume îi face să afirme de la catedră că Eminescu ar fi fost nebun? **Care sunt argumentele concrete pe care se bazează dumneavoastră și cei care le împărtășesc părerea?**

Cum știm cu toții, în mod normal, nu cel acuzat trebuie să-și demonstreze inocența, ci acuzatorul are obligația să-i probeze vinovăția. Pentru a înlesni însă dialogul, supun atenției câteva dintre realitățile care mă fac să cred, pe de o parte, în permanenta și deplină sănătate mintală a lui Eminescu și, pe de altă parte, că acesta a fost crunt dușmanit de persoane cu rol decisiv în politica vremii. Dintre extrem de multe încălcări ale Legii care pot fi probate nu menționez decât o parte, precizând că, în opinia mea, respectivele ilegalități au fost comise tocmai pentru că Eminescu fiind zdravăn, genial și onest, acestea

constituiau singura cale prin care putea fi înfrânt.

1) Eminescu a fost imobilizat pe furiș – lucru care nu s-ar fi întâmplat dacă, într-adevăr ar fi fost alienat. Cum nici unul dintre inerenții martori ai evenimentului nu a relatat faptele la care a asistat, nici astăzi nu se știe ce anume s-a petrecut, de fapt. Cu timpul, a apărut și a înflorit o adevărată industrie de așa-zise „amintiri”. În fapt, este vorba de plâsmuiuri contradictorii și frecvent stupide. De ce istoria literară nu le-a denunțat (ba, unii domni specialiști le mai apără și astăzi)? Un lucru e sigur: rolul minciunii este acela de a ascunde adevărul.

2) Nu se cunoaște cu precizie nici măcar cine și cum l-a dus pe Eminescu la ospiciul privat al doctorului Al. Șuțu. Procesele-verbale întocmite **contrar Legii** de comisarul Nicolescu la 28 și 29 iunie 1883 contrazic atât pe juristul Maioreșcu, cât și logica (nu degeaba vreme de 75 de ani n-au știut de ele decât cei direct implicați!).

3) Internarea lui Eminescu în ospiciu s-a făcut tot **contrar Legii**. Nu numai că faptul nu a fost înregistrat, dar s-au încălcat și prevederile art. 9 din Decretul 1012/1867, care impuneau ca smintitul a cărui internare era solicitată „să fie însoțit”:

a) D'o cerere d'admitere înscrisă și subscrisă de cei în drept, în care se va arăta numele, pronumele, profesiunea, religiunea, etatea, domiciliul atât al pătimășului cât și al

petiționarilor, însemnându-se tot d'o dată și gradul de rudenie ori felul de relațiune ce ar fi având acești din urmă.

b) Și d'un Certificat Medical subscris de doi Medici prin care să se constate felul și gradul alienațiunii mentale, precum și toate particularitățile ei" (subl. ns.).

În plus, art. 10 al aceluiași decret preciza: „Toate petițiile numite în articolul 9 alin. a vor fi legalizate d'Autoritatea administrativă locală”.

Excepție făceau situațiile în care respectivul devenea pericol public. Că nu s-a putut vorbi de așa ceva în cazul lui Eminescu o dovedesc lipsa vreunei mărturii în acest sens și editorialul apărut în „Timpul” în acea zi de 28 iunie 1883, prin care, denunțând „monstruoasa pornire” a guvernului „de a-și subjugă presa”, Eminescu anunță:

„Cât pentru presă, am putea să-l asigurăm pe regim că oricât de cumplite ar fi actele sale de răzbunare, nu va fi în stare nici el a abate unele caractere tari ce se găsesec într-însa...”.

Dovadă suplimentară (în măsura în care un fals poate avea valoare probatorie), în procesele-verbale sus-menționate, Poliția pretinde că ar fi intervenit nu pentru că Eminescu era periculos, ci pentru că... ar fi făcut o baie prelungită și ar fi refuzat să deschidă ușa unor „amici” (despre care nimeni nu s-a întrebat cum au aflat că se găsea acolo, ce doreau de la el etcetera).

Peste 6 ani, abuzul avea să fie și mai grav. **Contrar Legii**, în 1889 Eminescu a fost ținut în ospiciu mai bine de o lună fără a i se stabili un diagnostic, deși termenul maxim era de 3 zile, iar un certificat medical era valabil doar 15 zile (Decretul 1012, art. 9 și 10). Abuzul este cu atât mai evident, cu cât chiar Regulamentul Institutului (privat) *Caritatea*, în care a fost dus Eminescu, stipula (sublinierile îmi aparțin):

„2. Admiterea în Institut se face după o cerere înscrisă a familiei sau a tutorelui bolnavului.

3. Pe lângă cerere se anexează un certificat subsemnat de unul sau mai mulți medici, care să coprinădă felul boalei persoanei suferinde și **trebuința** de a fi căutată într'un Institut special.

4. **În caz de urgență**, acest certificat se va face dupe internarea persoanei, în termen de trei zile, de către medicii consultanți al institutului.

5. Pe lângă cerere se anexează un certificat subsemnat de unul sau mai mulți medici, care să coprinădă felul boalei persoanei suferinde și **trebuința** de a fi căutată într'un institut special”.

Amintesc că, deși s-au făcut două demersuri în acest sens, Eminescu nu a avut nici o clipă tutore, iar familia lui nu a fost anunțată (altă gravă încălcare a Legii).

4) **Contrar Legii**, medicul Al. Șuțu, proprietarul ospiciului, a redactat un simplu bilețel cu pretenție de certificat medical, vinovăția lui fiind dovedită chiar de propriile lucrări, prin care își învăța studenții să procedeze cu totul altfel. Mai mult, prin așa-zisul certificat medical eliberat la 5 iulie 1883 (deci, mult mai târziu decât prevedea Legea), Șuțu încălca chiar și Regulamentul de la *Caritatea*, care – tocmai pentru a

nu da naștere unor abuzuri – nu-i permitea să redacteze un asemenea document medical decât „în caz de urgență” (art. 4).

5) **Contrar Legii**, nu există nici un document privind tratamentul la care a fost supus Eminescu în perioada iunie – octombrie 1883 și nici vreun alt document din care să reiasă evoluția „bolii” lui.

6) **Contrar Legii**, nu există un document privind externarea lui Eminescu. Practic, nu există nici o probă indubitabilă că în 1883 Eminescu ar fi trecut prin ospiciul privat al doctorului Al. Șuțu – ospiciu aflat la aceeași adresă cu locuința acestuia din urmă.

7) **Contrar Legii**, nu există documentul medical care să ateste plecarea lui Eminescu către Viena (document obligatoriu în cazul transferului unui smintit dintr-un spital într-altul).

8) În perioada internării, Eminescu nu a fost vizitat de nici un amic, accesul fiind oprit (și, nu-i vorba, nu exista nici interes real pentru soarta lui, dovadă în acest sens stând și trista rugămintă adresată de Harieta lui Maiorescu la 18 octombrie 1887: „Vă mai rog să-i scrie din amicii lui că sunt sigură că are să le răspundă cu multă plăcere” sau cuvintele lui Bacalbașa către Missir: „... ai vedea, mare domn, că nimeni, absolut nimeni dintre ai dvoastră [junimiștii] nu vrea să știe de cum trăiește Eminescu” – „Naționalul”, 3 iunie 1889). Un unic document pare să ateste contrariul (epistola lui Simțion către Maiorescu – 12 iulie 1883), dar acesta nu este credibil nu atât pentru că autorul a fost implicat direct în sechestrarea lui Eminescu, cât din alte varii motive, începând cu textul în sine (stupid, conceput spre a-i servi lui Maiorescu) și încheind cu faptul că destinatarul se afla în străinătate la acea dată, iar expeditorul știa acest lucru, fără a-i cunoaște însă și adresa.

Concluzie: din moment ce Eminescu nu a fost văzut de gazetari pe când era internat la Șuțu, rezultă că știrile din presă privind sănătatea lui au fost redactate după ureche, fiind dictate (direct sau prin terți) chiar de către cei implicați la vedere în sechestrarea lui: Maiorescu, Șuțu și Th. Rosetti.

9) La 20 octombrie 1883 (două zile după semnarea tratatului secret cu Austro-Ungaria), Eminescu a fost transferat din ospiciul lui Al. Șuțu în cel al lui Leidesdorf (Viena). Mutarea s-a făcut tot pe ascuns, deși, așa cum am demonstrat în *Conjurația anti-Eminescu*, există **mărturia olografă** a lui Șuțu însuși, care afirmă că din acel moment („sfârșitul lunii a treia” de internare – adică, din luna septembrie) Eminescu „se afla în convalescență”. (Din ospiciul vienez a scăpat abia la 14 februarie 1884!)

10) Referitor la plecarea lui Eminescu, Livia Maiorescu îi scrie matusii ei (Emilia Humpel), în aceeași zi (sublinierile îmi aparțin):

„Când ne apropiarăm de cupeu, păzitorul deschise fereastra. Eminescu întinse îndată brațele afară, se puse la fereastră și făcându-și un «ocean» din degetul cel gros și din arătătorul ambelor mâini ce-l ținea la ochi și râzând foarte înveselit spuse lui Papa: «**Dr. Robert Mayer, marele moment, o conspirație și acolo marea domnișoară**»; apoi scuipă de câteva ori, începu să râdă și se așeză”.

Livia Maiorescu mai adaugă, nedumerită:

„La drept vorbind, nu prea voiam să merg la gară, te

stăpânește un sentiment atât de dureros pentru el, **acesta însă dispăre cu totul la vederea-i**. Nu știu cum să mă exprim, la un om sănătos așa califica o asemenea atitudine drept exaltată veselie. (...) **Vocea-i și râsul lui sunt exact ca mai înainte**, când făcea mare haz de anecdote, povești“ (subl. ns).

Este limpede că tânăra fiică a lui Maiorescu îl socotea pe Eminescu nebun doar pentru că așa îi spusese tatăl ei, nu pentru că acesta prezenta simptome de alienare. Faptul că Eminescu nu i s-a adresat deloc direct „protectorului“ și puținele cuvinte rostite de el cu această ocazie arată că îl socotea pe Maiorescu responsabil pentru tot ceea ce pățimise de când fusese sechestrat la Șuțu.

11) Contrar Legii, Eminescu a ajuns la Viena fără să aibă pașaport. În acest caz, complicitatea Austro-Ungariei, care-l „monitoriza“ de mult (chiar dinainte de a veni în București ca redactor la „Timpul“), pare certă. Situația este cu atât mai ciudată, cu cât în ziua în care Eminescu era scos din țară, în România tocmai intra (sau intrase cu puțin timp în urmă), vorba lui Maiorescu, „*P. P. Carp, ministrul nostru la Viena*“.

12) Contrar Legii, medicii vienezi l-au internat pe Eminescu, dar nu i-au stabilit nici un diagnostic:

„... aș voi să știu dacă pot scăpa de aici, unde în adevăr îmi pare că stau fără nici un folos. Tratatamentul pare a consta în mâncare puțină și proastă și în reclusiune; încolo n-am observat nimic în maniera de-a mă trata“ (Eminescu către Chibici, 12 ianuarie 1884).

Nimeni n-a cutezat să conteste adevărul cuvintelor citate, Maiorescu scriindu-i Emiliei Humpel, după primirea acestei scrisori, că Eminescu „*e în deplinătatea conștiinței!*“ (23 ianuarie 1884). Deci spunea adevărul, situație în care șederea lui la Ober Döbling a fost, de fapt, sechestrare.

13) Maiorescu a dorit să-l țină cât mai mult timp de parte de țară, iar după revenirea în Capitală, a reușit să-l „exileze“ în Iași, un oraș pe care Eminescu nu-l mai suferea de mult („*A-ți spune pe larg câte împrejurări contribuie a-mi face Iașii nesuferiți ar însemna a scrie volume*“ – Eminescu către Slavici, 12 octombrie 1877).

Nu numai că nu s-a făcut vreun efort pentru a i se asigura independența materială prin asigurarea unei slujbe rezonabile, dar s-au depus eforturi serioase spre a-l păstra la mila *Junimii* și a publicului, cu toate că poziția lui era cunoscută:

„Dragă Vlahuță, // Nu te pot încredința îndestul cât de odioasă e pentru mine această specie de cerșetorie, deghizată sub titlul de subscripție publică, recompensă națională etc.“ (25 ian. 1887).

Dorința lui Eminescu de a-și câștiga pâinea prin muncă proprie, nu prin pomeni ori prin falsa filantropie a dușmanilor lui, îl determină pe Vlahuță să-i scrie lui Maiorescu (20 iunie 1884): „*Grozav 'l tulbură și 'l demoralizează lipsa de ocupație hrănitoare. El o spune adesea. – De aici, poate, în mare parte vădita umilință – sfieala copilărească din vorba și mișcările lui. (...) // E nespuns de sfâșietor*“.

Problema unei slujbe pentru Eminescu după 1883 este întâi invocată chiar de acesta, pe când încă mai era sechestrat în ospiciul din Viena: „*Sunt slab, rău hrănit și plin de îngri-*

jire asupra unui viitor care de-acum înainte e fără îndoială și mai nesigur pentru mine decât oricând“ (epistolă către Chibici, 12 ianuarie 1884). Știind bine atât ceea ce se petrecuse în fapt, cât și ușurința cu care oamenii dădeau crezare unei înscenări, Eminescu era conștient că primise „*o lovitură ireparabilă care va avea influență rea asupra întregului rest al vieții ce voi mai avea-o de trăit*“. Spre finalul scrisorii (expediată lui Chibici doar pentru că nu avea de ales: „*Doctorii mi-au spus că trebuie să-ți scriu ție în privirea aceasta*“), Eminescu revine asupra temerii privind viitorul lui și insinuează încă o frază care, practic, arată că afirmațiile cu care începe scrisoarea („*Nu sunt deloc în stare să-mi dau seama de boala cumplită prin care am trecut, nici de modul în care am fost internat aici în ospiciul de alienați*“) erau un fel de declarații smulse cu forța:

„**Neavând nimic de lucru**, închis alături cu un alt individ, hrănit rău, precum se obicnuiește în spitale și lăsat în prada celor mai omorătoare grije în privirea viitorului, **mi-e frică chiar de-a-mi plânge soarta, căci și aceasta ar fi interpretat ca un semn de nebunie!**“ (subl. ns.).

Emilia Humpel, mai onestă decât biografia lui Eminescu, îi înțelegea temerile, scriindu-i fără înconjur fratelui ei, Titus:

„... există motive reale pentru îngrijorarea sa și atât timp cât acestea nu vor fi înlăturate nu se poate aștepta să se liniștească sufletește“ (13 martie 1884).

Vlahuță se declară de acord să cedeze unul dintre posturile „*locul de la Asil și S-ta Ecaterina*“, la care ar fi renunțat „*c'o adevărată mulțămire, pentru Eminescu*“ (20 iunie 1884). Hașdeu îl propune pe Eminescu director al Arhivelor din Iași (18 septembrie 1884), dar forțele oculte se opun – din nou – cu succes. Într-o asemenea stare de dușmănos blocaj total, **Eminescu își rezolvă singur situația**: participând pe neașteptate la un concurs organizat de Școala comercială din Iași, obține prin puteri proprii postul de profesor suplinitor, de la 1 octombrie 1884 începând să predea geografie și statistică.

Postul de subbibliotecar (despre care în mod greșit se învață în școli) nu l-a putut ocupa, deoarece, în pofida unui anunț din „Monitorul Oficial“, nu există decretul de numire semnat de rege (și nu lipsește numai acesta). De altfel, atunci când și-a fracturat un picior, Eminescu a înaintat cererea de concediu medical către Ministerul Agriculturii (acesta tutelând și Școala Publică de Comerț din Iași, care îl salariza), nu către Bibliotecă. La același minister a ajuns și documentul prin care medicii „*certifică că Dl M. Eminescu suferă de o fractură maleolară și pentru a cărei vindecare are necesitate de un timp de 2 luni de zile*“.

Faptul că în *Monitorul Oficial* au fost, totuși, inserate două texte, unul privind așa-zisa numire ca subbibliotecar printr-un decret datat 24 septembrie 1884 (în acea zi Carol I tocmai a părăsit România) și altul de înlocuire a lui (19 noiembrie 1886), convinge că aranjamentul asupra căruia Maiorescu își înștiințează sora („*Am vorbit cu Ministrul Cultelor, care ... va emite un decret de numire a lui Eminescu, numai de formă*“ – 7 aprilie 1884) a devenit fapt și, totodată, arată cât de profesionist erau șterse urmele.

14) Luând de bune cele scrise de Maiorescu în jurnalul

lui, biografii (și, după ei, autorii de manuale) afirmă că acesta ar fi fost vizitat de tatăl lui Eminescu, la 15 august 1883, și că, în acea zi, cei doi ar fi stabilit o convenție, prin care căminarul ar fi lăsat în seama lui Maiorescu „*toată îngrijirea materială și morală*” a fiului lui. Nimic adevărat! În realitate, este o altă minciună sfruntată a avocatului Maiorescu, pe care istoria literară a ridicat-o la rang de adevăr.

15) Un alt periculos neadevăr susținut cu suspectă energie: Eminescu nu ar mai fi creat nimic după 28 iunie 1883. Dovezi că Eminescu a reînceput să scrie, cel târziu spre sfârșitul lui 1885 sunt următoarele fapte **indubitabile**:

1 ianuarie 1886 – sub titlul *Dalila*, Albumul *Epoca* include un fragment din *Scrisoarea V*: • **1886** – începe să traducă *Gramatica sanscrită* (Eminescu notează pe prima pagină a lucrării: „1886. În biblioteca de Iași”); • **15 martie 1886** – Albumul literar publică poezia *Nu mă înțelegi* (Perpessicius: „Cu privire la modul cum va fi ajuns acest fragment în mâna alcătuitoarelor Albumului, nu se poate spune, în actualul stadiu al informațiilor, mai nimic”); • **25 octombrie 1886** – în „România liberă” apare poezia *La steaua*, pe care „Convorbiri literare” o vor prelua în numărul din 1 decembrie; • **1 februarie 1887** – „Convorbiri literare” publică *De ce nu-mi vii* (peste nici o săptămână, Veronica, recepționând mesajul, îi trimite o plachetă cu propriile poezii, „ca o mărturisire de neștearsă dragoste”); • **1 iulie 1887** – în „Convorbiri literare” apare *Kamadeva*; • **1888** – Eminescu traduce piesa *Laïs*; • **sfârșitul anului 1888** – revine în presă.

La primă vedere, numărul poeziilor apărute în acest interval pare mic. Istoricii literari pun faptul pe seama „bolii”. Dumnealor uită (sau se prefac că uită) o sumă de detalii, din care amintesc doar două: • miile de pagini conținând bruioanele a ceea ce numim astăzi „postume” îi deveniseră inaccesibile lui Eminescu, fiind furate de „protectorul” Maiorescu; • „Curierul român” din 30 mai 1889 informează:

„E în așa stare, că nu mai știe ce face: **scrie și iar scrie**, spunând că sunt traduceri din Cicerone” (subl. ns).

Se afirmă astfel că Eminescu ar fi scris extrem de mult în timpul ultimei lui sechestrări, sugerându-se că respectivele pagini nu ar fi avut nici o valoare, dar nu se prezintă nici un argument din care să reiasă că n-ar fi fost vorba, într-adevăr, de autentice „*traduceri din Cicerone*”. În mod straniu, din mulțimea de pagini scrise de Eminescu nu a fost văzută nici una! Pe de alt parte, V. Vineș, salariat al lui Șuțu și medic curant al lui Eminescu în 1889, declară despre acesta:

„Citea jurnale și cărți, **scria chiar articole de jurnal** (subl. ns.) și putea oarecum (!?) să-și dea seama de tot ce citea și scria” (*Câteva date asupra ultimelor zile ale poetului Mihail Eminescu* – „România medicală” nr. 11/1 iunie 1931).

La data la care Vineș a făcut afirmațiile de mai sus, el nu avea de unde să știe de existența unui manuscris în care, așa cum am demonstrat în alte pagini, însuși șeful lui, Șuțu, recunoaște negru pe alb:

„S-a zis că Eminescu a devenit alienat în urma unei maladii sifilitice ce l-ar fi izbit acum 10 – 12 ani. **Erroare. // Eminescu n-a fost sifilitic... // Alții au zis că el se alcooliza. Și această idee este ca și cea dintâi o supozițiune cu totul gratuită**” (subl. ns.).

În consecință, putem fi siguri că Eminescu a creat foarte mult până în ultimele lui clipe și că persoane interesate au făcut dispărută mulțimea de pagini scrise de el în ultimele luni de viață.

Acesta nu este singurul caz în care aspectul cantitativ al creației eminesciene de după 1883 este inexact cunoscut de public. Bunăoară, *Kamadeva* a ajuns la Negruzzi fiind trimisă de A. C. Cuza, din Botoșani. Ea a fost însoțită însă de alte două poezii, de a căror soartă nu se mai știe nimic, deoarece Negruzzi nici nu le-a publicat, nici nu a anunțat existența lor. Mai mult, cele trei poezii erau doar o parte din manuscrisele găsite de A. C. Cuza. În mod similar s-au petrecut lucrurile și cu poezia *De ce nu-mi vii*, care a fost expediată de Eminescu de la Mănăstirea Neamțului împreună cu alte câteva – și acestea, puse deoparte de același Negruzzi.

Modul în care istoria literară a abordat creația lui Eminescu din acești ultimi ani este incalificabil. Sare în ochi faptul că în aproape toate edițiile care datează versurile lui Eminescu, cele publicate în intervalul 1884–1889 apar ca fiind din 1883. Intenția este evidentă. Dar de ce ne-am mira, când unii biografii coboară până la minciuni ordinare, de tipul: „*Ultimele-i articole rămase în colecția Timpului au verbul la limită*” (A. Z. N. Pop, *Din ultimii ani*)? Politica de minimalizare a unei bune părți din creația lui Eminescu constituie o realitate foarte ușor de demonstrat.

Timp de un secol, specialiștii s-au ferit să amintească de *ziaristul* Eminescu (este cunoscut scandalul declanșat când Academia a fost pe punctul să dea la topit un volum – abia tipărit – cuprinzând publicistică eminesciană). Dovedind o cumplită slăbiciune morală, jenantă pentru dumnealor și periculoasă pentru noi, pur și simplu, respectivii „uită” că, odată revenit în țară după studiile efectuate la Viena și Berlin, **gazetăria a fost principala lui ocupație** („*Spun drept că n-aveam de gând a mai tipări versuri*”, îi mărturisește el lui Negruzzi, la 8 februarie 1878). De asemenea, „uită” că, după ce a fost internat în ospiciul din Viena, Eminescu s-a grăbit spre casă tot cu dorința de a reîncepe cât mai repede cu putință **activitatea publicistică**.

Odată coborât din tren în Gara de Nord (27 martie 1884) și „*în deplinătatea conștiinței*” fiind, a trecut pe lângă micul „comitet” de primire ca pe lângă un cuib cu vipere, arătând astfel fără dubii ce simțea pentru „amici” și „protectori”, iar această atitudine a rămas constantă, până la moarte, **fără ca Maiorescu, Slavici sau Simțion să se simtă nedreptățiți de faptul că rupseseră complet relațiile cu ei**. Peste nici 48 de ore de la revenirea lui în țară, „România liberă” anunța:

„București, 29 martie 1884. Azi amicul nostru Eminescu ne-a făcut deosebită plăcere de a ne vizita la redacție”.

Interesul lui Eminescu de a se întoarce în Capitală apare cu atât mai clar, cu cât, încă din 14 martie 1884, Chibici îl informează pe Maiorescu că nici unul dintre multele „*considerente*” prezentate de el „*n-au putut schimba această a lui hotărâre*”, Vlahuță îi scrie aceluiași Maiorescu prin iarnă, după o vizită la Iași: „*Ar vrea să vie în București*” (27 decembrie 1884), iar în ziua de 12 aprilie 1888, fără „preaviz”, spre disperarea Harietei și spre surprinderea „amicilor”, Eminescu apare în metropolă, unde în iarna aceluiași an va scoate primul număr al „Fântânei Blanduziei”, revistă aflată sub comanda lui. Jurnalul lui Maiorescu consemnează și el disperarea cu

care Eminescu se agăța de București („...întâi să determin pe Eminescu să plece la Iași... (...) Timp de mare încordare, foarte obositor“ – 6 aprilie 1884), iar Mite Kremnitz o informează pe Emilia Humpel asupra vrerii generale a liderilor *Junimii* (și nu numai): „*Toți au fost împotriva venirii aici a lui E.*“ (24 martie 1884).

De ce s-au străduit Maiorescu și ceilalți oameni influenți atât de mult ca să-l „exileze“ oriunde în țară, numai în Capitală nu? Dacă nu putem pretinde că am ști cum a gândit Maiorescu, câteva dintre urmările unui eventual eșec în această direcție pot fi lesne intuite.

a) Cunoștințele lui Eminescu ar fi avut posibilitatea să constate „pe viu“ care era reala stare de sănătate a acestuia. Rezistența opusă de Eminescu în 1884, când numai cu greu Maiorescu a izbutit să-l îndepărteze de București, arată că în acele clipe „bolnavul“ încă spera să recupereze pierderea „de imagine“. După 1884, campaniile de presă pentru susținerea odioasei cerșetorii („deghizată sub titlul de subscripție publică“), minciunile privind așa-zisele *recidive*, zvonurile împrăștiate de apropiatii lui Maiorescu și de socialiști pe seama lui timp de patru ani, profitând de imposibilitatea lui de a le dezminți public pe cele mai multe, au conturat un fals Eminescu, fixat ireversibil în mintea opiniei publice.

b) În București existau o mulțime de publicații asupra cărora *Junimea* politică nu avea nici o influență. Măsura în care Eminescu era apreciat de ceilalți gazetari o găsim în greutatea cuvântului său atunci când s-a opus cu succes alegerii lui C. A. Rosetti ca președinte al „Societății Presei Române“, recent înființată (februarie 1883), sau în aprecieri precum cea din „Războiul“ (3 iulie 1883):

„*Timpul*, organu partidului conservator, are ca director răspunzător pe d. Mihail Paleologu, cu începere de ieri. Același ziar anunță că d. Mihail Eminescu, șef-redactor al *Timpului* și unul din cei mai distinși poeți și publiciști români, tânăr, înzestrat c-un deosebit talent și c-o inimă și mai deosebită, a fost atins în mod subit de o gravă boală. Dorim o completă și repede însănătoșire confratelui nostru. // Cu această ocaziune, ținem a releva o eroare strecurată în foaia conservatoare, când zice că d. Eminescu era unul din colaboratorii ei. Noi știm că d. Eminescu era primul și cel mai eminent scriitor al *Timpului*“ (subl. ns.).

Desigur, Maiorescu putea scoate din calcul o parte dintre gazete, întrucât îl cunoștea pe Eminescu ca fiind un om care nu-și călca principiile („... mie nu mi-e cu totul indiferent cu cine împărtășesc onoarea de a colabora la una și aceeași publicațiune“, își motivează el demisia de la „*Timpul*“ – 16 februarie 1883). Rămâneau însă destule ziare la care Eminescu s-ar fi putut angaja, cultura, talentul și puterea lui de pătrundere a lucrurilor permițându-i să abordeze orice tematică. Unii pretind că Eminescu ar fi fost un jurnalist ca și anonim. Amintesc mărturisirea lui Negruzzi, care (îndeosebi în ultimii ani) nu i-a fost favorabil decât de ochii lumii: „...*presa sa violentă dar puternică din «Timpul» făcea numele său cunoscut și lumii politice*“ („Convorbiri literare“, 1 iulie 1889). Tot el mai spune (sublinierile îmi aparțin):

„*Știu de la intimi de-ai lui Rosetti că acesta în momentul când îi soseau gazetele, lua totdeauna întâi «Timpul» în mână și citea articulele lui Eminescu de la un capăt la altul,*

declarând despre poetul nostru că are cea dintâi pană de jurnalist în România“ (Amintiri din „*Junimea*“).

Dacă Eminescu apuca să redevină jurnalist în acel moment din primăvara lui 1884, el își recăpăta independența financiară și avea la dispoziție o tribună de la care să se poată exprima. Cei șase ani petrecuți de el la „*Timpul*“, îi arătasera lui Maiorescu ce riscuri l-ar pândi într-o atare ipoteză (nu atât pentru ceea ce organizase pentru 28 iunie 1883, cât pentru activitatea *Junimii* și a noilor ei aliați, „*roșii*“).

c) În cazul în care Eminescu ar fi rămas în Capitală, Maiorescu ar fi fost obligat să-i returneze lada cu manuscrise (circa 15000 de pagini) și biblioteca, imensă pentru acea vreme:

„Aflăm, că biblioteca lui Eminescu se află la dl. Titu Maiorescu. Această bibliotecă conține **patru mii de volume** (subl. ns.), precum și o mulțime de manuscrise ale poetului“ (Foița „*Tribunei*“, 1 iunie 1889).

Bunurile lui Eminescu au rămas în posesia lui Maiorescu, acesta refuzând să i le înapoieze. Acest fapt, **contrar Legii** ca orice hoție, l-a pus pe Eminescu în imposibilitatea de a-și finaliza mulțimea de lucrări despre care *alții* au scris vagoane de cărți după 1902.

16) La sfârșitul lui 1886 și începutul lui 1887, din motive incerte, Eminescu s-a aflat la Mănăstirea Neamțului. Profitându-se de faptul că în apropierea acestui sfânt lăcaș se găsea și un ospiciu, prin mâna socialiștilor, inamicii au lansat zvonul că ar fi fost din nou internat în balamuc.

Câteva argumente că Eminescu nu a fost internat în ospiciul nemțean:

a) ca să fie reținut și expertizat pentru a se vedea dacă este sau nu alienat, Eminescu trebuia să comită **anumite fapte**; în industria de „amintiri“ nu numai că nu găsim doi autori care să relateze aceleași lucru, dar absolut nici unul dintre autori nu leagă direct cele relatate de el de arestarea soldată cu închidere în balamuc și, cu o singură excepție, nu se referă la Golia (ospiciul din Iași, prin care ar fi fost firesc să treacă Eminescu, dacă s-ar fi alienat);

b) nimeni nu a prezentat vreun document întocmit de Poliția ieșeană, prin care să fie confirmată vreo faptă ne-bunească pusă pe seama lui Eminescu;

c) nu există nici adresa Poliției către procuratură și nici obligatoria sesizare a Tribunalului de către aceasta, în scopul instituirii tutelei (Codul civil impunea atare măsură, prin art. 435), după cum nu există nici documentul medical prin care s-ar constata alienarea (mai scurt spus, nu există obligatoriul „dosar Eminescu“, de tipul celor întocmite în 1883 și în 1889);

d) „documentele“ pe care se bazează cei care susțin că Eminescu ar fi trecut și prin balamucul de la Neamț sunt jenante: 1) un articol de gazetă scris la aproape două decenii după consumarea faptelor și fără a prezenta „probele“ în facsimil (vezi P. Zosin, *Nebunia lui Eminescu – Spitalul*, 1903), 2) „amintirile“ unui anume Leon Onicescu și ale inexistentului Gh. Bojeicu (și mai târziu decât articolul lui Zosin, textele celor doi conțin multe neadevăruri, bazându-se pe date apărute în presă);

e) era imposibil ca un asemenea eveniment să treacă neconsemnat de presa locală (zvonul a fost lansat din Capitală, de foile conservatorilor, printr-o știre apărută în „*Epoca*“ și

„România liberă“, în zilele de 14 și, respectiv, 15 noiembrie 1886);

f) prin paginile ziarului „Liberalul“, presa ieșeană amintește la 18 iulie 1887 fapte petrecute în urmă cu câteva luni:

„Earna trecută, poetul nostru **M. Eminescu căzuse greu bolnav de picioare**. Epitropia Ospitalului Sf. Spiridon, **văzându-l lipsit de mijloacele necesare**, l-a trimis la spitalul din Târgu-Neamț“ (subl. ns.).

Se observă că: 1) *trimiterea* nu s-a impus ca în cazul unui smintit, apărând ca un fel de ajutor social, 2) a avut drept cauze „*boala de picioare*“ și sărăcia pacientului și 3) nu e precizată durata internării. De ce la „*spitalul din Târgu Neamț*“ și nu în Iași? Poate că asta a fost opțiunea lui Eminescu. În orice caz, trei lucruri sunt certe: 1) ca fost diacon, Creangă avea cunoștințe „în sistem“; 2) unchiul lui Creangă, Gheorghe, era preot tocmai al paraclisului spitalului din Târgu Neamț; 3) chiar alături de spitalul din Târgu Neamț se găsea casa Veronicăi Micle.

g) În cel dintâi text biografic privind destinul lui Eminescu (scris de N. Pătrașcu **cu sprijinul nemijlocit al lui Maiorescu și al doctorului Șuțu**), nu este invocată internarea în ospiciul de lângă Mănăstirea Neamț (nici Negruzzi nu o pomeneste în *Amintiri din „Junimea“*, consacrarea acestei minciuni fiind „opera“ lui Călinescu).

În 1887, zvonul că Eminescu s-ar găsi internat în ospiciul de lângă Mănăstirea Neamțului a zvonit doar două zile, după care a fost infirmat prin *dreptul la replică* trimis de „bolnav“ lui G. Panu și publicat de acesta în „Lupta“:

„Monastirea Neamțului, ianuarie 1887 // Iubite Panu, // S-a răspândit prin ziare știrea că aș fi grav bolnav. Toate aceste zvonuri, lipsite de orice fundament, sunt răspândite, poate cu rea intenție, din Iași, încât d. C. Mille, într-unul din articolele sale, a găsit motiv de-a vorbi de boala mea pretinsă. Te rog a spune tuturor că se află în deplină eroare și că (afară de suferința mea de picioare) nu am absolut nimic. Un mic **dementi** în organul d-tale de publicitate n-ar strica. // Primește salutărilor mele cele mai cordiale, cu care rămân al d-tale credincios prieten. // M. Eminescu“.

Vreo săptămână mai târziu (25 ianuarie 1884), scriindu-i lui I. Negruzzi, Ștefan Vârgolici confirmă: „*Eminescu, care e la Neamț, e cu totul bine, dar dacă ar veni la Iași n-ar avea cu ce trăi*. (...) *E o adevărată rușine pentru țară ca un asemenea om să nu aibă cu ce trăi în viață, când numele lui va trăi cât veacurile*“ (subl. ns.). (Vârgolici afirmă astfel ceea ce *Liberalul* avea să spună șase luni mai târziu, când explică plecarea lui Eminescu la Neamț prin faptul că acesta era „*lipsit de mijloacele necesare*“.)

Veninosul articol al lui C. Mille conține unele idei propovăduite și astăzi: „*Sunt memorabile articolele Timpului de pe acele vremuri ca bucăți literare*“ (vezi E. Simjion); „... *Eminescu trecu în partea opusă, deveni reacționar*“ (vezi teoriile noi, unele mergând până la a-l prezenta gata să pună mâna pe armă); „*Ultimii ani din viață nu au fost de cât o vegetare trupească, o îndrumare din nou spre neantul îngrozitor al nebuniei*“ (vezi manualele școlare).

Vorbind de „*nebulă din Mănăstirea Neamțului*“, Mille invocă și „*începuturile greoaie ale lui Eminescu*“ (de unde să știe Mille de miile de pagini de manuscris sechestrate de Maiorescu?) și ceea ce lui i se părea a fi „*ura' i pasionată*“ împotriva „*oamenilor care ne guvernează*“. Ură a existat, e drept, dar în alte piepturi. Eminescu i-a simțit efectele și, într-o epistolă către Veronica (februarie 1880), scrie:

„... te-am făcut părtaşă // urei cu care oamenii mă onorează pe mine. Căci acesta e singurul reazim al caracterului meu – mă onorează ura lor și nici nu mă pot închipui altfel decât urât de ei“.

Că percepția lui Mille a fost generală în epocă, aflăm și de la N. Iorga, el însuși uluit de eronata percepție:

„Ei înțeleseseră pe Eminescu ca pe un romantic: din voia lui el se despărțise de lume... Trăise cu toată demnitatea schivnicului într-un «turn de fildeș» – «nepăsător și rece», cum singur s-a zugrăvit. Avea oarecare simpatie pentru vremi de tot vechi, compătimire pentru cei de tot săraci și încolo **dorise pentru neamul românesc distrugerea** (subl. ns.) pe care o merită. **Scrisese puțin și greu** (subl. ns.), amestecând blestemul pentru realitate în rugăciunile lui către Ideal. Un zeu sinistru, tăiat în marmură neagră. **Cât rău a făcut această concepție, – nu se poate spune îndeajuns**.

Însă iată că ea se dovedește falsă. Se scot la lumină articolele poetului, și se vede că el nu le-a scris pentru pâne, făcându-și de răs de cei ce i-o dădeau cu o cumpănă prea mică, ci din căldura adevărată a unui suflet ce voia să facă bine, nu sie însuși, nu prietenilor de cafea și berărie, nu membrilor unui cenaclu literar, ci neamului întreg, mai presus de clase și mai presus de hotare. Se destăinuiesc scrieri ale lui pierdute prin ziare, se comunică o sumă de caiete... (...) Se văzu astfel că Eminescu, marele cetitor, **era și un mare comunicativ** (subl. ns.), un foarte harnic scriitor, și se înțelese că el nu s-a născut beteag în aripile voinții sale de a produce, ci că **aceste aripi au fost frânte prin dușmănie** (subl. ns.), și mai ales prin acea prietenie neînțelegătoare care le distruge mai sigur“ (*Eminescu și generația de azi*, 1903).

În pofida tuturor acestor evidențe, zvonul vădit dușmănos că Eminescu ar fi fost pacient al balamucului și în perioada 1886 – 1887 continuă să fie prezentat drept realitate indubitabilă. Până când? Oare biografii și majoritatea istoricilor literari chiar nu se gândesc că, pe măsură ce amână clipa adevărului, vinovăția lor crește?

*

Mă opresc aici cu argumentația, pentru că, și-așa, frontul deschis este foarte larg. Cu speranța că rândurilor de mai sus li se va răspunde cu argumente concrete,

Călin L. CERNĂIANU

Notă. Textul a apărut în „*Bucovina literară*“ nr. 5 – 6, mai – iunie 2007, sub titlul *Cabala antieminesciană* (dat de redacție).

Congresul Spiritualității Românești

În zilele de 29 noiembrie – 1 decembrie 2007, la Alba Iulia, au avut loc lucrările celei de-a XI-a ediții a Congresului Spiritualității Românești, manifestare de mare amploare desfășurată pentru al șaselea an consecutiv în Orașul Marii Uniri, la care au luat parte peste 300 de reprezentanți ai comunităților românești din 42 de țări.

Desfășurată sub semnul integrării României în Uniunea Europeană, manifestarea a dezbătut problemele specifice celor 35 de milioane de români din întreaga lume. Congresul a fost prezidat de Prof. dr. Adrian Păunescu, Președintele Comisiei de Cultură, Artă și Mass Media a Senatului României, alături de Prof. dr. Victor Crăciun, Președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni.

În deschiderea oficială a Congresului, care a avut loc în sala mare a Casei de Cultură a Sindicatelor din Alba Iulia, după intonarea imnului de stat, Î.P.S. Andrei, arhiepiscopul Alba Iuliei, a oficiat o slujbă religioasă și a prezentat binecuvântarea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Daniel. Au urmat mesajele din partea Președintelui României, ale Președintelui Senatului și primului ministru, precum și alocuțiunile reprezentanților comunităților românești din Chișinău, Cernăuți, Voievodina, Valea Timocului, Bulgaria, Ungaria, Macedonia, Albania, Grecia, Turcia, Rusia, Ucraina, Slovacia, Austria, Germania, Italia, Franța, Spania, Portugalia, Anglia, Luxemburg, Belgia, Olanda, Suedia, Norvegia, Finlanda, Siria și Țările Arabe, Israel, SUA, Canada, Argentina, Brazilia, Africa de Sud, Georgia, Kazahstan, China, Japonia și Australia. Au fost prezentate apoi salutarile și mesajele miniștrilor de Externe, Internelor și Reformei administrative, al Culturii și Cultelor, Învățământului și Cercetării și ale reprezentanților partidelor, organizațiilor și asociațiilor, altor instituții care au legături permanente cu cele 13 milioane de români din afara țării.

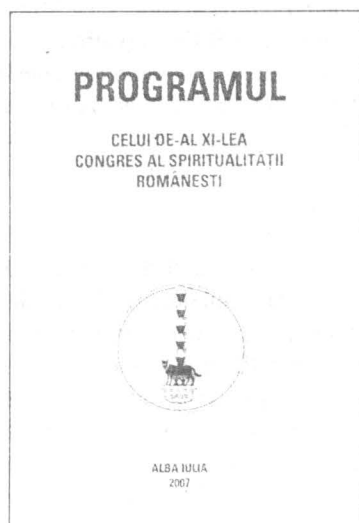
Prima parte a Congresului s-a încheiat cu prezentarea unei expoziții de carte de către Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” din Alba Iulia, respectiv volume purtând semnături bine cunoscute: Ion Gavrilă Ogoranu, Nicolae Itu, Maria și Sabin Cioica, Ion Mărgineanu, Cristea Avram, precum și diferite lucrări de specialitate, îndeosebi din etnografie și folclor. Au avut loc, de asemenea, o expoziție de pictură a unor artiști români din străinătate, precum și un fotodocumentar al ziaristului și scriitorului albanez Agim Musa, despre românii și aromânii dispăruți în timpul represiunilor comuniste din Albania.

Cea de-a doua parte a manifestării a cuprins lucrările pe patru secțiuni. În cadrul Secțiunii I – *Românii de pretutindeni: Istorie, Credință, Cultură*, având ca moderatori pe Acad. Dumitru Protase (Cluj), Dr. Mircea Dogaru (București) și Dr. Ion Negrei (Chișinău), au fost prezentate următoarele comunicări: Acad. Dumitru Protase – *Începuturile neamului românesc*; Prof. dr. Ion Buga (Chișinău) – *Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele sale*; Preot Mircea Mihai Corpodean (Africa de Sud) – *Spiritualitatea românească – temelie a păstrării și rostitii identității culturale și sociale pentru veacul de acum și cel ce va urma să fie*; Dr. Alexandru Porțeanu, Rodica Porțeanu (București) – *90 de ani de la începutul*

mișcării naționale a românilor din Basarabia; Sibel Safi (Turcia) – *Elemente comune în arta turcă și cea română*; Col. (r) Vasile Cristea (București) – *Cultul monumentelor și al altarelor trecutului*; Dr. Ion Negrei (Chișinău) – *Anul 1917 – schimbarea la față a Basarabiei*; Bajram Sefaj (Albania) – *Prezențe românești în literatura și în folclorul albanez*; Prof. dr. Diana Nedelcea – *Biserica românească din*

Serbia, astăzi; Preot Constantin Târziu (Franța) – *Brâncuși și Biserica Ortodoxă Română din Paris*; Nicolae Lupan (Franța) – *Suntem și vrem să rămânem români*; Prof. dr. Radu Brezeanu (București) – *Constantin Antonovici între Europa și America*; Dr. Ioan Ungureanu (Italia) – *Muzica românească: George Enescu*; Carolina Ilica (București) – *Despre crezul poetic și înfățișările liricii viitorului. Experiența mea: Cartea de lut; Cartea de lână*; Dr. Ion Constantin (București) – *Fruntași basarabeni în perioada regimului comunist: cazul Panteimon Halippa*; Acad. C. Gh. Marinescu (București) – *Contribuția Ligii Culturale la strângerea legăturilor cu românii din Imperiul Austro-Ungar și pregătirea Marii Uniri din 1918*; Prof. univ. dr. Ion Buzuși – *Ideea unității naționale la scriitorii blăjeni*; Dr. Antonio Coppola (Italia) – *Misterul vieții în creația lirică a lui Lucian Blaga*; Dr. Mircea Dogaru (București) – *Românii sunt „românii de răsărit”*; Acad. C.Gh. Marinescu, Prof. dr. Victor Crăciun, Prof. dr. Gheorghe Zbucnea – *Liga Culturală și românii de pretutindeni în perioada 1990 – 2007*; Dr. Adrian Cristian Kycyku (Albania) – *Strigătul unui mare lucid: I.D. Sârbu*.

La cea de-a II-a Secțiune – *13 milioane de români din afara granițelor: drepturile și îndatoririle lor*, moderată de Acad. Nicolae Edroiu (Cluj), Gen. (r) dr. Mircea Chelaru și Timotei Ursu (SUA) au fost dezbătute următoarele teme: Sofia Vasiliu Nauwelaerts (Belgia) – *Promovarea culturii și spiritualității românești în Belgia*; Preot Nicolae Dură (Austria) – *Rolul credinței ortodoxe în comunitățile românești*; Dr. Viorel Hurmuzache (Chișinău) – *Românii din Basarabia – astăzi*; Lucian Constantinescu (Australia) – *Românii de la antipozi*; Aurica Bojescu (Cernăuți) – *Drepturile de reprezentare ale românilor din nordul Bucovinei, nordul Basarabiei și fostul ținut Herța, în organele conducerii de stat*; Ioan Astaluș (Austria) – *Moștenirea Gojdu*; Cristiana Crăciun (București) – *Relațiile româno-române*; Vasile Târâțeanu (Cernăuți) – *Starea învățământului în limba română în Regiunea Cernăuți*; Gabriela Teodorescu-Zogari (Grecia) – *Comunitatea românească din Atena*; Timotei Ursu (SUA) – *Rolul presei de limbă română în păstrarea identității naționale*; Horvath Dezideriu (Cluj) – *Antologia bilingvă*

româno-maghiară vol. II (65 poeți români contemporani); Dan Doru Crăciun (SUA) – *Tânără generație a românilor americani*; Anatolie Popescu (Ucraina) – *Legăturile noastre cu românii din țară*; Mihaela Albu (SUA) – *Presa de limbă română din New York*; Lica Melnic (Finlanda) – *Românii din Finlanda*; Iosif Herlo (Germania) – *Rolul societății Alexandru Ioan Cuza în comunitatea românească din Stuttgart*; Vlad Bâtcă (București) – *Românii canadieni*; Angela Placsintar (Spania) – *Românii din Castelleon – model de relație cu populația locală*; Liviu Stamin (Serbia) – *Viața culturală a Vârșefului*.

Secțiunea a III-a a avut ca temă *Aromânii în istoria românității* și a fost moderată de Prof. dr. Nicolae Șerban Tanașoca (București), Prof. dr. Gheorghe Zbucă (București), Dr. Traian Constantinovici (Serbia) și Prof. dr. Tudor Nedelcea (Craiova). Dintre comunicări menționăm: Prof. dr. Aurel Papari (București) – *Perenitatea vlahilor în Balcani*; Prof. dr. Nicolae Șerban Tanașoca (București) – *Ideologie și acțiune la aromâni la începutul secolului XX*; Mitko Kostov (Macedonia) – *Românitățile sud-dunărene*; Prof. dr. Nicolae Saramandu (București) – *Diaspora aromânească în Imperiul Habsburgic*; Prof. dr. Gheorghe Zbucă – *Identitatea și identificarea aromânilor. În memoria profesorului Vasile G. Barba*; Prof. dr. Tudor Nedelcea – *N. Băzaria, exponent al aromânismului*; Conf. Dr. Stoica Lascu (Constanța) – *Opinii de acum un veac: istorie și actualitate – intelectualii români de sorginte aromână și necesitatea scrierii în dialect*; Dr. Virgil Coman – *Unele aspecte privind viața culturală a meglenoromânilor (1926-1940)*; Prof. Dorin Lozovanu – *Unitate și diversitate la românii din Balcani*; Dr. Kopi Kycyku (Albania) – *Suflul românesc în Balcani*; Dr. Traian Constantinovici (Serbia) – *Românii timocenii în secolul XX*.

Tema *Generația tânără și viitorul românilor de pretutindeni* a fost dezbătută la cea de-a IV-a Secțiune, moderată de Acad. C.Gh. Marinescu (București), Acad. Ion Dediu (Chișinău), Prof. dr. Vasile Grozav (Chișinău) și Spiros Zogari (Grecia). Au fost prezentate comunicările: Prof. Nicușor Cotescu (București) – *Tinerii din țară liant al românilor de pretutindeni*; Spiros Zogari – *Școala românească – poartă deschisă către România*; Prof. Viorel Dolha – *Rolul școlii în viața tinerilor români de pretutindeni*; Arhimandrit Laurențiu Andreescu – *Ortodoxia în viața tinerei generații românești*; Zoia Jalbă (Chișinău) – *Școala basarabeană*; Diana Bobeico – *Fenomenul de integrare a studenților basarabeni în viața socială din România*; Prof. Ilie Furduiu – *Cu ce fel de învățământ ne integrăm în Uniunea Europeană?*; Andrei Vacarciuc (Chișinău) – *Procesul de înfrățire a localităților de pe ambele maluri ale Prutului – influența în educație*; Izabela Aldea (Anglia) – *Păstrarea limbii și tradițiilor românești pentru copii români din Marea Britanie*; Prof. dr. Elena Macovei – *Dimensiunea europeană a învățământului românesc*; Grigoraș Gherman (Cernăuți) – *Avatarurile tineretului în epoca de tranziție*.

În cadrul ultimei Secțiuni – a V-a – având ca temă *Românii și integrarea în Uniunea Europeană*, iar ca moderator pe Acad. Mihai Cimpoi (Chișinău), Prof. dr. ing. Liviu Masalar (Belgia) și Prof. dr. Ilie Cristescu (București), au fost prezentate comunicările: Acad. Mihai Cimpoi – *Ideea europeană. Modele românești*; Prof. dr. Victor Crăciun – *Căpi români trăiesc dincolo de hotarele de astăzi ale țării*; Acad.

Ion Dediu (Chișinău) – *Basarabia în Uniunea Europeană – Când?*; Prof. dr. ing. Liviu Masalar – *Aspecte concrete ale programelor de mobilitate: Erasmus, Tempus, Leonardo în favoarea integrării românilor în Uniunea Europeană*; Ionela Flood (Anglia) – *Integrarea românilor în Marea Britanie între practici și reglementări legale*; Dan Pungaru (Belgia) – *Integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități în Europa*; Ionuț Gabriel Rusu (Italia) – *Emigranții români din Italia după integrarea României în Uniunea Europeană*; Dr. Vasile Grozav (Chișinău) – *Republica Moldova și integrarea europeană*; Vasile Tărășanu (Cernăuți) – *Românitățile și integrarea în UE*; Hajdu Gözo (București) – *Împreună pentru România*; Dr. Marina Dobre (Italia) – *Starea psihică a emigrantului*; Prof. dr. Valentina Postolachi (Chișinău) – *Republica Moldova și procesul de integrare europeană*; Prof. dr. Viorel Roman (Germania) – *Procesul comunismului în România*; Gen. (r) dr. Mircea Chelaru (București) – *Integrare europeană și identitate românească*; Ștefan Breiller (Germania) – *Integrarea muncitorilor români în perspectiva respectării legislației europene*; Prof. dr. Ilie Cristescu – *Promovarea turismului cultural românesc pe piața internațională*; Arh. dr. Cornel Calomfirescu (Polonia) – *Polonia. România. UE*.

Participanții la Congres au arătat că este nevoie de o mai mare implicare a statului român pentru mai puternica afirmare a adevăratelor valori românești. În acest context au fost amintite campania antiromâni dusă în ultimul timp de presa italiană, dar și anumite manifestări de intoleranță sau ostilitate ale autorităților de la Chișinău. Pe baza propunerii făcute de Acad. Mihai Cimpoi, Congresul a aprobat o declarație în care, „luând act de decizia Uniunii Europene privind așa-zisa limbă moldovenească”, se arată că „limba română este unică și unitară în tot spațiul lingvistic al comunităților românești din întreaga lume”. În continuare se menționează că „în spiritul adevărului istoric și științific recunoscut de toți marii savanți româniști și de instituțiile academice de profil din România, Republica Moldova, Federația Rusă, Ucraina, Italia, Franța și alte țări, limba română este unică și unitară în tot spațiul lingvistic al comunităților românești din întreaga lume”. În declarația citită în plenul Congresului de poetul bucovinean Vasile Tărășanu se precizează că „acest adevăr incontestabil a fost confirmat de nenumărate ori în dezbateri internaționale și în hotărârile diverselor foruri de înalt prestigiu, cum sunt Academia Română, Academia de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Lingvistică al acestei academii, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Societatea «Limba noastră, cea română», Liga pedagogilor, Asociația Istoricilor din Republica Moldova, alte instituții”. Participanții la Congres au apreciat că „problema în cauză este politizată și manipulată de Partidul Comunist aflat la putere în Republica Moldova, care este principalul cointerestat să denatureze adevărul, reactualizând noțiunile staliniste, de limbă moldovenească și de popor moldovenesc”. „Regretăm faptul că un asemenea for reprezentativ cum e Uniunea Europeană a căzut în mreaja unor astfel de speculații antiștiințifice, inducând în eroare opinia publică mondială, creând o stare de confuzie. Cerem instituțiilor abilitate ale Uniunii Europene să suspende decizia sus-amintită” – a conchis Vasile Tărășanu în numele românilor din diaspora prezenți la Alba Iulia. Președintele Congresului, Adrian Păunescu, a subliniat și „aportul slab” al europarlamentarilor români în ceea ce privește această decizie

luată de Uniunea Europeană.

Congresul a adoptat, de asemenea, o rezoluție în care se solicită înlocuirea termenului de rom cu cel de țigan, denumire care „nu ar mai crea confuzii”. În document se menționează că „denumirea corectă ar repune adevărul istoric în drepturile sale și nu ar mai crea confuzii indezirabile”. Termenul de țigan este încetățenit și în țări ca Spania, Rusia, Ucraina, precum și în literatura și muzica universală, se arată în rezoluție. O altă problemă ridicată în rezoluția adoptată este reactualizarea unei cereri mai vechi, de a se instituționaliza Congresul Spiritualității Românești și de recunoaștere juridică a acestuia. Participanții au mai cerut rezolvarea în regim de urgență, de către Parlament, Guvern și Președinție, a problemei acordării cetățeniei și eliberării vizelor românilor basarabeni și tuturor etnicilor români din alte țări care doresc să o obțină. Tot în rezoluție se mai spune că, în 2008, „se cer organizate manifestări culturale consacrate împlinirii celor 90 de ani de la Marea Unire, însoțite de editări de cărți și pliante, de conferințe teoretice și alte acțiuni”. Românii din diaspora au repetat și o solicitare mai veche, „către toți cei responsabili, pentru rezolvarea situației Fundației «Emanoil Gojdu», care interesează în egală măsură” și pe românii din România, Ungaria, Moldova, Ucraina, Serbia. Cei aproximativ 300 de români din diaspora prezenți la Alba Iulia au adoptat și un *Apel privind strategia educațională a românilor care se stabilesc în străinătate*. Potrivit acestuia, „în ultimii ani s-a făcut simțită din ce în ce mai mult dorința copiilor români, născuți în străinătate, de a-și păstra limba și valorile culturale”. Pe lângă aceasta, se adaugă și „problemele legate de înscrierea la grădinițe sau creșe din cauza lipsei de locuri, iar bibliotecile școlare și municipale din țările în care s-au stabilit nu sunt organizate pentru a răspunde cerinței copiilor români de a găsi cărți sau manuale în limba română”, se arată în document. Această deficiență ar putea fi înlăturată prin donații de cărți către bibliotecile din localitățile în care se află aceștia, se subliniază în *Apel*. Totodată, a fost salutat inițiativa din acest an a Ministerului Educației din România de a se preda limba și cultura română în câteva orașe din Italia și Spania, precum și de a organiza manifestări culturale în cadrul institutelor culturale și a asociațiilor românești din străinătate. „Astfel de acțiuni trebuie însă extinse și în alte țări și Congresul Spiritualității Românești face un apel către instituțiile statului român, la toate nivelurile, pentru a colabora la promovarea și sprijinirea tuturor proiectelor culturale care au ca scop păstrarea identității culturale românești, se mai arată în *Apel*. Prin aceste inițiative trebuie să-i ajutăm pe românii de pretutindeni și pe copiii acestora să fie mesageri ai culturii noastre în lume. Ei trebuie să dispună de instrumentele de lucru, de suporturi atât de necesare studiului unei limbi și schimburilor interculturale, să dea informații pertinente privind cultura și civilizația țării

de unde provin. Trebuie să plantăm în sufletele copiilor noștri, tinerei generații, sentimente curate și adevărate și disponibilitatea de a se angaja în dialogul european prin valorile noastre naționale”, se subliniază în *Apelul privind strategia educațională a românilor de pretutindeni*.

Participanții la Congres au mai hotărât asupra depunerii a două amendamente la recenta lege privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni. Primul amendament prevede definirea clară a „beneficiarului”, pentru a nu fi periclitată „prin lipsa de precizie unitatea etnică a românilor și a lăsa fără protecție legislativă importante categorii de români, care se definesc ei înșiși ca atare, dar sunt denumiți în statele respective din interese politice sau de către populația majoritară de altă etnie altfel”. Al doilea amendament se referă la sărbătorirea în fiecare an, la 30 noiembrie, a Zilei românilor de pretutindeni. Dacă în actualul text se spune că Ziua românilor de pretutindeni va fi sărbătorită în fiecare an la data de 30 noiembrie, ziua Sfântului Andrei, apostolul românilor, în noul amendament propus se arată că „se instituie ziua românilor de pretutindeni, care se va sărbători în fiecare an la data de 30 noiembrie, în cadrul Zilelor Unirii, în amintirea apostolilor românilor, Sfinții Andrei și Pavel”. Motivația este aceea că „poporul român este un popor nord și sud-dunărean, Dunărea fiind nu hotar, ci axă a vieții sale istorice. Dacă românii nord-dunăreni au fost creștinați de Sfântul Apostol Andrei, cei sud-dunăreni au fost creștinați de Apostolul Pavel”.

În cadrul Congresului au fost formulate o serie de critici la adresa conducerii Institutului Cultural Român, condus de Horia Roman Patapievici. Vorbitorii au afirmat că activitatea ICR nu susține cultura și identitatea națională, dedicându-se popularizării unor „valori de coterie”, și au cerut demiterea președintelui ICR. A fost pusă, de asemenea, sub semnul întrebării activitatea Departamentului pentru românii de pretutindeni de la MAE, subliniindu-se că înțelegerile și finanțările la care se angajează departamentul în chestiune nu funcționează corect, aducând grave prejudicii – multe financiare – comunităților românești care au încercat, în mod firesc, să se bazeze pe el. Mulți reprezentanți ai acestor comunități se consideră sabotati de departamentul în cauză și au cerut înlocuirea persoanelor aflate în conducerea acestuia.

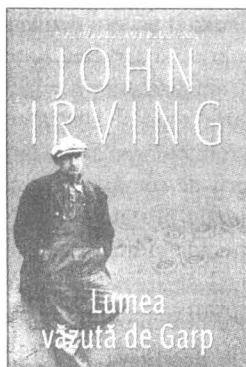
În concluzie, Congresul Spiritualității Românești s-a arătat și de această dată profitabil pentru consolidarea legăturilor cu românii de pretutindeni, fiind totodată și un eveniment cultural major. Așa cum s-a desprins din dezbateri, pentru a deveni un instrument mai eficient în afirmarea identității românești în lume, Congresul are nevoie de implicarea corespunzătoare a autorităților de resort în această direcție.

Dr. Ion CONSTANTIN

Sursele ilustrațiilor: p. 3: Ovidiu Drimba, *Ovidiu. Marele exilat de la Tomis*, pref. de Tudor Vianu, Editura Saeculum I.O., Buc., 2001; pp. 9, 12, 25: Dante Alighieri, *Divina Comedie – Infernul*, în rom. de George Coșbuc, studiu introd. și coment. de Al. Balaci, ESPLA, Buc., 1954; p. 27: *Eminescu: Un veac de nemurire*, album alcătuit de Victor Crăciun, vol. 2, Editura Minerva, Buc., 1991; coperta II: www.cotidianul.ro; coperta III: www.simonebeauvoir.kit.net; coperta IV: Primăria Sectorului 2.

Sursele citatelor: coperta II: *Rătăcirile unui caligraf. Mircea Horia Simionescu în dialog cu Mihai Stan*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2006; coperta III: Simone de Beauvoir, *Amintirile unei fete cuminți*, trad. și note de Anda Boldur, pref. de Silvian Iosifescu, Editura pentru Literatură Universală, Buc., 1965.

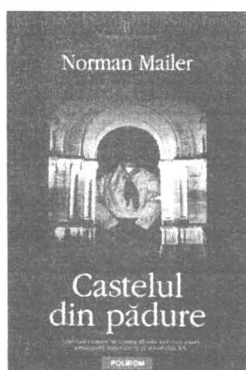
Catalog

John IRVING, *Lumea văzută de Garp*

Traducere și note de Irina Horea, prefață de Rodica Mihăilă, RAO International Publishing Company, București, 2007, 736 p.

Printre romanele americane din anii '70, Lumea văzută de Garp (1978) a reputat unul dintre cele mai răsunătoare succese de public. Impactul asupra culturii pop, în special, a fost atât de puternic, încât unii comentatori inspirați vorbeau despre un adevărat „fenomen Garp” sau despre forme specifice de manifestare a „garpomaniei” la nivel național. Dacă cele peste trei milioane de exemplare vândute în ediția de buzunar și cele peste douăzeci de săptămâni cât a figurat pe listele de best-selleruri i-au atestat succesul comercial, Premiul Național al Cărții în 1979 pentru cel mai bun roman în ediție de buzunar i-a adus o importantă recunoaștere literară. (Rodica Mihăilă)

Norman MAILER, *Castelul din pădure*

Traducere din limba engleză și note de Ioana Văcărescu, Editura Polirom, Iași, 2007, 536 p.

Castelul din pădure este o incursiune în psihicul unei figuri demonice a istoriei, o cronică ficțională a copilăriei și adolescenței lui Adolf Hitler. Deși viziunea lui Mailer asupra răului are o dimensiune religioasă și metafizică, rădăcina acestuia pătrunde adânc în solul întunecat al ambițiilor ascunse și al dorințelor perverse. O descriere sumbră și incitantă a nașterii unui monstru.

(„Publishers Weekly“)

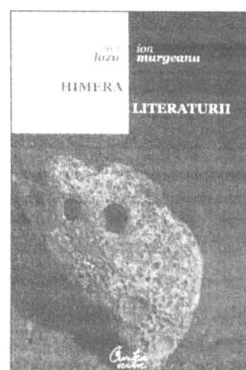

Graham GREENE, *Omul nostru din Havana: divertisment*

Traducere și note de Radu Lupan, Editura Polirom, Iași, 2005, 245 p.

O poveste desăvârșită... Lumea lui Greene e lumea orășeanului deșărădăcinat care nu mai crede în nimic, iar autorul o descrie viu, captivant și cu o fascinație plină de dezgust în care dragostea se împletește întotdeauna cu ura. (Walter Allen)

Graham Greene a fost unic în felul său. El va fi citit și apreciat drept cronicarul cel mai de seamă al conștiinței și neliniștilor ființei umane din secolul XX. (William Golding)

Ion LAZĂU – Ion MURGEANU, *Himera literaturii: dialog epistolar*

Editura Curtea Veche, București, 2007, 389 p.

Pot să vă spun numele unui roman pe care l-aș introduce încă din acest an în manualele de liceu: Veneticii de Ion Lazău. Cred că cele mai bune pagini din Veneticii pot concura cu pagini memorabile din Donul liniștit, pentru că bănuiește peste tot acel suflu de mare proză realistă...

(Radu Voinescu)

Ion Murgeanu e un poet de o remarcabilă modernitate, alternând tonul direct cu halourile sugestive, conceptualismul – orientat moral – cu metaforismul îndrăzneț și gratuit, seriozitatea cu joaca și sarcasmul, capacitatea de a gândi și regândi o idee cu distanțarea estetică de ea. Fantezism ironic, de ușoară coloratură etică, iată „formula” (din păcate, critica e obligată să folosească și „etichete”) cu care l-aș caracteriza. (Ștefan Augustin Doinaș, 1980)

Ion BRAD, *Aicea printre ardeleni*

Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, 596 p.

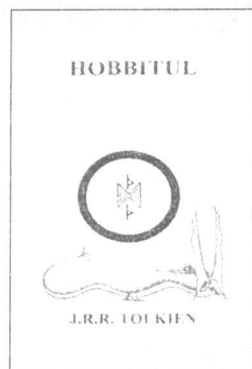
... presat, ca să nu zic chiar speriat, de cadența inexorabilă a Timpului, care nu știm până unde se va întinde, am început să răscolesc din nou sacii cu mii de scrisori, conservate și salvate în arhiva personală, după atâtea mutări și peripeții de familie. Știam că se ascund acolo semnele concrete ale unor relații care m-au legat, încă din tinerețe, de numele unor personalități, devenite efigii exemplare ale spiritualității naționale, începând cu Ion Agârbiceanu, Emil Isac, Lucian Blaga. Iar dincolo de ele, atâtea și atâtea alte nume care figurează, uneori apăsate, în istoriile și dicționarele de specialitate, apărute în ultimele decenii...

J.R.R. TOLKIEN, *Hobbitul*

Traducere din limba engleză de Irina Horea, traducerea versurilor de Ion Horea, RAO International Publishing Company, București, 2007, 320 p.

Hobbitul, preluatul trilogiei Stăpânul inelelor, este povestea unor aventuri extraordinare prin care trece un grup de piticiuți, în căutarea unei comori păzite de dragonul Smaug Magnificul.

Participant fără voie în această expediție periculoasă, Bilbo Baggins, un hobbit iubitor de confort și lipsit de ambiții, își descoperă spiritul de aventură într-o călătorie în care întâlnește trolci, elfi, păianjeni uriași, orci, dar și prieteni adevărați. (RAO)

Martin AMIS, *Săgeata timpului*

Traducere și note de Dana Crăciun, Editura Polirom, Iași, 2005, 252 p.

Săgeata timpului este romanul cel mai cutremurător al lui Martin Amis.

(„Los Angeles Times Book Review“)

O carte remarcabilă, incisivă, străbătută de o indignare feroce.

(„The New York Times Book Review“)

Un portret devastator al mentalității perverse a naziștilor [...], o performanță uluitoare.

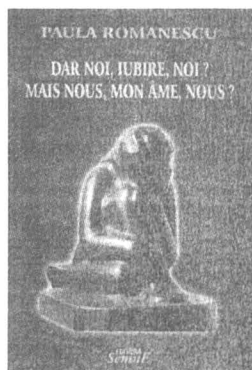
(„The New York Times“)

Paula ROMANESCU, *Dar noi, iubire, noi? Mais nous, mon âme, nous?*

Editura Semne, București, 2007, 194 p.

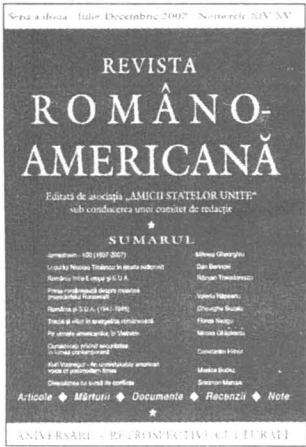
O, lumea asta – teatru de vană amăgire, / E plină de atâtea nefericiți eroi / Care vorbesc întruna doar despre fericire / Fără a o ajunge. Dar noi, iubire, noi?

Le monde, hélas, théâtre d'amère vanité / Est plein de tant de personnages fous / Qui n'arrêtent de parler d'amour et de gaîté / Sans jamais les atteindre. / Mais, nous, mon âme, nous?

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Repere

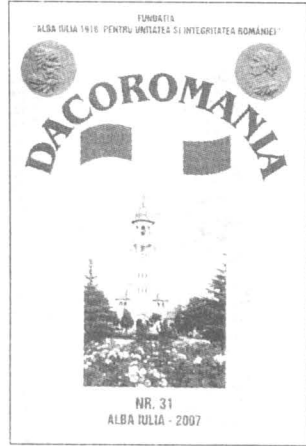
Revista româno-americană. Iulie – Decembrie 2007, numerele XIV-XV cuprinde o serie de articole semnate de Răzvan Theodorescu, Dan Berindei, Valeriu Râpeanu, Mihaela Gheorghiu, Monica Bottez, Gheorghe Buzatu, Florea Neagu, Mircea Ghițulescu, Constantin Hlihor, Solomon Marcus, renumiți istorici, specialiști în economie și sociologie, în politica internațională, în artă și literatură.

Articolul care deschide numărul face trimitere la sărbătorirea a 400 de ani de la întemeierea orașului Jamestown, prima așezare de emigranți protestanți sub domnia Elisabetei I. Remarcăm articolul „Locul lui Nicolae Titulescu în istoria națională” semnat de acad. Dan Berindei, despre destinul diplomatului de marcă („Nu cunosc limite în setea mea de înțelegere cu alții”), acest „ministru al Europei” care a militat pentru pace „în ciuda divergențelor, omenirea formează un singur trup”, pentru așezarea României la aceeași masă de discuții alături de marile state, Franța, Marea Britanie. Articole care analizează aspectele istorice, de importanță sociologică sunt „România între Europa și SUA”, „Presa românească despre moartea președintelui Roosevelt”, „România și SUA (1941 – 1945)”, „Pe urmele americanilor, în Vietnam”, „Diversitatea ca sursă de conflicte”. La capitolul „Mărturie”, personalitatea centrală a acestui număr este

Nicolae Iorga, văzut din perspectiva unor istorici americani și a relațiilor culturale româno-americane. La secțiunea Note, două articole: „Teatrul românesc, de la conceptul american al prezenteismului la Stanislavski” al Monicăi Andronescu și „Parisul, un vis al americanilor” al Sorinei Georgescu atrag atenția prin analiza importurilor culturale pe scena românească actuală și, respectiv, a felului în care este perceput Parisul de literatura și cultura populară americană în secolele XIX – XX.

Numerele 3-4/2007 ale revistei „Hyperion” instituționalizează Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” și anunță intenția de a decerna un premiu și unui poet din altă țară a Uniunii Europene. Livia Roșca și Rita Chirian sunt câștigătoarele ediției a XIV-a pentru Opera Prima, juriul fiind reprezentat de Mircea Martin, Al. Cisteleanu, Mircea A. Diaconu, Daniel Cristea-Enache, Vasile Spiridon și Ioan Holban. Este redată conferința susținută de Matei Vișniec cu ocazia lansării volumului *Omul-pubelă. Femeia ca un câmp de luptă*. Vișniec evocă importanța ceneclului ținut de Manolescu, prelungirea acestuia la Nichita acasă, „o altă Academie a Spiritului”, plecarea în Franța, importanța teatrelor de buzunar din Occident, a Festivalului de la Avignon care a găzduit în 2006 – 700 de spectacole. Nu lipsesc nici anchetele literare legate de destin și opțiune ca dimensiuni existențiale exemplare în viața unui scriitor, de momentul debutului, literatura română contemporană în mileniul III. Paginile de beletristică cuprind poezie – dintre poeți îi menționăm pe Rodica Drăghicescu, Daniel Corbu, la capitolul proză – Alexandru Gavriș și la teatru pe Dan Sociu. La capitolul Eseu, Daniela Jeder scrie despre mora-litatea din noi sau inframoralitatea, Isabel Vintilă despre ipostazele femeii în opera lui Gellu Naum, Liana Minzat despre literatura pop în Germania anilor '90. Centenarul Mircea Eliade este adus în prim plan de Vasile Spiridon cu articolul „Tribulațiile unui romancier”. La Universalis apare Nicolas Bouvier cu „Jeșirea în lume”.

Revista „Dacoromania” vă propune în numărul 31 pe 2007 câteva subiecte legate de evenimentele istorice și culturale de importanță națională. Incursiunea istorică este foarte diversă, analizând diferite probleme: domnia lui Ștefan cel Mare și Iașul, moartea lui Mihai Viteazul, legătura boierilor Golești cu acțiunea masonică prepașoptistă, luptele de la Mărășești, medalion Grigore Gafencu. În general, articolele riscă, din păcate, să nu convingă din cauza unui limbaj de manual, învechit, situându-se în afara discursului istoric substanțial. Singurul articol care atrage atenția cu adevărat este cel semnat de Ovidiu Drimba, „Peisajul liricii lui Lucian Blaga interpretat de Ion Frunzetti”.

Gabriela TOMA

Calendar

ianuarie 2008

♦ 1 ianuarie. **Ziua Mondială a Păcii**

♦ 1 ianuarie 1618. 390 de ani de la nașterea lui **Bartolomé Esteban Murillo**, pictor spaniol (1 ian. 1618 – 3 apr. 1682)

♦ 1 ianuarie 1838. 170 de ani de la editarea, la Brașov, de către George Barițiu, a revistei „**Foaie literară**“, din 2 iul. 1838 devine săptămânalul „**Foaie pentru minte, inimă și literatură**“

♦ 1 ianuarie 1868. 140 de ani de la moartea lui **George Murnu**, poet, prozator, traducător, istoric (1 ian. 1868 – 17 nov. 1957)

♦ 1 ianuarie 1868. 140 de ani de la nașterea scriitorului **Ioan Alexandru Brătescu-Voinești** (1 ian. 1868 – 14 dec. 1946)

♦ 1 ianuarie 1883. 125 de ani de la constituirea **societății revistei „Literatorul“**, președinte de onoare V.A. Urechia, vicepreședinte Al. Macedonski

♦ 1 ianuarie 1928. 80 de ani de la moartea lui **Valeriu Braniște**, publicist, editor, om politic, membru în Consiliul Dirigent al Transilvaniei (1918 – 1920), unul dintre fondatorii Universității din Cluj (22 ian. 1869 – 1 ian. 1928)

♦ 2 ianuarie 1928. 80 de ani de la nașterea compozitorului **Tiberiu Olah** (2 ian. 1928 – 2 oct. 2002)

♦ 2 ianuarie 1933. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Ion Băieșu** (2 ian. 1933 – 21 sept. 1992)

♦ 3 ianuarie 1923. 85 de ani de la moartea scriitorului ceh **Jaroslav Hašek** (30 apr. 1883 – 3 ian. 1923)

♦ 4 ianuarie 1948. 60 de ani de la apariția, la București, a revistei „**Flacăra**“

♦ 5 ianuarie 1873. 135 de ani de la nașterea scriitorului **Emil Gârleanu** (5 ian. 1873 – 2 iul. 1914)

♦ 6 ianuarie 1878. 130 de ani de la nașterea scriitorului american **Carl Sandburg** (6 ian. 1878 – 22 iul. 1967)

♦ 7 ianuarie 1993. 15 ani de la moartea lui **Ștefan Baci**, poet, eseist, traducător (29 oct. 1918 – 7 ian. 1993)

♦ 8 ianuarie 1873. 135 de ani de la nașterea lui **Iuliu Maniu**, om politic, președinte al Partidului Național Român, apoi al Partidului Național Țărănesc (8 ian. 1873 – 5 feb. 1953)

♦ 8 ianuarie 1898. 110 ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Tudor Vianu** (8 ian. 1898 – 21 mai 1964)

♦ 8 ianuarie 1928. 80 de ani de la moartea compozitorului **Dumitru Georgescu-Kiriac** (6 mart. 1866 – 8 ian. 1928)

♦ 9 ianuarie 1908. 100 de ani de la nașterea scriitoarei franceze **Simone de Beauvoir** (9 ian. 1908 – 14 apr. 1986)

♦ 9 ianuarie 1998. 10 ani de la moartea sportivei **Lia Manoliu** (25 apr. 1932 – 9 ian. 1998)

♦ 10 ianuarie 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Koyo Ozaki**, romancier japonez (10 ian. 1868 – 30 oct. 1903)

♦ 10 ianuarie 1883. 125 de ani de la nașterea lui **Aleksei Nikolae-vici Tolstoi**, scriitor rus (10 ian. 1883 – 22 feb. 1945)

♦ 11 ianuarie 1858. 150 de ani de la nașterea lui **Kristoffer Nyrop**, lingvist și filolog danez (11 ian. 1858 – 13 apr. 1931)

♦ 11 ianuarie 1878. 130 de ani de la nașterea lui **Zaharia Bârsan**, actor, scriitor (11 ian. 1878 – 13 dec. 1948)

♦ 11 ianuarie 1928. 80 de ani de la moartea scriitorului englez **Thomas Hardy** (2 iun. 1840 – 11 ian. 1928)

♦ 12 ianuarie 1628. 380 de ani de la nașterea scriitorului francez **Charles Perrault** (12 ian. 1628 – 16 mai 1703)

♦ 12 ianuarie 1783. 225 de ani de la nașterea lui **Erik Gustaf Geijer**, poet, istoric și filosof suedez (12 ian. 1783 – 23 apr. 1847)

♦ 12 ianuarie 1983. 25 de ani de la moartea lui **Lucian Predescu**, istoriograf, scriitor, bibliotecar (27 iul. 1907 – 12 ian. 1983)

♦ 12 ianuarie 1988. 20 de ani de la moartea poetei **Emilia Căldăraru** (7 aug. 1931 – 12 ian. 1988)

♦ 13 ianuarie 1888. 120 de ani de la moartea dramaturgului francez **Eugène-Marin Labiche** (5 mai 1815 – 13 ian. 1888)

♦ 13 ianuarie 1958. 50 de ani de la moartea lui **Dan Botta**, poet și eseist (26 sept. 1907 – 13 ian. 1958)

♦ 14 ianuarie 1898. 110 ani de la moartea scriitorului englez **Lewis Carroll** (27 ian. 1832 – 14 ian. 1898)

♦ 17 ianuarie 1568. 440 de ani de la moartea lui **Nicolaus Olahus**, istoric, cronicar umanist (10 ian. 1493 – 17 ian. 1568)

♦ 17 ianuarie 1828. 180 de ani de la nașterea lui **Alexandru Cernat**, general și ministru de război (17 ian. 1828 – 8 dec. 1893)

♦ 17 ianuarie 1918. 90 de ani de la moartea lui **Constantin I. Istrati**, chimist, medic (5 sept. 1850 – 17 ian. 1918)

♦ 17 ianuarie 1977. 30 de ani de la moartea lui **Tache Papahagi**, lingvist, etnograf, folclorist (5 oct. 1892 – 17 ian. 1977)

♦ 18 ianuarie 1848. 160 de ani de la nașterea scriitorului **Ioan Slavici** (18 ian. 1848 – 17 aug. 1925)

♦ 18 ianuarie 1898. 110 ani de la nașterea jurnalistului **Filip Brunea-Fox** (18 ian. 1898 – 12 iun. 1977)

♦ 18 ianuarie 1933. 75 de ani de la nașterea tenorului **Corneliu Fânățeanu**

♦ 19 ianuarie 1798. 210 ani de la nașterea lui **Auguste Comte**, filosof, sociolog francez (19 ian. 1798 – 5 sept. 1857)

♦ 19 ianuarie 1828. 180 de ani de la moartea lui **Franz Peter Schubert**, compozitor austriac (31 ian. 1797 – 19 ian. 1828)

♦ 20 ianuarie 1818. 190 de ani de la moartea lui **Dimitrie Țichindeal**, cărturar iluminist (1775 – 20 ian. 1818)

♦ 20 ianuarie 1873. 135 de ani de la nașterea lui **Johannes Vilhelm Jensen**, scriitor danez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1944 (20 ian. 1873 – 25 nov. 1950)

♦ 20 ianuarie 1908. 100 de ani de la moartea lui **Dumitru Constantin Ollănescu**, dramaturg, poet, traducător (28 mart. 1849 – 20 ian. 1908)

♦ 20 ianuarie 1993. 15 ani de la moartea actriței engleze **Audrey Hepburn** (4 mai 1929 – 20 ian. 1993)

♦ 22 ianuarie 1788. 220 de ani de la nașterea poetului englez **George Gordon Byron** (22 ian. 1788 – 19 apr. 1824)

♦ 22 ianuarie 1928. 80 de ani de la nașterea scriitorului **Mircea Horia Simionescu**

♦ 23 ianuarie 1783. 225 de ani de la nașterea scriitorului francez **Stendhal** (23 ian. 1783 – 23 mart. 1842)

♦ 23 ianuarie 1883. 125 de ani de la moartea lui **Gustave Doré**, pictor, desenator și litograf francez (6 ian. 1832 – 23 ian. 1883)

♦ 27 ianuarie. **Ziua Internațională a Holocaustului**

♦ 27 ianuarie 1923. 85 de ani de la nașterea poetului **George Mărgărit** (27 ian. 1923 – 29 aug. 1961)

♦ 27 ianuarie 1928. 80 de ani de la moartea scriitorului spaniol **Vicente Blasco Ibañez** (1867 – 27 ian. 1928)

♦ 27 ianuarie 1983. 25 de ani de la moartea actorului francez **Louis de Funès** (31 iul. 1914 – 27 ian. 1983)

♦ 27 ianuarie 1988. 20 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii Române din Paris**

♦ 29 ianuarie 1873. 135 de ani de la nașterea lui **Petre Bogdan**, chimist (29 ian. 1873 – 28 mart. 1944)

♦ 30 ianuarie 1948. 60 de ani de la moartea lui **Gandhi**, militant al mișcării indiene de eliberare (2 oct. 1869 – 30 ian. 1948)

♦ 31 ianuarie 1923. 85 de ani de la nașterea artistei plastice **Tia Peltz** (31 ian. 1923 – 1997)

♦ 31 ianuarie 1933. 75 de ani de la moartea scriitorului englez **John Galsworthy**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1932 (14 aug. 1867 – 31 ian. 1933)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

<i>N. DAVIDESCU</i> – Bibliophily / The Romanian Publishing House	2
<i>G. CĂLINESCU</i> – Ovidiu, the Poet	3
<i>G. I. IONNESCU-GION</i> – Patriarchs, Metropolitan Bishops, Greek Bishops in Bucharest (I)	5
<i>Georgeta FILITTI</i> – Bucharest Archives – Ilie Moscovici (I)	10
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	13
History of the Book – CERVANTES	14
Contemporary Autographs – <i>Ion POP</i>	16
<i>Gabriela TOMA</i> – EBLIDA – Educating for the Future	18
<i>Dumitru BĂLĂEȚ</i> – Cyberdemocracy and Public Libraries	19
Danish Libraries Statistics in 2006	20
Public Libraries Association of Netherlands	22
The Central Library of Viena	23
News on Bucharest Metropolitan Library's Branches	26
<i>Călin L. CERNĂIANU</i> – [Eminescu's Destiny]	27
<i>Ion CONSTANTIN</i> – The Congress of the Romanian Spirituality	33
Catalogue	36
<i>Gabriela TOMA</i> – Review – „Revista româno-americană“, „Hyperion“, „Dacoromania“	38
Calendar – January 2008	39

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1

ABIDOR: Tel./Fax: 316.36.25

Redacția: Tel./Fax: 212.83.11

E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI

Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

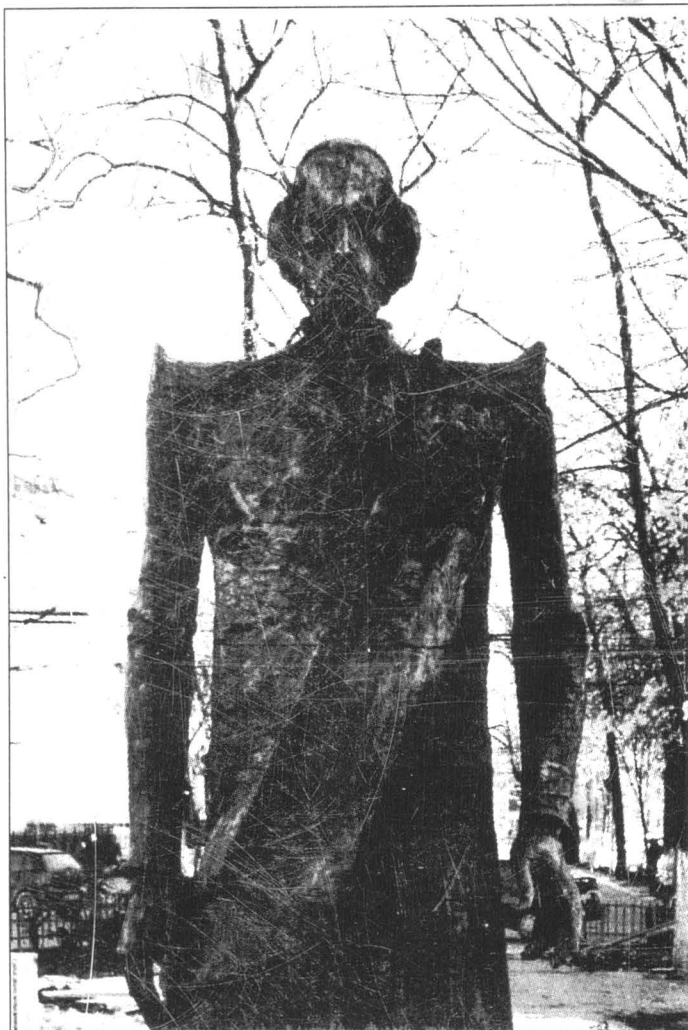
SIMONE DE BEAUVOIR

1908 – 1986

100 de ani de la naștere

„... Nu mă mai întrebam: ce să fac? Erau multe de făcut; tot ceea ce îmi dorisem altădată: să lupt împotriva erorilor, să descopăr adevărul, să-l spun, să lămuresc lumea, poate chiar să o ajut să se schimbe. Îmi trebuia desigur mult timp și multă strădanie ca să-mi țin măcar o parte din angajamentele pe care mi le luasem: dar acest lucru nu mă speria.

Nu realizasem încă nimic: totul rămânea însă cu putință...”

NICOLAE BĂLCESCU

**Lucrarea sculptorului Mircea Spătaru,
amplasată în București, Parcul „Izvorul Rece”,
la intersecția Bulevardelor Carol I și Pache Protopopescu.
Dezvelirea statuii a avut loc la data de 6 decembrie 2007.**

ISSN 1454-0487

9 771454 048009